

Universiteit
Leiden
The Netherlands

**Legitimiteit en rechtswaarborgen bij gesloten plaatsingen van kinderen:
de externe rechtspositie van kinderen in gesloten jeugdhulp gezien
vanuit kinder- en mensenrechten**

Kruijf, M.P.

Citation

Kruijf, M. P. (2019, March 7). *Legitimiteit en rechtswaarborgen bij gesloten plaatsingen van kinderen: de externe rechtspositie van kinderen in gesloten jeugdhulp gezien vanuit kinder- en mensenrechten*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/69767>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/69767>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The following handle holds various files of this Leiden University dissertation:

<http://hdl.handle.net/1887/69767>

Author: Kruijf, M.P. de

Title: Legitimiteit en rechtswaarborgen bij gesloten plaatsingen van kinderen: de externe rechtspositie van kinderen in gesloten jeugdhulp gezien vanuit kinder- en mensenrechten

Issue Date: 2019-03-07

Literatuurlijst

BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

Van der Aa 1890

S. van der Aa, *De rijksopvoedingsgestichten in Nederland* (diss. UvA Amsterdam), Amsterdam: Roeloffzen & Hübner 1890.

Van der Aa 1930

J.S. van der AA, 'Een plan dat niet is uitgevoerd', in: *De eerste kwarteeuw der kindervetten 1 december 1905-1930*, Leiden: A.W. Sijthoff's uitgeversmaatschappij N.V. 1930.

Aaldering 2017

W. Aaldering, *Je zou mij moeten ontmoeten. Kwalitatief onderzoek naar de betekenis van ervaringen uit Jeugdzorg Plus voor jongvolwassen meisjes* (masterscriptie, Saxion Hogeschool), juni 2017.

Algemene Rekenkamer 2010

Algemene Rekenkamer, *Bevindingen Algemene Rekenkamer instroom, doorstroom en uitstroom (gesloten) jeugdzorg*, 10 maart 2010.

Alston & Tobin 2017

P. Alston & J. Tobin (eds.), *A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child*, Oxford: Oxford University Press 2017.

Asser-De Boer 2010

Personen- en Familierecht, Mr. C. Assers Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht', naar de bewerker J. de Boer, raadsheer, Deventer: Kluwer 2010.

Asser & Vranken 1995

V. Asser & J.B.M. Vranken, *Mr. C. Asser's handleiding tot de beoefening van het Nederlands burgerlijk recht, Algemeen deel [2]. (Asser-serie)*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1995.

Augustinus

Aurelius Augustinus, *Over de vrije wilskeuze*, vertaald door O. Albers, Baarn: 1994.

Bac 1996

J.R. Bac, 'De plaatsing in een inrichting voor jeugdigen', *FJR* 1996, p. 56-61.

Bac 1998

J.R. Bac, *Kinderrechter in strafzaken. Evolutie en evaluatie* (diss. VU Amsterdam), Gouda: Quint 1998.

Baecke e.a. 2009

J.A.H. Baecke e.a., *Evaluatieonderzoek Wet op de jeugdzorg. Eindrapport*, BMC, 2009.

- Bakker 2013
R. Bakker, 'Rechterlijke creativiteit in kinderbeschermingszaken' in: C.J. Forder (red.), *Rechterlijke creativiteit en de rechten van het kind*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2013.
- Bakker & Benthem 2012
R. Bakker & B. Benthem, 'Het indicatiebesluit: waarborg of formaliteit?' in: C. Forder, W. Duijst & A. Wolthuis, *Kindvriendelijke opsluiting, gesloten plaatsing van jeugdigen in het licht van mensenrechten*, Leiden: Stichting NJCM-Boekerij nr. 53, 2012.
- Bakker, Noordman & Rietveld-van Wingerden 2010
N. Bakker, J. Noordman & M. Rietveld-van Wingerden, *5 eeuwen opvoeden in Nederland. Idee en praktijk 1500-2000*, Assen: Van Gorcum 2010.
- Barkhuysen 2004
T. Barkhuysen, 'Het EVRM als integraal onderdeel van het Nederlands materiële bestuursrecht', in: T. Barkhuysen, A.B. Blomberg, M.K. Bulterman en J.M. Verschuuren, *De betekenis van het EVRM voor het materiële bestuursrecht. Preadviezen voor de algemene vergadering van de VAR Vereniging voor Bestuursrecht*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2004.
- Uit Beijerse 2016
J. uit Beijerse, 'Jeugdigen in justitiële jeugdinrichtingen en jeugdzorgplus: gescheiden, maar ook een andere rechtspositie?', *FJR* 2016/9.
- Uit Beijerse & Boendermaker 2008
J. uit Beijerse & L. Boendermaker, 'Opvoedingsinternaat of jeugdgevangenis? Ontwikkelingen binnen de justitiële jeugdinrichtingen', *Proces* 2008-5, p. 142-153.
- De Bie 1953
H. de Bie, *Kinderrecht II* (2e druk), Zwolle: Uitgeversmaatschappij Tjeenk Willink, 1953.
- Binet 2010
L. Binet, *HhhH*, Amsterdam: J.M. Meulenhof 2010.
- Blaak 2012
M. Blaak e.a. (red.), *Handboek Internationaal Jeugdrecht*, Leiden: Defence for Children 2012.
- Blankman SDU commentaar
- Blankman & Kramer 2011
K. Blankman & M. Kramer, 'Meer mogelijkheden voor de machtiging gesloten jeugdzorg als stok achter de deur?', *FJR* 2011/16.
- Van den Blink & Konings 1998
J.E. van den Blink & J.W.C. Konings, 'De rechtspositie van strafrechtelijk en civielrechtelijk geplaatste jeugdigen in de justitiële jeugdinrichting voor behandeling', *FJR* 1998, p. 34-38.
- Boendermaker 2005
L. Boendermaker (red.) *De juiste hulp. Uitgangspunten voor het zorgaanbod voor jongeren met ernstige gedragsstoornissen*, Utrecht: Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn/NIZW Jeugd, 2005.
- Boendermaker 2005b
L. Boendermaker, 'Crisisplaatsingen in de opvanginrichtingen', *Proces* 2005-3, p. 90-97.

- Boendermaker & Uit Beijerse 2008
L. Boendermaker & J. uit Beijerse, *Opvoeding en bescherming achter de 'tralies'. Jeugdinstellingen tussen juridische beginselen en pedagogische praktijk*, Amsterdam: Uitgeverij SWP 2008.
- Boendermaker, Eijgenraam & Geurts 2004
L. Boendermaker, K. Eijgenraam & E. Geurts, *Crisisplaatsingen in de opvanginstellingen*, Utrecht: NIWZ jeugd 2004.
- Boone 2013
M. Boone, 'Hoezo veiligheidscultuur? Het aantal gedetineerden daalt alleen maar', *Tijdschrift over Cultuur en Criminaliteit* 2013-2, p. 185-188.
- Van den Brink & Liefwaard 2014
Y.N. van den Brink & T. Liefwaard, 'Voorlopige hechtenis van jeugdige verdachten in Nederland. Naar rechterlijke besluitvorming conform internationale kinderrechten', *Strafblad* 2014-1, p. 44-55.
- Bruggeman, Stijnen & De Wit 2017
C.W.C.A. Bruggeman, R. Stijnen & J.C. de Wit, 'Kroniek van het gemeentelijk sociaal domein (deel 2)', *Gst.* 2017/65.
- Ten Brummelaar e.a. 2011
M.D.C. ten Brummelaar, L. Boendermaker, A.T. Harder & E.J. Knorth, *Jeugdzorg-Plus. Trajectzorg voor jeugdigen met ernstige gedragsproblemen*, Groningen: Stichting Kinderstudies 2011.
- Bruning 2001,
M.R. Bruning, *Rechtvaardiging van kindbescherming* (diss. VU Amsterdam), Deventer: Kluwer Rechtswetenschappelijke Publicaties 2011.
- Bruning 2005
M.R. Bruning, 'Civielrechtelijke aanpak van jeugdcriminaliteit, wanneer gewenst?' in: M.R. Bruning & G. Ruitenbergh (red.), *Rechten van het kind in (inter)nationaal perspectief*, IVRK-reeks/2, Amsterdam: Uitgeverij SWP 2005.
- Bruning 2007
M.R. Bruning, 'Gesloten jeugdzorg voor 18+ers', *FJR* 2007, p. 161-161.
- Bruning 2011
M.R. Bruning, 'De cliënt in de jeugdzorg en jeugdbescherming vanuit juridisch perspectief', *FJR* 2011/37.
- Bruning 2011a
M.R. Bruning, 'De ondertoezichtstelling herzien – snellere bemoeienis met meer rechtswaarborgen', *AA* 2011, p. 779-788.
- Bruning 2011b
M.R. Bruning, 'Zoektocht naar een gelegitimeerde en met rechtswaarborgen omklede regeling tot gedwongen opname van minderjarigen ter behandeling. Vivianne Dörenberg, Kind en stoornis. Een systematisch onderzoek naar de rechtspositie van minderjarigen in de kinder- en jeugdpsychiatrie' (boekbeschuwing), *Rechtsgeleerd Magazijn THEMIS* 2011-3, p. 124-130.
- Bruning 2012
M.R. Bruning, 'Adolescentenrecht: ook voor jeugdbescherming?', *FJR* 2012/11.
- Bruning 2018
M.R. Bruning, 'Gesloten jeugdhulp en isoleercel', *FJR* 2018/8.

- Bruning e.a. 2011
M.R. Bruning, M.P. de Jong-de Kruijf, T. Liefwaard, P.M. Schuyt, J.E. Doek & T.A.H. Doreleijers, *Wegwijs in het jeugdsanctierecht. Onderzoek naar het juridisch kader voor de zwaarste jeugdsancties in theorie en praktijk*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2011.
- Bruning & De Jong-de Kruijf 2015
M.R. Bruning & M.P. de Jong-de Kruijf, 'Van gesloten jeugdzorg naar gesloten jeugdhulp: de nieuwe regeling nader beschouwd', *FJR* 2015/33.
- Bruning & Liefwaard 2006
M.R. Bruning & T. Liefwaard, 'Concept-wetsvoorstel Gesloten Opvang Jeugdzorg moet worden heroverwogen', *NJB* 2006, 59, p. 84-85.
- Bruning & Liefwaard 2009
M.R. Bruning & T. Liefwaard, 'Ontwikkelingen en knelpunten in de gesloten jeugdzorg', *FJR* 2009/42, p. 99-105.
- Bruning, Liefwaard & Vlaardingerbroek 2014
M.R. Bruning, T. Liefwaard & P. Vlaardingerbroek, *Jeugdrecht en jeugdhulp* (7^e herziene druk), Amsterdam: Reed Business Education 2014.
- Bruning, Liefwaard & Volf 2004
M.R. Bruning, T. Liefwaard & L.M.Z. Volf, *Rechten in justitiële jeugdinrichtingen. Eevaluatie Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen*, Amsterdam: ACK/VU 2004.
- Bruning & Limbeek 2014
M.R. Bruning & M.M.C. Limbeek, 'Chapter 6. The Netherlands. Two Decades of the CRC in Dutch Case Law', in: T. Liefwaard & J.E. Doek (red.) *Litigating the Rights of the Child. The UN Convention on the Rights of the Child in Domestic and International Jurisprudence*, Dordrecht: Springer 2014, p. 89-105.
- Bruning & Van der Zon 2010
M.R. Bruning & K.A.M. van der Zon, 'Participatie en autonomie van kinderen bij jeugdzorg en jeugdbescherming', in: J.H. de Graaf, F.K. van Wijk, C. Mak & L.A. Mulders, *Rechten van het kind en autonomie*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2010.
- Bruning & Van der Zon 2013
M.R. Bruning & K.A.M. van der Zon, 'Out of home, out of rights? Rechten van minderjarigen bij uithuisplaatsing', *NJCM-Bulletin* 2013-4, p. 500-514.
- Van Bueren 1995
G. van Bueren, *International Law on the Rights of the Child*, Londen: Springer 1995.
- Van der Burg 2009
M. van der Burg, 'Het kleine vaderland. Het gezin en de staat in de *Code civil des Français* (1804)', *Historica* 2009, p. 19-24.
- Canes 1905
S.G. Canes, *De Kinderwetten (rapport voor de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen)*, Amsterdam: S.L. van Looy 1905.
- Cantwell & Holzscheiter 2007
N. Cantwell & A. Holzscheiter, 'A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child, Article 20: Children Deprived of Their Family Environment', in: A. Alen, J. Vande Lanotte E. Verhellen, F. Ang, E. Berghmans and M. Verheyde (eds.), *A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child*, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers 2007.

- Cantwell e.a. 2012
N. Cantwell, J. Davidson, S. Elsley, I. Milligan & N. Quinn, *Moving Forward: Implementing the 'Guidelines for the Alternative Care of Children'*, VK: Centre for Excellence for Looked After Children in Scotland 2012.
- Cardol & van Rheenen 2012
G. Cardol & A. van Rheenen, 'De instemmingsverklaring: waarborg of formaliteit?', in: C. Forder, W. Duijst & A. Wolthuis, *Kindvriendelijke opsluiting, gesloten plaatsing van jeugdigen in het licht van mensenrechten*, Leiden: Stichting NJCM-Boekerij nr. 53, 2012.
- CBS 2016
CBS, *Jeugdhulp 2015*, Den Haag: 2016.
- CBS 2016
CBS, *Jeugdbescherming en jeugdreclassering 2015*, Den Haag: 2016.
- CBS 2017
CBS, *Trajecten jeugdzorg; regio (gemeente)*, op peildatum, Den Haag/Heerlen 26 juni 2017.
- Cerezo-Weijzenfeld & Klaas 2012
E. Cerzo-Weijzenfeld & J. Klaas, 'Praktijkperikelen gesloten jeugdzorg. Het perspectief van de jeugdrechtsadvocaat', in: C. Forder, W. Duijst & A. Wolthuis, *Kindvriendelijke opsluiting, gesloten plaatsing van jeugdigen in het licht van mensenrechten*, Leiden: Stichting NJCM-Boekerij nr. 53, 2012.
- Christoffersen 2009
J. Christoffersen, *Fair Balance: A Study of Proportionality, Subsidiarity and Primarity in the European Convention on Human Rights*, Leiden/Boston: Martinus Nijhoff Publishers 2009.
- Cipriani 2007
D. Dipriani, *Children's Rights and the Minimum Age of Criminal Responsibility*, (diss. VU Amsterdam), 2007.
- Commissie Anneveldt 1982
Commissie Anneveldt, *Sanctierecht voor jeugdigen. Rapport Commissie Herziening Strafrecht voor Jeugdigen*, Den Haag: Staatsuitgeverij, 1982.
- Commissie Overwater 1951
Commissie Overwater, *Rapport van de Commissie ingesteld met het doel van advies te dienen over de vraag in welke richting het Rijkstucht- en opvoedingswezen en in verband daarmee het kinderstrafrecht zich zullen moeten ontwikkelen (Commissie Overwater)*, Den Haag: Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf 1951.
- Commissie Wiarda 1971
Commissie Wiarda, *Rapport van de Commissie voor de herziening van het kindbeschermingsrecht, Jeugdbeschermingsrecht*, 's-Gravenhage: Staatsuitgeverij 1971.
- Commissie-Samson 2012
Commissie Samson, *Omringd door zorg, toch niet veilig. Rapport over seksueel misbruik van door de overheid uit huis geplaatste kinderen. Van 1945 tot heden*, Amsterdam: Boom 2012.

- Van Dam e.a. 2010
C. van Dam, K. Nijhof, R. Scholte & J.W. Veerman, *Evaluatie Nieuw Zorgaanbod. Gesloten jeugdzorg voor jongeren met ernstige gedragsproblemen*, Praktikon en Behavioural Science Institute, Radboud Universiteit Nijmegen 2010.
- Dane 2006
J. Dane (red.), *Honderd jaar kinderbescherming; uitgave ter gelegenheid van het jubileum van de Raad voor de Kinderbescherming en de Kinderwetten (1905-2005)*, Amsterdam: uitgeverij SWP 2006.
- Dedding e.a. 2013
C. Dedding, K. Jurrius, X. Moonen & L. Rutjes, *Kinderen en jongeren actief in wetenschappelijk onderzoek. Ethiek, methoden en resultaten van onderzoek met en door jeugd*, Houten: Uitgeverij LannooCampus 2013.
- Defence for Children & Unicef 2012.
Defence for Children & Unicef, *Jaarbericht kinderrechten 2011*, Leiden/Den Haag: 2012.
- Dekker 1985
J.J.H. Dekker, *Straffen, redden en opvoeden. Het ontstaan en de ontwikkeling van de residentiële heropvoeding in West-Europa, 1814-1914, met bijzondere aandacht voor 'Nederlandsch Mettray'* (diss. Utrecht), Assen: van Gorcum 1985.
- Dekker 2007
J.J.H. Dekker, 'Opvoeding onder toezicht De Nederlandse Kinderwetten in de eeuw van het kind', in: *100 jaar kinderwetten* (congresbundel 1 december 2004 VU Amsterdam), Ministerie van Justitie, april 2007.
- Delfos & Doek 1982
G. Delfos & J.E. Doek, *Maatregelen van kinderbescherming*, Serie jeugdrecht en jeugdbeschermingsrecht-5, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1982.
- Delicat 2001
J.W. Delicat, *Van ijzeren vuist naar zachte hand? Idee en praktijk in de rijksopvoedingsgestichten 1901-1961* (diss. Nijmegen), Enschede: Ipskamp 2001.
- Detrick 1999
S. Detrick, *A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child* (diss. VU Amsterdam), Den Haag: Kluwer Law International 1999.
- Van Dijk e.a. 2006
P. van Dijk, F. van Hoof, A. van Rijn & L. Zwaak (red.), *Theory and Practice of the European Convention on Human Rights*, Antwerpen/Oxford: Intersentia 2006.
- Dimmendaal 1998
G. Dimmendaal, *Heropvoeding en behandeling. Meisjes in Huize de Ranitz, Groningen 1941-1967*, Groninger Historische Reeks-18, Assen: Van Gorcum 1998.
- Directeuren van justitiële jeugdinrichtingen in Nederland
Directeuren van justitiële jeugdinrichtingen in Nederland, 'Open brief', *Proces* 2005-3, p. 105-106.
- Doek 1972
J.E. Doek, *Vijftig jaar ondertoezichtstelling. Schets van ontstaan en ontwikkeling van een maatregel van kinderbescherming* (diss. Amsterdam VU) Zwolle: N.V. Uitgeversmaatschappij Tjeenk Willink 1972.

Doek 1996

J.E. Doek, 'Ondertoezichtstelling, plaatsing in een gesloten inrichting en het EVRM', *FJR* 1996, p. 50-55.

Doek 2004

J.E. Doek, *Rechten van Kinderen: Some Concluding Observations and Recommendations*, Rede uitgesproken ter gelegenheid van het afscheid als hoogleraar Privaatrecht in het bijzonder Jeugd- en Jeugdbeschermingsrecht aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit Amsterdam op 8 september 2004.

Doek 2006

J.E. Doek, 'Article 8, The Right to Preservation of Identity and Article 9, The Right Not to be Separated From his or her Parents', in: A. Alen, J. Vande Lanotte E. Verhellen, F. Ang, E. Berghmans and M. Verheyde (eds.), *A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child*, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers 2006.

Doek 2008

J.E. Doek, 'De herziening jeugdbescherming: IVRK-proof?' in: M.R. Bruning & J. Kok (red.), *Herziening kindbeschermingsmaatregelen. Commentaren op het voorontwerp van de wet, FJR-congresbundel*, Deventer: Kluwer 2008.

Doek 2013

J.E. Doek, 'Kinderbescherming in de context van het IVRK', in: M.R. Bruning & T. Liefwaard, *Ondertoezichtstelling 90 jaar – Versleten of vitaal?*, Den Haag: SDU Uitgevers 2013, p.21 – 35.

Doek & Drewes 1984

J.E. Doek & H.M.A. Drewes, *Jeugdrecht en jeugdbescherming in Nederland*, Deventer: Van Loghum Slaterus 1984.

Doek & Vlaardingerbroek 2009

J.E. Doek & P. Vlaardingerbroek, *Jeugdrecht en jeugdzorg* (6e herziene druk), Amsterdam: Elsevier Juridisch 2009.

Dörenberg 2011

V.E.T. Dörenberg, 'Harmonisatie in de jeugdzorg', *FJR* 2011/26.

Dörenberg 2017

V.E.T. Dörenberg, 'Besloten' plaatsingen passé', *TvG* 2017-3, p. 207-208.

Dozier e.a. 2014

M. Dozier, J. Kaufman, R. Kobak, T.G. O'Connor, A.Sagi-Schwartz, S. Scott, C. Shaffer, J. Smetana, M.H. van IJzendoorn, C.H. Zeanah, 'Consensus Statement on Group Care for Children and Adolescents: A Statement of Policy of the American Orthopsychiatric Association', *American Journal of Orthopsychiatry* 2014-3, p. 219-225.

Duits 2008

N. Duits, 'Kind in gevaar: biedt de Wet op de jeugdzorg uitkomst?', *Kind en Adolescent* 2008-III, p 122-125.

Van Emmerik 2005

M.L. van Emmerik, 'Toepassing van het Kinderrechtenverdrag in de Nederlandse rechtspraak', *NJCM-Bulletin* 2005, p. 700-716.

Engelen 1895

D.O. Engelen, *De verwaarloosde jeugd en de jeugdige misdadigers met betrekking tot onze Wetgeving*, Haarlem: De erven F. Bohn 1895.

Van Es & Hulzebos

A. van Es & B. Hulzebos, *Onschuldig achter de tralies. Het eindstation van gesloten jeugdzorg*, Amsterdam/Antwerpen: Uitgeverij Contact 2005.

Eurochild 2012

EuroChild working paper, *De-institutionalisation and quality alternative care for children in Europe*, maart 2012.

Europese Commissie 2013

Europese Commissie, Recommendation on *Investing in children: breaking the cycle of disadvantage*, C(2013) 778 final, 20 februari 2013.

Feiner 2015

R.H.P. Feiner, 'Wie toetst de rechten van broers en zussen op samenplaatsing bij uithuisplaatsing?', *NJB* 2015/2172.

Ferrer Riba 2010

J. Ferrer Riba, 'Principles and Prospects for a European System of Child Protection', *Indret – Revista para el Análisis del Derecho* 2010, p. 1-30 (via <http://www.indret.com>).

Forder 2008

C. Forder, 'Gaat het voorontwerp van de Wet herziening kinderbeschermingsmaatregelen te ver of juist niet ver genoeg? – Het voorontwerp getoetst aan het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden', in: M.R. Bruning & J. Kok (red.), *Herziening kinderbeschermingsmaatregelen. Commentaren op het voorontwerp van de wet, FJR-congresbundel*, Deventer: Kluwer 2008.

Forder 2013

C. Forder, *Rechterlijke creativiteit en de rechten van het kind* (oratie Amsterdam VU), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2013.

Forder 2013

C.J. Forder (red.), *Rechterlijke creativiteit en de rechten van het kind*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2013.

Forder 2014

C.J. Forder, 'Kroniek van het jeugdrecht', *NJB* 2014/1833.

Forder & Olujic 2012

C. Forder & F. Olujic, 'Gesloten jeugdzorg in het licht van de mensenrechten en de rechten van het kind', in: C. Forder, W. Duijst & A. Wolthuis (red.), *Kindvriendelijke opsluiting. Gesloten plaatsing van jeugdigen in het licht van mensenrechten*, Leiden: Stichting NJCM-Boekerij 53 2012, p. 3-63.

Foucault 2010

M. Foucault, *De geboorte van de gevangenis. Discipline, toezicht en straf*, 6^e druk (oorspr.: *Surveiller et punir. Naissance de la prison*, 1975), Groningen: Historische Uitgeverij 2010.

Fountain 2013

J. Fountain, 'Perspectives on human dignity and rights from the Schuman era', in: J.H. de Graaf, C. Mak, F.K. van Wijk & P.J. Montanus (red.), *Rechten van het kind en waardigheid*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2013.

Franklin 1986

B. Franklin, *The Rights of Children*, Oxford: Blackwells 1986.

Freeman 1992

M. Freeman, 'The Limits of Children's Rights', in: M. Freeman & P. Veerman (red.), *Ideologies of Children's Rights* (volume 23 van International studies in human rights), Leiden: M. Nijhoff Publishers 1992.

Freeman 2007

M. Freeman, 'Article 3: The Best Interests of the Child', in: A. Alen, J. Vande Lanotte E. Verhellen, F. Ang, E. Berghmans and M. Verheyde (eds.), *A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child*, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers 2007.

French & Cameron 2002

K.M. French & G. Cameron, 'Treatment of choice or a last resort? A review of institutional mental health placements for children and youth', *Child and Youth Care Forum* 2002, p. 307-339.

Friedman-van der Heide 1946

R. Friedman-van der Heide, 'Nieuw Kinderrecht', in: D.Q.R. Mulock Houwer, F. Grewel & R. Friedman-van der Heide, *Vijftigduizend kinderen roepen om hulp!*, Amsterdam: N.V. De Arbeiderspers 1946.

Gerards 2015

J. Gerards, 'De EHRM-rechtspraak als richtsnoer bij het opstellen van wetgeving. Enkele relativerende opmerkingen aan de hand van de wetsvoorstellen over gedwongen zorg', *Nederlands Tijdschrift voor Mensenrechten – NJCM-Bulletin* 2015-3, p. 296-315.

Gezamenlijke Inspecties 2014

Inspectie Jeugdzorg, Inspectie Gezondheidszorg en Inspectie van het Onderwijs, *Zes jaar toezicht jeugdzorgPLUS. Van streefbeeld naar resultaat, eindrapportage*, Utrecht, oktober 2014.

Goderie e.a. 2004.

M. Goderie, M. Steketeer, J. Mak & M. Wentink, *Samenplaatsing van jongeren in justitiële jeugdinrichtingen*, Verweij-Jonker Instituut, Utrecht 2004.

Goderie & Steketeer 2005

M. Goderie & M. Steketeer, De beleving van samenplaatsing in justitiële jeugdinrichtingen, *Proces* 2005-3, p. 83-89.

De Graaf 2010

J.H. de Graaf, "Laat de kinderen tot mij komen – De vertegenwoordiging van het kind in rechte", in: J.H. de Graaf, F.K. van Wijk, C. Mak & L.A. Mulders, *Rechten van het kind en autonomie*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2010.

De Graaf e.a. 2012

J.H. de Graaf, M.M.C. Limbeek, N.N. Bahadur & N. van der Meij, *De toepassing van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind in de Nederlandse rechtspraak. 1 januari 2002 – 1 september 2011 (deel I)*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2012.

De Graaf e.a. 2013

J.H. de Graaf, C. Mak, F.K. van Wijk & P.J. Montanus (red.), *Rechten van het kind en waardigheid*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2013.

- De Graaf e.a. 2015
J.H. de Graaf, E. Polhuijs; N.N. Bahadur; N. van der Meij & L. Schäperkötter, *De toepassing van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind in de Nederlandse rechtspraak. 1 september 2011 – 1 september 2014 (deel II)*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2015.
- Gilsing 2013
M.-J. E. Gilsing, 'De interne rechtspositie van de jeugdige binnen de gesloten jeugdzorg. Juridische nazorg door advocaten geboden', *FJR* 2013/87.
- Groeneveld, Dekker & Willemse 1997
S. Groeneveld, J.J.H. Dekker & Th. R. M. Willemse, *Wezen & boeffes, zes eeuwen zorg in wees- en kinderhuizen*, Hilversum: Verloren 1997.
- De Groot 2013
B.J. de Groot, 'Overeenstemming over de instemming', *FJR* 2013/27.
- De Groot 2014
G. de Groot, 'Motiveren van rechterlijke uitspraken: een evenwichtsoefening', in: G.J.M. Corstens e.a. (red.), *175 jaar Hoge Raad der Nederlanden. Bijdragen aan de samenleving*, Den Haag: BJu 2014.
- Van Grunderbeeck 2003
D. van Grunderbeeck, *Beginselen van personen- en familierecht. Een mensenrechtelijke benadering* (diss. Leuven), Antwerpen: Intersentia 2003.
- Haafkens 1905
J. Haafkens, *Wat moeten Ouders en Voogden weten van de Tuchtcholen?*, Amsterdam: Höveker & Wormser 1905.
- Van Hamel 1924
J.A. van Hamel, *Handleiding bij de praktijk der kindervetten*, Haarlem: H.D. Tjeenk Willink & Zoon 1924.
- Hanrath 2013
J.J. Hanrath, *De groepsleider als evenwichtskunstenaar* (diss. Utrecht), Den Haag: Boom Lemma uitgevers 2013.
- Hanson 2012
K. Hanson, 'Schools of thought in children's rights', in: M. Liebel, *Children's Rights from Below. Cross-cultural Perspectives*, Basingstoke: Palgrave Macmillan 2012, p. 63-79.
- Hanson & Lundy 2017
K. Hanson & L. Lundy, 'Does Exactly What it Says on the Tin? A Critical Analysis and Alternative Conceptualisation of the So-called "General Principles" of the Convention on the Rights of the Child', *International Journal of Children's Rights* 2017-2, p. 285-306.
- Harris e.a. 2014
D.J. Harris, M. O'Boyle, E.P. Bates & C.M. Buckley, *Law of the European Convention on Human Rights*, Oxford: Oxford University Press 2014.
- Den Hartogh 2014
G.A. den Hartogh, 'De morele grondslagen van het gezondheidsrecht: de erfenis van Leenen' in: *Ethiek en gezondheidsrecht (preadvies uitgebracht voor de Vereniging van Gezondheidsrecht, jaarvergadering 25 april 2014)*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2014.

- Hazewinkel Suringa 1989
D. Hazewinkel-Suringa, *Inleiding tot de studie van het Nederlandse strafrecht*, Alphen aan de Rijn: Samson H.D. Tjeenk Willink 1989.
- Van Heerwaarden, Hilhorst & Slabbèrtje 2005.
Y. Van Heerwaarden, N. Hilhorst & A. Slabbèrtje, *Programma-evaluatie van Den Engh. Opvoeden en overleven in een groep*, DSP-groep/WODC, 2005.
- Van der Helm e.a. 2011
P. van der Helm, K.S. Nijhof, A. Harder, C. van Dam, J. de Swart, G.J. Stams & E. Knorth, 'De hardnekkige mythe dat 'niks werkt' in de gesloten jeugdzorg; aanbevelingen voor professionals', *Orthopedagogiek: onderzoek en praktijk* 2011, p. 470-480.
- Hepping & Volkers 2014a
K.E. Hepping & B.C. Volkers, 'Horen, zwijgen en spreken op de combizitting', *NJB* 2014/89.
- Hepping & Volkers 2014b
K.E. Hepping & B.C. Volkers, 'De toegankelijkheid van de combizitting voor de jeugdige en zijn ouders', *FJR* 2014/52.
- Herben 2015
L. Herben, 'Carte blanche' voor medische dwangbehandeling in de gesloten jeugdhulp? (masterscriptie Universiteit Leiden), 2015.
- Hermanns 2013
J. Hermanns, *Criminele jongeren opsluiten: een veilige samenleving?* (afscheidscollege als bijzonder lector werken in justitieel kader), 26 september 2013.
- Hodgkin & Newell 2007
R. Hodgkin & P. Newell, *Implementation handbook for the convention on the rights of the child*, United Nations Children's Fund 2007.
- Hoefnagels, Mulock Houwer & Keizer 1971
G.P. Hoefnagels, D.Q.R. Mulock Houwer & J. Keizer, *Kinderbescherming, jeugdbescherming of welzijnszorg?*, Meppel: Boom 1971.
- Hospers & Vernhout 2017
S. Hospers & T. Vernhout, *Crisis in context. Nader onderzoek spoedplaatsingen jeugdzorgPlus*, april 2017.
- Hudig 1963
J.C. Hudig, 'Is strafrecht voor kinderen nog nodig?', *Tijdschrift voor Strafrecht* 1963, p. 409-418.
- Huijjer 2014
J. Huijjer, 'Waarheidsvinding in de jeugdbescherming', *NJB* 2014/673.
- Huijjer & Weijers 2013
J. Huijjer & I. Weijers, 'Naschrift', *NJB* 2013/612.
- Van IJzendoorn e.a. 2011
M.H. van IJzendoorn, J. Palacios, E.J.S. Sonuga-Barke, M.R. Gunnar, P. Vorria, R.B. McCall, L. Le Mare, M.J. Bakermans-Kranenburg, N.A. Dobrova-Krol & F. Juffer, 'Children in Institutional Care: Delayed Development and Resilience', *Monographs of the Society for Research in Child Development* 2011-4, p. 8-30.

- Inspectie Jeugdzorg 2005
Inspectie Jeugdzorg, *De grenzen van Den Engh, de gevolgen van de werkwijze van Den Engh voor jeugdigen, personeel en omgeving*, Utrecht: 2005.
- Inspectie Jeugdzorg 2011
Inspectie Jeugdzorg, *Entreetoets de sprint*, 2011.
- Inspectie Jeugdzorg & Inspectie van het onderwijs 2011
Inspectie Jeugdzorg en Inspectie van het onderwijs, *Tussentijds bericht toezicht jeugdzorgPLUS. Notitie over de stand van zaken*, 2011.
- Inspectie Jeugdzorg 2015
Inspectie Jeugdzorg, *Geen plaatsingen gesloten jeugdhulp zonder machtiging kinderrechtter. Signalement van de Inspectie Jeugdzorg over gesloten jeugdhulp*, augustus 2015.
- Inspectie Jeugdzorg 2016
Inspectie Jeugdzorg, *Beoordeling plaatsingen gesloten jeugdhulp zonder machtiging kinderrechtter. Vervolg op het signalement van de Inspectie Jeugdzorg over gesloten jeugdhulp*, Den Haag: Inspectie Jeugdzorg, juli 2016.
- Jeugdzorg Nederland 2015
Jeugdzorg Nederland, *Factsheet Jeugdzorgplus*, 2015.
- Jeugdzorg Nederland 2016
Jeugdzorg Nederland, *Factsheet JeugdzorgPlus. Instroomgegevens 2016-1*, 2016.
- Jeugdzorg Nederland 2017
Jeugdzorg Nederland, *Factsheet Jeugdzorgplus 2017-1*, 2017.
- Jeugdzorg Nederland 2018
Jeugdzorg Nederland, *Jeugdzorgplus Plaatsingsgegevens 2017*, 2018.
- De Jong-de Kruijf 2012
M.P. de Jong-de Kruijf, 'Een evaluatiestudie naar (de doelgroep van) gesloten jeugdzorg. Een bespreking van het proefschrift van Karin Nijhof', in: C. Forder, W. Duijst & A. Wolthuis (red.), *Kindvriendelijke opsluiting. Gesloten plaatsing van jeugdigen in het licht van mensenrechten*, Leiden: Stichting NJCM-Boekerij 53 2012, p. 3-63.
- De Jong-de Kruijf 2013
M.P. de Jong-de Kruijf, 'Schorsing en terugplaatsing in het kader van een trajectmachtiging gesloten jeugdzorg: carte blanche voor de aanbieders van gesloten jeugdzorg?', in: M.R. Bruning & T. Liefwaard (red.), *Ondertoezichtstelling 90 jaar: versleten of vitaal?*, Den Haag: Sdu Uitgevers, p. 105-124.
- De Jong-de Kruijf 2014
M.P. de Jong-de Kruijf, 'Minderjarige jihadreizigers: nut en noodzaak van plaatsing in gesloten jeugdzorg', *Ars Aequi* 2014-10, p. 727-731.
- De Jong-de Kruijf 2015
M.P. de Jong-de Kruijf, 'The Meaning of 'Appropriate Treatment' for Children Placed in a Closed Institution in the Netherlands', in: J. Christiaens (red.), *It's for your own good. Reseaching youth justice practices*, Brussel: VUBPRESS Brussels University Press 2015, p. 231-247.
- De Jong-de Kruijf 2016
M.P. de Jong-de Kruijf, 'De worsteling van de gesloten jeugdhulpsector inzake kinderen met zeer zware problematiek', *Jeugdrecht in praktijk* 2016-1, p. 23-28.

- De Jong-de Kruijf 2018
M.P. de Jong-de Kruijf, 'Gesloten jeugdhulp zonder kindbeschermingsmaatregel: het kind goed af?', *FJR* 2018/26.
- De Jong-de Kruijf & Van der Zon 2015
M.P. de Jong-de Kruijf & K.A.M. van der Zon, 'Hoger beroep tegen een uithuisplaatsingsbeslissing en de rol van de minderjarige. 'Directe' participatie van minderjarigen bij de gerechtshoven in Nederland', *TREMA* 2015-11, p. 298-307.
- De Jonge 2016
G. de Jonge, 'Bien etonnes de se (re)trouver ensemble. Over samenplaatsing van straf- en civielrechtelijk problematische jongeren', in: K. Hepping, S. Rap & J. Huijter (red.), *De pedagogische benadering van de jeugdrechtspleging*, Den Haag: Boom criminologie 2016, p. 143-150.
- De Jongh 1923
G.T.J. de Jongh, *Bestrafen en bestrijden*, Haarlem: H.D. Tjeenk Willink en Zoon 1923.
- Jonker 2004
A. Jonker, *Niet opsluiten maar opvoeden*, (diss. Groningen), Utrecht: Agiel 2004.
- Junger-Tas 1981
J. Junger-Tas, *Verandering in de residentiële en ambulante zorg voor kinderen*, special Jeugdbescherming en Onderzoek, 1981.
- Junger-Tas 1984
J. Junger-Tas, 'De ontwikkeling van kindbescherming en kindstrafrecht', *Justitiële Verkenningen* 1984-2, p. 5-27.
- Kaljee, Sikkes & Warmerdam 2012
J. Kaljee, D. Sikes & R. Warmerdam, 'De rechter in de auto in plaats van de jongere in de cel', in: C. Forder, W. Duijst & A. Wolthuis, *Kindvriendelijke opsluiting, gesloten plaatsing van jeugdigen in het licht van mensenrechten*, Leiden: Stichting NJCM-Boekerij nr. 53, 2012.
- Kilkelly 2009
U. Kilkelly, 'Article 8: The Right to Respect for Private and Family Life, Home and Correspondence', in: *Law of the European Convention on Human Rights*, Oxford: Oxford University Press 2009.
- Kilkelly 2013
U. Kilkelly, 'Dignity and Child-friendly Justice: Child Rights Standard Setting from the Council of Europe', in: J.H. de Graaf, C. Mak, F.K. van Wijk & P.J. Montanus (red.), *Rechten van het kind en waardigheid*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2013.
- Kilkelly 2014
U. Kilkelly, 'The CRC in Litigation under the ECHR', in: T. Liefwaard and J.E. Doek (red.), *Litigating the Rights of the Child*, Dordrecht: Springer 2014.
- De Kinderombudsman 2016
De Kinderombudsman, *Mijn belangen voorop? Ontwikkelingen in de jeugdhulp in 2016*, 8 november 2016.
- Klootsema 1924
J. Klootsema, 'De rijksopvoedingsgestichten voor jongens sinds de inwerking-treding der Kinderwetten', *Tijdschrift voor Strafrecht* 1924-4, XXXIV, p. 387-425.

- Van der Knoop 2011
J. van der Knoop, *De daling van het aantal opleggingen van de PIJ-maatregel nader beschouwd* (eindrapport), Decide bv (Rijksuniversiteit Groningen), i.o.v. het WODC, Groningen/Den Haag 2011.
- Knorth 2006
E.J. Knorth, 'Niet opsluiten, maar opvoeden; wat zijn we wijzer geworden?' (boekbespreking), *TvC* 2006-1, p. 72-77.
- Koolen 1930
D.A.P.N. Koolen, xxx, in: *De eerste kwarteeuw der kindwetten 1 december 1905-1930*, Leiden: A.W. Sijthoff's uitgeversmaatschappij N.V. 1930.
- Knuttel 1918
W.P.C. Knuttel, *Regeeringskinderen* (diss. Leiden), 's-Gravenhage: Martinus Nijhoff 1918.
- Krabbendam 2015
A.A. Krabbendam, *Troubles girls, troubles futures. The adverse adult outcomes of detained adolescent females* (diss. Amsterdam VU), Enschede: Ipskamp Drukkers BV 2015.
- Kromhout & Liefwaard 2010
M.H.C. Kromhout & T. Liefwaard, *Tussen beheersing en begeleiding. Een evaluatie van de pilot 'beschermde opvang risico-AMV's'*, Cahier 2010-6, Den Haag: WODC 2010.
- Kuin & Troost 2009
J.I.M. Kuin & I.E. Troost, 'Dilemma's rond de machtiging gesloten jeugdzorg. Een reactie naar aanleiding van prof. dr. mr. M.R. Bruning & dr. mr. T. Liefwaard, 'Ontwikkelingen en knelpunten in de gesloten jeugdzorg', *FJR* 2009, 42', *FJR* 2009/109.
- Kuin e.a. 2013
J.I.M. Kuin, S. Moonen, M. Mutsaers & A. Schouten, *Good Practice. Civielrechtelijke rapportage voor NIFP-medewerkers*, NIFP/DJI, 2013.
- Van der Laan 1989
P.H. van der Laan, *Wel geplaatst, maar... Een eerste verkenning van het verschijnsel moeilijk plaatsbare jongeren en de daarmee samenhangende capaciteitsproblemen in de residentiële hulpverlening*, Den Haag: WODC 1989.
- Lamers 1942
E.A.M. Lamers, *Preadvies over de grondslagen van het kindrecht*, 's-Gravenhage: Ten Hagen's drukkerij en uitgevers-mij n.v. 1942.
- Van der Lans 2016
J. van der Lans, *Met geweld opvoeden. Waarom de zorg voor verwaarloosde kinderen zo lang verwaarloosd werd* (essay in opdracht van de Commissie Vooronderzoek naar Geweld in de Jeugdzorg), 2016.
- De Langen 1967
M. de Langen, *Het strafrecht en de jeugd*, Utrecht/Amsterdam: WIJN/Stichting Voor het Kind 1967.
- De Langen 1973
M. de Langen, *Recht voor jeugdigen* (diss. Utrecht), Alphen aan de Rijn: Samsom 1973.

- De Langen 1989
M. de Langen, 'Het recht van kinderen op eerbieding van hun privé- en gezinsleven door de overheid, in: M. de Langen, J.H. de Graag en F.B.M. Kunneman, *Kinderen en recht – opstellen over de positie van minderjarigen in het recht*, Arnhem: Gouda Quint BV 1989, p. 287-299.
- Lansdown 2005
G. Lansdown, *The Evolving Capacities of the Child*, Florence: UNICEF. Innocenti Research Centre 2005.
- Lee 2008
Y. Lee, 'Child participation and access to the United Nations Convention on the Rights of the Child, in Council of Europe', *International Justice for Children*, Council of Europe Publishing 2008.
- Legemaate e.a. 2014
J. Legemaate, M.C. Ploem, J. uit Beijerse, P.A.M. Mevis, M.J.F. van der Wolf, C.P.M. Akerboom, M.J. Schol, H.B. Winter & N.O.M. Woestenburg, *Thematische wetsevaluatie Gedwongen zorg*, Den Haag: ZonMw 2014.
- Leonards 1995
C. Leonards, *De ontdekking van het onschuldige criminele kind. Bestrafing en opvoeding van criminele kinderen in jeugdgevangenis en opvoedingsgesticht, 1833-1886* (diss. Rotterdam), Hilversum: Verloren 1995.
- Levy 1894
J.A. Levy, *Kinderbescherming: toespraak bij de opening der jaarlijksche algemeene vergadering van de Maatschappij tot nut van het algemeen*, Den Haag: Gebr. Belinfante 1894.
- Liefwaard 2006
T. Liefwaard, 'Rechtspositieregeling gesloten jeugdzorg: een flinke stap terug!', *FJR* 2006/96.
- Liefwaard 2008a
T. Liefwaard, *Deprivation of Liberty of Children in Light of International Human Rights Law and Standards* (diss. VU Amsterdam), Antwerpen: Intersentia 2008.
- Liefwaard 2008b
T. Liefwaard, 'Haastige spoed, zelden goed', *FJR* 2008/23.
- Liefwaard 2016
T. Liefwaard, 'Onrechtmatige vrijheidsbeneming', *FJR* 2016/37.
- Liefwaard 2017
T. Liefwaard, 'Kindvriendelijke rechtspraak', *FJR* 2017/19.
- Limbeek & Bruning 2014
M.M.C. Limbeek & M.R. Bruning, 'The Netherlands. Two Decades of the CRC in Dutch Case Law' (Hoofdstuk 6), in: T. Liefwaard & J.E. Doek (red.), *Litigating the Rights of the Child. The UN Convention on the Rights of the Child in Domestic and International Jurisprudence..* Dordrecht: Springer 2014, p. 89-105.
- Lindsay 1995
M.J. Lindsay, 'Involving young people in decision-making', *Children Australia* 1995, p. 39-42.

Macovei 2002

M. Macovei, *A guide to the implementation of Article 5 of the European Convention on Human Rights*, 2002.

Magnussen & Skivenes 2015

A.M. Magnussen & M. Skivenes, 'The Child's Opinion and Position in Care Order Proceedings', *International Journal of Children's Rights* 2015, p. 705-723.

Mak e.a. 2013

J.H. de Graaf, C. Mak, F.K. van Wijk & P.J. Montanus (red.), *Rechten van het kind en waardigheid*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2013.

Meuwese 2007

S. Meuwese, 'One Century of the Child Not Enough', in: S. Meuwese, S. Detrick, S. Jansen e.a., *100 Years of Child Protection*, Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2007.

Mijnarends 1999

E.M. Mijnarends, *Richtlijnen voor een verdragsconforme jeugdstrafrechtspleging, 'gelijkwaardig maar minderjarig'*, (diss. Leiden), Deventer: Kluwer 1999.

Van der Molen 2013

E. van der Molen, *The development of girls' disruptive behavior and the transmission to the next generation* (diss. Leiden), Enschede: Ipskamp Drukkers BV 2013.

Ministerie van Justitie 2001

Ministerie van Justitie, *Voorlopig covenant crisisplaatsingen OTS-pupillen in justitiële jeugdinrichtingen*, Den Haag: 31 mei 2001.

Ministerie van Justitie 2002

Ministerie van Justitie, *Convenant crisisplaatsingen OTS-pupillen in justitiële jeugd-inrichtingen*, Den Haag: 4 juli 2002.

Mommers, Schermers & Zwenne 2010

L. Mommers, G.J. Zwenne & B.W. Schermer, 'Het best bewaarde geheim van de raadkamer. Over de ontoegankelijkheid van de rechtspraak', *NJB* 2010, p. 2072-2078.

Mulock Houwer 1946

D.Q.R. Mulock Houwer, 'Van falende kinderbescherming tot doeltreffende bijzondere jeugdzorg', in: D.Q.R. Mulock Houwer, F. Grewel & R. Friedman-van der Heide, *Vijftigduizend kinderen roepen om hulp!*, Amsterdam: N.V. De Arbeiderspers 1946.

Mulock Houwer, Grewel & Friedman-Van der Heide 1946.

D.Q.R. Mulock Houwer, F. Grewel & R. Friedman-van der Heide, *Vijftigduizend kinderen roepen om hulp!*, Amsterdam: N.V. De Arbeiderspers 1946.

Mulock Houwer 1970

D.Q.R. Mulock Houwer, 'Inrichtingen', in: G.P. Hoefnagels, D.Q.R. Mulock Houwer & A. Peper, *Een nieuw plan voor de kinderbescherming*, Meppel: Boom 1970, p. 37-45.

Nationale Ombudsman 2004

Nationale Ombudsman, *Crisisopvang jongeren in jeugdgevangenissen*, rapport 2004/460, Den Haag: 30 november 2004.

- Nederlandse Instellingen voor Gesloten Jeugdzorg, Ministerie van Jeugd en Gezin, & Ministerie van Justitie 2008
Nederlandse Instellingen voor Gesloten Jeugdzorg, Ministerie van Jeugd en Gezin, & Ministerie van Justitie, *Streefbeeld Jeugdzorgplus. Méér dan gesloten jeugdzorg*, 2008.
- Nijhof 2011
K.S. Nijhof, *Crossing Barriers; evaluation of a new compulsory residential treatment program for youth* (diss. Nijmegen), 2011.
- Nowak 2005
M. Nowak, *CCPR Commentary*, Kehl am Rhein: Engel, 2005.
- Nussbaum & Dixon 2012
M. Nussbaum & R. Dixon, 'Children's Rights and a Capabilities Approach: The Question of Special Priority', *University of Chicago Public Law & Legal Theory Working Paper* No. 384, 2012.
- NVO, BPSW & NIP 2015
Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk, Nederlands Instituut van Psychologen, Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen, *Richtlijn Uithuisplaatsing voor jeugdhulp en jeugdbescherming*, 2015.
- Overwater 1930
J. Overwater, 'De Kinderwetten', in: *De eerste kwarteeuw der kinderwetten 1 december 1905-1930*, Leiden: A.W. Sijthoff's uitgeversmaatschappij N.V. 1930.
- Overwater 1937
J. Overwater, 'Het wetsontwerp tot wijziging van het kinderrecht, *NJB* 1937-21, p. 505-512 & *NJB* 1937-22, p. 521-529.
- Paine 1791
T. Paine, *The Rights of Man* (8e druk), London 1791.
- Parry 2000
M. Parry, 'Secure accommodation – the Cinderella of family law', *Child and Family Law Quarterly* 2000.
- Pascal 1997
B. Pascal, *Gedachten*, Amsterdam: Uitgeverij Boom 1997.
- Phillips 2011
C. Phillips, *Child-headed households: a feasible way forward, or an infringement of children's rights to alternative care?* (diss. Leiden), 2011.
- Pinheiro 2006
P.S. Pinheiro, *World Report on Violence Against Children*, Genève: VN 2006.
- Pitlo 1989
Pitlo, *Het Nederlands Burgerlijk Wetboek (deel 1 Het Personen- en Familierecht)*, 8e druk. Gouda: Quint 1989.
- Pompe 1928
W.P.J. Pompe, *De persoon des daders in het strafrecht* (Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het hoogleraarsambt aan de rijks-universiteit te Utrecht op 8 oktober 1928), Utrecht/Nijmegen: N.V. Dekker & Van de Vegt en J.W. van Leeuwen 1928.

- De Poorter & Van Roosmalen 2009.
J.C.A. de Poorter en H.J.Th.M. van Roosmalen, *Motiveren bij rechtsvorming*, Den Haag: Raad van State 2009.
- Pulles 2011
G.J. Pulles, 'Onduidelijkheid over de rechtstreekse werking van kernbepalingen van het VN-Kinderrechtenverdrag', *NJB* 2011, nr. 4, p. 231-234.
- Pulles 2013
G.J. Pulles, 'Het Europese Hof voor de Rechten van de mens en het IVRK: Receptie in het Belang van het Kind', in: J.H. de Graaf, C. Mak, F.K. van Wijk & P.J. Montanus (red.), *Rechten van het kind en waardigheid*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2013.
- Pulles & Wörst 2012
G.J.W. Pulles & L.C.J.M. Wörst, 'Doorwerking van het IVRK: de wetgever geeft het voorbeeld', *FJR* 2012/64.
- Put 2010
J. Put, *Handboek Jeugdbeschermingsrecht*, Brugge: die Keure 2010.
- Quennerstedt 2010
A. Quennerstedt, 'Children, But Not Really Humans? Critical Reflections on the Hampering Effect of the "3 p's"', *International Journal of Children's Rights* 2010, p. 619-635.
- Raad van Europa
Raad van Europa, *Aanbeveling on the European Rules for juvenile offenders subject to sanctions or measures, Rule 5*.
- Raad voor de Rechtspraak 2004
Raad voor de Rechtspraak, *Manifest. Kinderrechter in Nederland luiden de noodklok*, 10 december 2004.
- Raad voor de Volksgezondheid en Zorg 2012
Raad voor de Volksgezondheid en Zorg, *Stoornis en Delict. Forensische en verplichte geestelijke gezondheidszorg vormen een keten*, Den Haag 2012.
- Rainey, Wicks & Ovey 2014
B. Rainey, E. Wicks & C. Ovey, *Jacobs, White, and Ovey: The European Convention on Human Rights*, Oxford: Oxford University Press 2014.
- Reid 2008
K. Reid, *A Practitioner's-Guide to the European Convention on Human Rights*, Londen: Thomson/Sweet & Maxwell, 2008.
- Rap 2013
S. Rap, *The Participation of Juvenile Defendants in the Youth Court* (diss. Utrecht), 2013.
- Rietveld, Hilhorst & Van Dijk 2000
M. Rietveld, N. Hilhorst & B. van Dijk, *Jeugdigen in justitiële behandelingsinrichtingen. Een analyse in het kader van de motie Duykers*, Amsterdam/Den Haag: DSP-groep/WODC 2000.
- Rood-de Boer
M. Rood-de Boer, *Ouders en kinderen. Aspecten van het familierecht* (diss. UvA Amsterdam), Amsterdam: H.W.J. Becht 1962.

- RSJ 2014
RSJ, *Standaardbedragen Tegemoetkomingen in Euro's*, 10 februari 2014.
- RSJ 2015
RSJ, *'Lastig plaatsbare jongeren' in instellingen voor jeugdzorgplus en jeugd-ggz: zorg in de knel?*, Den Haag, 4 december 2015.
- RSJ 2018
RSJ, *Plaatsing van jeugdigen met strafrechtelijke en jeugdigen met civielrechtelijke titel in gesloten voorzieningen*, 9 maart 2018.
- De Ruiter 1972
J. de Ruiter, 'Recht en Hulp. Preadvies uitgebracht aan het congres Hulp en Recht op 31 oktober 1972 ter gelegenheid van de vijftigjarige herdenking van 'ondertoezichtstelling' en 'kinderrechter'', in: *Hulp en Recht – hulpverlening en jeugdrechter in de toekomst*, Deventer: Kluwer 1972, p. 9-44.
- Rutjes & Satri 2012
L. Rutjes & A. Satri, *Cliënten actief met de kwaliteit van zorg – De Q4C standaarden in perspectief en in de praktijk*, Houten: LannooCampus 2012.
- Rutten-Roos 1975
A. Rutten-Roos, *Jeugdigen in burgerrechtelijke relaties* (diss. Uva Amsterdam), Deventer: Kluwer 1975.
- Schenk 1935
W. Schenk, *Wangedrag van kinderen. Onderzoek naar aard en oorzaak ten aanzien van 600 Rotterdamsche kinderrechter-kinderen*, Baarn: Hollandia 1935.
- Sadiraj e.a.2013
K. Sadiraj, M. Ras, L. Putman & J. Jonker, *Groeit de jeugdzorg door? Het beroep op de voorzieningen: realisatie 2001-2011 en raming 2011-2017*, Den Haag: SCP 2013.
- Schabas & Sax 2006
W. Schabas & H. Sax, 'Article 37: Prohibition of Torture, Death Penalty, Life Imprisonment and Deprivation of Liberty', in: A. Alen, J. Vande Lanotte E. Verhellen, F. Ang, E. Berghmans and M. Verheyde (eds.), *A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child*, Leiden: Martinus Nijhoff Publishers 2006.
- Shelton 2000
D.L. Shelton, *Commitment and Compliance: The Role of Non-binding Norms in the International Legal System*, Oxford: Oxford University Press, 2000.
- Slagter 1972
S. Slagter, *Vijftig jaar kinderrechter en ondertoezichtstelling. Een kritische bezinning*, Nationale Federatie voor de Kinderbescherming/De Stichting voor het Kind 1972.
- Smeets 1930
B.G.A. Smeets, '25 jaren tuchtschool' in: *De eerste kwarteeuw der Kinderwetten 1 december 1905-1930*, Leiden: W. Sijthoff's uitgevermaatschappij N.V. 1930, p. 108-117.
- De Smet 2006
J. Smets, *Jeugdbeschermingsrecht in APR*, Deurne: Kluwer Rechtswetenschappen 1996.

- Smith 2009
C. Smit, 'Het normatieve karakter van de rechtswetenschap: recht als oordeel', *Rechtsfilosofie & Rechtstheorie* 2009-3, p. 202-225.
- Smith 2015
C. Smith, 'De 'filosofie van het begrijpen' van H-G Gadamer' (boekbespreking), *Ars Aequi* 2015-4, p. 333-337.
- Smyth 2013
C.M. Smyth, *The Common European Asylum System and the Rights of the Child: An Exploration of Meaning and Compliance*, (diss. Leiden), BOXpress 2013.
- Spectrum 2014
Spectrum, *Factsheet Jeugdzorgplus Gelderland*, 2014.
- Stolp-Keuzenkamp 1984
I.J.M. Stolp-Keuzenkamp, 'Het belang van het kind en de betekenis van de ouders in de huidige civielrechtelijke wetgeving', *Justitiële Verkenningen* 1984-2, p. 89-107.
- Van Teeffelen 1990
P.A.J.Th. van Teeffelen, 'Onmachtige kinderrechter', *FJR* 1990-11, p. 247-248.
- Tobin 2015
J. Tobin, 'Understanding Children's Rights: A Vision beyond Vulnerability', *Nordic Journal of International Law* 2015, p. 155-182.
- Van Toorenborg 1918
P.A. van Toorenborg, *Kinderrecht en kindzorg in de laatste honderd jaren*, Leiden: A.W. Sijthoff's uitgeversmaatschappij 1918.
- Trechsel 2005
S. Trechsel, *Human Rights in Criminal Proceedings*, Oxford: Oxford University Press 2005.
- Van Unen
A.A.W. van Unen, *De Wet op de Jeugdhulpverlening: overheid of particulier initiatief?* (diss. VU Amsterdam), Culemborg: Lemma 1996.
- Vergadering van de Deutsche Landsgroep 1893
Zeitschrift f.d.ges. Strafrechtswisse, XIII 5; *Goldammer's Archiv*, deel 40.
- Verhellen 2000
E. Verhellen, *Verdrag inzake de rechten van het kind. Achtergronden, motieven, strategieën, hoofdlijnen*, Antwerpen/Apeldoorn: Garant 2005.
- Vermaes & Nijhof 2014
I.P.R. Vermaes & K.S. Nijhof, 'Zijn jongeren in Jeugdzorgplus anders dan jongeren in de open residentiële jeugdzorg?', *Orthopedagogiek: Onderzoek en Praktijk* 2014-1, p. 33-46.
- Vis e.a. 2011
S.A. Vis e.a., 'Participation and health. A research review of child participation in planning and decision-making', *Child and Family Social Work* 2011, p. 325-35;
- De Visser 1930
J. Th. de Visser, 'Een gepaste herdenking'. In: *De eerste kwarteeuw der kindwetten*, 1 december 1905-1930, Leiden: W. Sijthoff's uitgeversmaatschappij N.V. 1930.

- Vlaardingerbroek 2010
P. Vlaardingerbroek, in: M.J.C. Koens & A.P.M.J. Vonken (red.), *Personen & Familierecht, Tekst & Commentaar*, Deventer: Kluwer 2010.
- Van Vliet 1999
A. van Vliet, 'Kritische kanttekeningen bij het wetsontwerp beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen', *FJR* 1999, p. 174-181.
- VNG 2014
VNG, *Inkoophandreiking Jeugdzorgplus*, 2014.
- VN-Kinderrechtencomité 1999, 2004, 2009 en 2015
Diverse *Concluding Observations: the Netherlands*.
- VN-Kinderrechtencomité 1991
VN-Kinderrechtencomité, *General guidelines regarding the form and content of initial reports to be submitted by states parties under article 44, paragraph 1(a), of the Convention*, CRC/C/5, 30 oktober 1991.
- VN-Kinderrechtencomité 2003
VN-Kinderrechtencomité, *General Comment nr. 4, Adolescent health and development in the context of the Convention on the Rights of the Child*, CRC/GC/2003/4, 1 juli 2003.
- VN-Kinderrechtencomité 2005
VN-Kinderrechtencomité, *Concluding Observations: Belize*, CRC/C/15/ Add.252, 31 maart 2005.
- VN-Kinderrechtencomité 2006
VN-Kinderrechtencomité, *General Comment nr. 7, Implementing child rights in early childhood*, CRC/GC/7/Rev.1, 20 september 2006.
- VN-Kinderrechtencomité 2007
VN-Kinderrechtencomité, *General Comment nr. 10, Children's rights in juvenile justice* (CRC/C/2007/GC/10), 25 april 2007.
- VN-Kinderrechtencomité 2009
VN-Kinderrechtencomité, *General Comment nr. 12 'The right of the child to be heard'*, CRC/C/GC/12, 20 juli 2009.
- VN-Kinderrechtencomité 2013
VN-Kinderrechtencomité, *General comment nr. 14 on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration*, CRC/C/GC/14, 29 mei 2013.
- VN-Kinderrechtencomité 2014
VN-Kinderrechtencomité, *Concluding observations on the combined third, fourth and fifth periodic reports of Hungary*, CRC/C/HUN/CO/3-5, 14 september 2014.
- VN-Kinderrechtencomité 2015
VN-Kinderrechtencomité, *Results of the consultative process with adolescents*, INT_CRC_INF_79654_E, 2015.
- VN-Kinderrechtencomité 2016
VN-Kinderrechtencomité, *Draft General Comment on the implementation of the rights of the child during adolescence*, april 2016.
- VN-Kinderrechtencomité 2016
VN-Kinderrechtencomité, *General Comment nr. 20 on the implementation of the rights of the child during adolescence*, CRC/C/GC/20, 6 december 2016.

- VN-Mensenrechtencomité 1982
VN-Mensenrechtencomité, *General Comment nr. 8: Article 9 (Right to liberty and security of persons)*, 1982.
- VN-Mensenrechtencomité 1989
VN-Mensenrechtencomité, *General Comment nr. 18: Non-discrimination*, HRI/GEN/1/Rev.6, 10 november 1989.
- VN-Mensenrechtencomité 1989
VN-Mensenrechtencomité, *General Comment nr. 17: Rights of the Child (Art. 24)*, CCPR/C/GC/17, 4 juli 1989.
- Vranken 2014
J.B.M. Vranken, 'Wij weten wel wat wij doen': Over juridisch-dogmatisch onderzoek in het privaatrecht, maar wel met een slag anders', *NJB* 2014, p. 1728-1737.
- De Vries & Van Tricht 1903
A.D.W. de Vries & F.J.G. van Tricht, *Geschiedenis der wet op de ouderlijke macht en de voogdij, deel 1*, Groningen: J.B. Wolters 1903.
- De Vries & Van Tricht 1905
A.D.W. de Vries & F.J.G. van Tricht, *Geschiedenis der wetgeving op de misdadige jeugd I, Artikelsgewijze behandeling, Deel I: de wet van 12 februari 1901 (S. 63)*, Haarlem: Tjeenk Willink 1905.
- De Vries & Van Tricht 1907
A.D.W. de Vries & F.J.G. van Tricht, *Geschiedenis der wetgeving op de misdadige jeugd II, de wet van 12 februari 1901 (S.64)*, Haarlem: Tjeenk Willink 1907.
- De Vries & Van Tricht 1910
A.D.W. de Vries & F.J.G. van Tricht, *Geschiedenis der wet op de ouderlijke macht en de voogdij, deel III*, Groningen: J.B. Wolters 1910.
- Vroom-Cramer 2014
B.M. Vroom-Cramer, 'Het belang van het indicatiebesluit bij de uithuisplaatsing van minderjarigen', *FJR* 2014/6.
- Vučković Šahović, Doek & Zermatten 2012
N. Vučković Šahović, J.E. Doek & J. Zermatten, *The Rights of the Child in International Law. Rights of the Child in a Nutshell and in Context: all about Children's Rights*, Bern: Stämpfli Publishers 2012.
- Wartna, Kalidien & Essers 2006,
B.S.J. Wartna, S. Kalidien & A.A.M. Essers, *Replicatie recidivemeting JJI Den Engh De uitkomsten van de SocioGroepsStrategie in termen van strafrechtelijke recidive*, Den Haag: WODC 2006.
- Waldron 2011.
J. Waldron, 'Thoughtfulness and the Rule of Law', *British Academy Review* 2011.
- Wattel 1896
H.J.M. Wattel, *Kinderbescherming*, Leiden: L. van Nifterik Hz. 1896.
- Weijers 2006
I. Weijers, 'Wel of geen samenplaatsing van PIJ-ers en OTS-ers', *Tijdschrift voor Criminologie* 2016, p. 391-393.
- Weijers 2015
I. Weijers, 'De terugkeer van de "kinderlijke delinquent"? Wisselende kindbeelden in een eeuw jeugdstrafrecht', *Justitiële Verkenningen* 2015-5, p.97-111.

Weijers 2016

I. Weijers, 'Jeugdbescherming in de 21^e eeuw. Prudentie, professionaliteit en proportionaliteit', in: I. Weijers, *Rotjeugd. Een pedagogisch perspectief op straffen en beschermen*, Amsterdam: Uitgeverij SWP 2016.

Weijers & Huijer 2012

I. Weijers & J. Huijer, 'Tekortkomingen bij de uithuisplaatsing', *NJB* 2012, nr. 2238.

Weijers & Liefwaard 2007a

I. Weijers & T. Liefwaard, 'Jong vast – 1905 tot 1995. Vrijheidsbeneming in het Nederlandse jeugdstrafrecht – deel 1', *Proces* 2007-4, p. 173-181.

Weijers & Liefwaard 2007b

I. Weijers & T. Liefwaard, 'Jong vast – 1995 tot 2005. Vrijheidsbeneming in het Nederlandse jeugdstrafrecht – deel 2', *Proces* 2007-5, p. 203-212.

Werkgroep Gestichtsdifferentiatie 1957

Werkgroep Gestichtsdifferentiatie (Commissie Koekebakker). *Verzorging en opvoeding in kindertehuizen. Rapport van de werkgroep Gestichtsdifferentiatie, Nationale Federatie voor Kinderbescherming*, Geschrift nr. 31, 1957.

White & Ovey 2010

R.C.A. White & C. Ovey, *Jacobs, White and Ovey: the European Convention on Human Rights (5e editie)*, Oxford/New York: University Press 2010.

Wiarda 1974

J. Wiarda, *Jeugdrecht op een keerpunt*, Groningen: H.D. Tjeenk Willink 1974.

Van Wijk 1999

G.J. van Wijk, *Hoezo noodzakelijk? Rechtsgronden voor kinderschermingsmaatregelen* (diss. UvA Amsterdam), Amsterdam: Thela Thesis 1999.

Wijkman, Van der Geest & Bijleveld 2006

M.D.S. Wijkman, V. van der Geest & C.C.J.H. Bijleveld, 'Delinquentie van op civielrechtelijke en strafrechtelijke titel behandelde jongeren', *FJR* 2006/4.

Wortmann 2012

S.F.M. Wortmann, 'Woord vooraf', in: C. Forder, W. Duijst & A. Wolthuis (red.), *Kindvriendelijke opsluiting. Gesloten plaatsing van jeugdigen in het licht van mensenrechten*, Leiden: Stichting NJCM-Boekerij 53 2012, vii-viii.

Wortmann 2013

S.F.M. Wortmann, 'Rechterlijke creativiteit en de macht van de rechter', in: C.J. Forder (red.), *Rechterlijke creativiteit en de rechten van het kind*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2013.

KRANTEN EN POPULAIRE TIJDSCHRIFTEN

R. Andringa, 'Uitgebuide Roma-kinderen gered en teruggehaald naar Nederland', www.nos.nl 22 juni 2016.

M. van Dijk, 'Je kunt niet buiten je eigen tijd denken', *Trouw* 10 december 2011.

E. Sanders, 'Vergeten woorden', *NRC Handelsblad* 22 april 2005.

J. Maes, 'Schandvlek op de jeugdzorg. Het einde van de Glen Mills School', *de Groene Amsterdammer* 31 maart 2010.

J. Müller, 'Ondergang van een pedagoog', *NRC* 22 mei 2006.

Kamerstukken

- Memorie van toelichting bij de Wet, houdende beginselen en voorschriften omtrent maatregelen ten opzichte van jeugdige personen (220, 3-Algemene beschouwingen).
- *Kamerstukken II* 1936/37, Bijlagen, 387, 3.
- *Kamerstukken II*, 1938/39, Bijlagen 43, 1 (Voorlopig verslag).
- *Kamerstukken II*, 1939/40, Bijlagen, 55, 1 (MvA).
- *Kamerstukken II*, 1936-1937, Bijlagen, 387, 3.
- *Kamerstukken II* 1956/55, 3583, 9 (ingezonden op 17 juni 1955).
- *Kamerstukken II* 1992/93, 23 003, 3 (MvT Herziening ondertoezichtstelling).
- *Kamerstukken II* 1989/90, 21 327, 3 (MvT Herziening van het strafrecht voor jeugdigen).
- *Kamerstukken II* 1997/98, 26 016, 3 (MvT bij de Bjj).
- *Kamerstukken II* 1997/98, 26 016 B (Advies Raad van State en nader rapport).
- *Handelingen II* 1999-2000, p. 4017-4060.
- *Kamerstukken II* 1999/00, 26 016, 13 (motie Duykers aangenomen).
- *Kamerstukken I* 1999/00, 26 016, nr. 198b (Behandeling Bij Eerste Kamer).
- *Aanhangsel Handelingen II* 2000/01, nr. 1653 (onderzoek Boendermaker 2005a)
- *Kamerstukken II* 2001/02, 28 168, 3 (MvT Wet op de jeugdzorg).
- *Aanhangsel Handelingen II* 2000/01, 1653, p. 3347-3348.
- *Handelingen II* 2002/03, p. 1451-1453.
- *Aanhangsel van Handelingen II* 2002/03, nr. 1800.
- *Kamerstukken II* 2004/05, 28 741, 12, nr. KST86114 (Brief staatssecretaris VWS en minister van Justitie over jeugdigen met ernstige gedragsproblemen – Jeugdcriminaliteit, d.d. 18 april 2005).
- *Kamerstukken II* 2005/06, 24 587 en 29 815, 148 (Brief staatssecretaris VWS en minister van Justitie over de justitiële jeugdinrichtingen en jeugdzorg 2005-2008, d.d. 22 november 2005).
- *Kamerstukken II* 2005/06, 30 644, 3 (MvT Wet gesloten jeugdzorg).
- *Kamerstukken II* 2005/06, 30 332, 3 (MvT Wet gedragsbeïnvloeding jeugdigen).
- *Kamerstukken II* 2005/06, 30 665, 4 (Advies Raad van State en nader rapport).
- *Handelingen II* 2006/07, 87.
- *Handelingen I* 18 december 2007, EK 15-653, EK 15-580 en EK 15-586.
- *Handelingen II* 28 juni 2007, TK 87-4863 en TK 87-4875.
- *Kamerstukken I* 2007/08, 30 644, C.
- *Kamerstukken I* 2007/08, 30 644, D.
- *Kamerstukken II* 2008-2009, 29 815 en 24 587, nr. 173 (Brief van de Minister voor Jeugd en Gezin).
- *Kamerstukken II* 2009/10, 31 839, 54.
- *Kamerstukken II* 2012/13, 33684, 3 (MvT Jeugdwet).

- *Kamerstukken II* 2012/13, 33 684, 10 (Nota naar aanleiding van het verslag).
- *Kamerstukken II* 2012/13, 33 684, 11, onder L (Nota van Wijziging).
- *Kamerstukken II* 2012/13, 30 597, 300 (Motie van de leden Van 't Wout en Bergkamp).
- *Kamerstukken II* 2013/14, 33 684, 80 (amendement Ypma).
- *Kamerstukken II* 2013/14, 33 684, 83 (Motie van de leden Voordewind en Ypma).
- *Kamerstukken I* 2013/14, 33 684, G (Verslag van een gesprek met deskundigen).
- *Kamerstukken II* 2013/14, 31 839, 386 (Brief 'Privatisering rijksinstellingen gesloten jeugdzorg' van de Staatssecretaris van VWS, Kenmerk 383276-122125-J, d.d. 10 juni 2014).
- *Kamerstukken II* 2013/14 33 981, 3 (memorie van toelichting bij de Wet langdurige zorg).
- *Handelingen I* 11 februari 2014, EK 19-5-21 en EK 19-5-73.
- *Kamerstukken II* 2015/16, 25 424, 323 (Brief van de minister van VWS, *Geestelijke gezondheidszorg*, 7 juli 2016).
- *Kamerstukken II* 2015/16, 31 839, 538 (Inspectie Jeugdzorg, *Beoordeling plaatsingen gesloten jeugdhulp zonder machtiging kinderrechter*, juli 2016).
- *Kamerstukken II* 2015/16, 32 399, 25 (Tweede nota van wijziging).
- *Aanhangsel van de Handelingen II* 2015/16, nr. 1535.
- *Kamerstukken II* 2016/17, 32 399, 71 (Motie Bouwmeester c.s.).
- *Kamerstukken II* 2016/17, 32 399, 87 (Brief van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie).
- Staatssecretaris Veldhuijzen van Zanten-Hyllner van VWS, *Kamerbrief Jeugdzorgplus*, J/GJ-3058315, 13 april 2011).

Jurisprudentie

Zie voor jurisprudentie gesloten jeugdhulp bijlage 3 en 4.

Europees Hof voor de Rechten van de Mens / ECRM / VN-Mensenrechtencomité

- EHRM 8 juni 1976, Series A. nr. 22 (*Engel e.a. t. Nederland*).
- EHRM, 26 april 1979, appl. nr. 6538/74 (*Sunday Times t. Verenigd Koninkrijk*).
- EHRM 24 oktober 1979, appl. nr. 6301/73 (*Winterwerp t. Nederland*), NJ 1980, 114 m.nt. E.A. Alkema.
- EHRM 14 december 1979, appl. nr. 8500/79 (*X. t. Zwitserland*).
- EHRM 6 november 1980, appl. nr. 7367/76 (*Guzzardi t. Italië*).
- EHRM 2 maart 1987, Series A. nr. 114, (*Weeks t. Verenigd Koninkrijk*).
- EHRM 8 juli 1987, appl. nr. 9749/82 (*W. t. Verenigd Koninkrijk*).
- EHRM 29 februari 1988, Series A. nr. 129 (*Bouamar t. België*).
- EHRM 24 maart 1988, appl. nr. 10465/83 (*Olssen t. Zweden (1)*).
- EHRM 27 november 1992, appl. nr. 13441/87, (*Olsson t. Zweden (2)*).
- EHRM 18 juli 1994, Serie A no. 294-A (*Wynne tegen Verenigd Koninkrijk*).
- EHRM 23 september 1994, appl. nr. 19823/92 (*Hokkanen t. Finland*).
- EHRM 7 augustus 1996, appl. nr. 17383/90 (*Johansen t. Noorwegen*).
- EHRM 27 mei 1997, appl. nr. 17391/90 (*Eriksen t. Noorwegen*).
- EHRM 30 juli 1998, Reports 1998-V (*Aerts t. België*).
- EHRM 2000-III, appl. nr. 26629/95 (*Witold Litwa t. Polen*).
- EHRM 13 juli 2000, appl. nrs. 39221/98 en 41963/98 (2000VIII) (*Scozzari en Giunta t. Italië*).
- EHRM 19 september 2000, appl. nr. 40031/98 (*Gnahoré t. Frankrijk*).
- EHRM 12 oktober 2000, appl. nr. 33 670/96, (*Koniarska t. Verenigd Koninkrijk*).
- EHRM 2001-X, appl. nr. 37555/97 (*O'Hara t. Verenigd Koninkrijk*).
- EHRM 16 februari 2002, appl. nr. 39474/98 (*D.G. t. Ierland*).
- EHRM 10 juli 2002, appl. nr. 46544/99 (*Kutzner t. Duitsland*).
- EHRM 5 oktober 2002, appl. nr. 31365/96 (*Varbanov t. Bulgarije*).
- EHRM 26 november 2002, appl. nr. 33218/96 (*E. e.a. t. Verenigd Koninkrijk*).
- EHRM 17 december 2002, appl. nr. 35731/97 (*Venema t. Nederland*).
- EHRM 14 januari 2003, appl. nr. 27751/95 (*K.A. t. Finland*).
- EHRM 8 juli 2003, appl. nr. 3094/96, par. 73 (*Sahin t. Duitsland*).
- EHRM 19 september 2003, appl. nr. 16880/08 (*Velinov t. de voormalige republiek van Macedonië*).
- EHRM 8 april 2004, appl. nr. 11057/02 (*Haase t. Duitsland*).
- EHRM 11 mei 2004, appl. nr. 49902/99 (*Brand t. Nederland*).
- EHRM 8 juni 2004, appl. nr. 40905/98 (*Hilda Hafsteinsdóttir t. IJsland*).

- EHRM 1 juli 2004, appl. nr. 64796/01 (*Couillard Maugery t. Frankrijk*).
- EHRM 2005-I, appl. nr. 56529/00 (*Enhorn t. Zweden*).
- EHRM 6 januari 2005, appl. nr. 5379/02 (*Nakach t. Nederland*), ECLI:NL:XX:2005:BM8488, NJ 2010/322 (*Nakach t. Nederland*).
- EHRM 25 september 2005, appl. nr. 52792/99 (*Vasileva t. Denemarken*).
- EHRM 27 juli 2006, appl. nr. 3455/05 (*Bazorkina t. Rusland*).
- EHRM 21 september 2006, appl. nr. 12643/02 (*Moser t. Oostenrijk*).
- EHRM 12 oktober 2006, appl. nr. 13178/03, (*Mayeka Mitunga t. België*).
- EHRM 26 oktober 2006, appl. nr. 23848/04 (*Wallova en Walla t. Tsjechië*).
- EHRM 29 januari 2008, appl. nr. 13229/03 (*Saadi t. Verenigd Koninkrijk*).
- EHRM 8 januari 2009, nr. 41615/07 (*Neulinger & Shuruk t. Zwitserland*).
- EHRM 29 maart 2010, appl. nr. 3394/03 (*Medvedyev e.a. t. Frankrijk*).
- EHRM 21 maart 2011, appl. nrs. 28189/04 en 28192/04 (*Ichin e.a. t. Oekraïne*).
- EHRM 5 april 2011, appl. nr. 8687/08 (*Rahimi t. Griekenland*).
- EHRM 10 mei 2011, appl. nr. 28945/95 (*T.P. & K.M. t. Verenigd Koninkrijk*).
- EHRM 24 mei 2011, appl. nr. 277/05 (*S.T.S. t. Nederland*), NJ 2012, 207, m.nt. T.M. Schalken.
- EHRM 31 mei 2011, appl. nr. 35348/06 (*R. en H. t. Verenigd Koninkrijk*).
- EHRM 29 november 2011, appl. nr. 51776/08 (*A. e.a. t. Bulgarije*).
- EHRM 23 februari 2012, appl. nr. 29226/03 (*Creangă t. Roemenië*).
- EHRM 13 maart 2012, appl. nr. 4547/10 (*Y.C. t. Verenigd Koninkrijk*), EHRC 2012/113, m.nt. Bruning.
- EHRM, 15 maart 2012, appl. nr. 35141/06 (*Levin t. Zweden*).
- EHRM 18 september 2012, appl. nrs. 25119/09, 57715/09 en 57877/09 (*James, Well & Lee t. Verenigd Koninkrijk*).
- EHRM 30 oktober 2012, appl. nr. 37575/08 (*P. en S. t. Polen*).
- EHRM 18 april 2013, appl. nr. 7075/10 (*Ageyevy/Rusland*).
- EHRM 18 juni 2013, appl. nr. 48609/06 (*Nencheva e.a. t. Bulgarije*).
- EHRM 3 september 2015, appl. nr. 10161/13 (*M. en M. t. Kroatië*).
- EHRM 23 maart 2016, appl. nr. 47152/06 (*Blokhin t. Rusland*).
- EHRM 19 mei 2016, appl. nr. 7472/14 (*D.L. t. Bulgarije*), EHRC 2016/208, m.nt. M.P. de Jong-de Kruijf.
- EHRM 23 februari 2017, appl. nr. 43395/09 (*De Tommaso t. Italië*), EHRC 2017/118, m.nt. T. Liefwaard.

- ECMR 3 oktober 1988, appl. nr. 10801/84, Report of the Commission (*L. t. Zweden*).
- ECMR 18 maart 1981, appl. nrs. 8022/77, 8025/77, 8027/77, (*McVeigh and Others t. Verenigd Koninkrijk*).
- ECRM 12 oktober 1994, appl. nr. 21687/93 (*B.H. t. Noorwegen*).
- VN-Mensenrechtencomité 3 april 1997 (Comm. Nr. 560/1993 (*A. t. Australië*)).
- VN-Mensenrechtencomité 18 oktober 2008 (Comm. Nr. 1385/2005 (*Manuel t. Nieuw Zeeland*)).

Zuid-Afrikaans Hooggerechtshof

- Zuid-Afrikaans Hooggerechtshof, *Centre for Child Law v. Minister of Home Affairs* 2005 (6) SA 50 (T).
- Zuid-Afrikaans Hooggerechtshof, *Centre for Child Law v. MEC for Education, Gauteng* 2008 (1) SA 223 (T).

Hoge Raad

- HR 4 juni 1993, NJ 1993, 659.
- HR 16 oktober 2009, ECLI:NL:HR:2009:BK0342, NJ 2009, 518, BJ 2009, 47 m.nt. W. Dijkers.
- HR 19 februari 2016, ECLI:NL:HR:2016:295.

Gerechtshoven

- Hof Arnhem-Leeuwarden 22 augustus 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:7429.

Rechtbanken

- Rb. Haarlem 7 december 2007, ECLI:NL:RBHAA:2007:BB9628.
- Rb. 's-Gravenhage, 15 september 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:11885.
- Rb. Rotterdam 2 februari 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:911.

Centrale Raad van Beroep

- CRvB 1 mei 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:1477, USZ 2017/196, m.nt. R. Imkamp.

RSJ

- RSJ 12 september 2005, 05/1351/JW en 05/1789/JW).
- RSJ 1 december 2008, 08/1473/ JW, *Sancties* 2009/17 m.nt. G. de Jonge.
- RSJ 4 januari 2012, 11/2373/JW en 11/4428/JB.

Bijlagen

Bijlage 1

Inventariserende gesprekken met 23 jongeren in twee accommodaties voor gesloten jeugdhulp

1 INLEIDING OP DE INVENTARISERENDE GESPREKKEN¹

In november 2013 en in januari 2015 zijn 23 jongeren geïnterviewd die op dat moment in een gesloten instelling verbleven. Met hen is gesproken over hun gesloten plaatsing en de besluitvormingsprocedure die eraan vooraf ging. De onderzoeksgroep is afkomstig uit twee verschillende gesloten instellingen: in Deelen (Pluryn Hoenderloo Groep) en in Sassenheim (Horizon, de Vaart). De onderzoeksgroep bestaat uit acht jongens (in de leeftijd van 14 jaar tot en met 17 jaar) en 15 meisjes (in de leeftijd van 13 jaar tot en met 17 jaar).

Eerst zijn de jongerenraden van de twee instellingen benaderd met het verzoek om interviews te mogen afnemen. Nadat de raden hiermee hadden ingestemd, zijn door de groepsleiders vrijwilligers onder de jongeren geworven. Met iedere jongere is ongeveer drie kwartier gesproken aan de hand van een semi-gestructureerde vragenlijst (zie bijlage 4).

In een studie vanuit een kinderrechtenperspectief behoren mijns inziens de jongeren geconsulteerd te worden die nauw betrokken zijn bij het onderwerp.² Deze interviews zijn van betekenis voor dit onderzoek omdat onderwerpen geïdentificeerd kunnen worden die jongeren zelf belangrijk vinden als het om hun externe rechtspositie gaat. Ook biedt het inzicht in de wijze waarop jongeren hun eigen rechtspositie ervaren en reflecteren op de rechtswaarborgen waarmee een plaatsingsbeslissing is omgeven.

Voorgeschiedenis

Van de 23 jongeren waren drie jongeren rechtstreeks vanuit de thuissituatie gesloten geplaatst. De overige 20 jongeren hadden reeds meerdere plaatsingen in een pleeggezin, een open of besloten instelling, een andere instelling voor gesloten jeugdzorg, crisisopvang of een justitiële jeugdinrichting achter de rug. De meeste jongeren hadden hun hulpverleningsgeschiedenis goed paraat en de meesten wisten precies op welke datum ze de gesloten instellingen waren binnengekomen en op welke datum hun machtiging gesloten jeugdzorg zou aflopen.

1 In 2004 zijn veertig civielrechtelijk geplaatste jongeren geïnterviewd en deze jongeren vonden het gezien hun individuele situatie terecht dat zij in een gesloten setting waren geplaatst, maar niet dat ze tussen strafrechtelijke jongeren zaten (Goderie e.a. 2004, p. 116).

2 Bij de totstandkoming van de Richtlijnen voor alternatieve zorg zijn jongeren geconsulteerd (Rutjes & Satri 2012, p. 135), alsook bij de totstandkoming van General Comment nr. 20 on the implementation of the rights of the child during adolescence (VN-Kinderrechtencomité, *Results of the consultative process with adolescents*, INT_CRC_INF_79654_E, 2015).

De periode waarin de jongeren reeds in de gesloten instelling hadden verbleven op het moment van het interview, varieerde sterk. Zo was één jongere tijdens het interview slechts zes dagen in de gesloten instelling geplaatst en was een andere jongere al twee jaar in een gesloten instelling geplaatst.

2 DE BETEKENIS VAN VRIJHEIDSBENEMING IN GESLOTEN JEUGDZORG VOLGENS JONGEREN

In de interviews is aan de jongeren gevraagd wat het woordje 'gesloten' in 'gesloten jeugdzorg' volgens hen betekent. Hoe ervaren zij de zwaarte van de vrijheidsbeneming in gesloten jeugdzorg? De mate van vrijheidsbeneming in de gesloten jeugdzorg wordt heel verschillend beleefd door jongeren. Iemand vindt het 'een soort internaat. Eigenlijk gewoon een gevangenis maar dan niet strafrechtelijk.' Of: 'je zit echt, echt, echt gesloten'. Of: 'als een vriendin belt: hé kom, we gaan wat eten dan kan het niet. En als het niet goed gaat dan mag je niet naar buiten. De leiding zit ook heel erg op je lip, dus als je iets zegt tegen iemand dan is het heel snel: hé wat zeg je daar?' Sommige jongeren ervaren de beroving van hun vrijheid als ontzettend zwaar: 'ik ben een dier in een gevangenis, een kooi' of 'het gebouw is een gevangenis'. Een meisje beschrijft hoe ze de eerste paar dagen in de gesloten instelling beleefde:

'De volgende ochtend stond ik op en vroeg of ik een rondje mocht lopen, maar dat kon niet. En ik zag dat er allemaal hekken stonden. Bij binnenkomst was het ook niet prettig. Ik zag allemaal gekke meiden rondspringen, ik zat toen nog op de groep hiernaast. Dat was een hele drukke groep. Eén duwde haar hoofd in haar bord. Ik dacht 'ben ik in een gekkenhuis beland?' Ik had er moeite mee, ook 's avonds om opgesloten te worden. Het was echt dramatisch in het begin. Ook met alarmsituaties, ik moest er in het begin telkens om huilen. Dat er iemand tegen de grond wordt gewerkt. Je bent er niet op voorbereid. Het voelt echt heel erg kut.'

Een meisje beschrijft wat langdurige vrijheidsberoving in de gesloten jeugdzorg met haar doet:

'...want ik heb vier maanden geen verlof gehad, en toen ik weer buiten kwam was ik helemaal gedesoriënteerd: ik kon niet meer tegen het geluid van de winkels, auto's... ik werd helemaal gek. Ik was het helemaal niet meer gewend.'

Andere jongeren geven aan dat je 24/7 met je groepsgenoten op elkaars lip zit. Een jongere zegt: 'thuis heb je ook weleens ruzie met je broers en zussen natuurlijk, maar hier zit je natuurlijk de hele dag met elkaar. Hier zit je 24/7 met elkaar opgescheept.' Soms kan dat leiden tot heftige agressie:

A. Kijk je wordt, laat ik maar zeggen... Ik heb al voordat ik hier kwam, heel lang gehad dat ik niemand meer sloeg en zo. Maar ik heb nu een paar keer met [naam] ruzie gehad, zij vloog mij aan en toen hebben we een gevecht gehad, en dan sla ik wel terug.

V. Maar een paar maanden geleden deed je dat niet?

- A. Nou als iemand mij aanvliegt sla ik terug, maar meestal maak ik dan geen ruzie. Kom je hier, je wordt zó geconfronteerd met elkaar, je zit 24/7 met elkaar.'

Een meisje vertelt dat als je ziet dat pedagogisch medewerkers echt fysiek aangevallen worden en je hebt thuis ook geweld meegemaakt, dat alles dan weer terugkomt. Een meisje schetst hoe gewelddadig het leven op de groep kan zijn:

'De leiding weet gewoon niet wat ze moeten doen. Hier gooien ze je op de grond. Daar [in Schakenbosch, MJ] houdt de één een been in de lucht. Ze weten gewoon niet wat ze moeten doen. Je komt onder de blauwe plekken terug. De vorige keer had ik een hersenschudding. Zo'n bult drie weken op mijn hoofd. Ik doe aangifte, met m'n ouders, maar er gebeurt niks. En als ik de leiding mishandel dan staat er 's morgens om acht uur politie voor de deur. Elke dag was er politie, ambulance, jongeren staken hun kamer in de fik. Maar het gaat nu veel beter daar.'

Naast ruzie en geweld op de groep is het volgens een meisje gemakkelijk om binnen een gesloten instelling aan drugs te komen: '... buiten is het gewoon heel anders, dan is het al een wonder en heel stoer als je aan wiet kan komen überhaupt op jouw leeftijd. Maar hier binnen is het de normaalste zaak. (...) Ja, pillen zie je hier niet zo vaak langskomen, maar wiet wordt wel standaard gebruikt. Ik hoor elke dag wel iemand zeggen 'ik heb grammen op m'n kamer.' Een andere meisje vertelt dat je hier allemaal 'van die stiekeme dingen leert (..) soms ook slechte dingen over drugs en zo. Eén zo'n meisje zit sigaretten aan te steken met mijn USB-kabeltje, weet je.'

Een meisje vermoedt dat mensen denken dat ze een 'crimineel' is omdat ze uit de gesloten jeugdzorg komt: 'want iedereen die hier voorbij loopt of fietst en dan ga je op verlof. Dan kijken ze je ook echt aan van: blijf uit mijn buurt. Dus ja... of ik crimineel ben ofzo.'

Een ander meisje vertelt dat zij mensenhandelaar is. Ik vraag haar waarom er niet voor gekozen is om haar strafrechtelijk te plaatsen. Volgens haar is dat zo omdat ze 'al een achtergrond heeft met gesloten zitten en (omdat) ze al hebben gemerkt dat het mij niet echt heel veel beter heeft gemaakt, willen ze me niet in iets nog ergers zetten, zodat ik alleen maar erger zou worden.'

Een ander meisje vertelt dat de geslotenheid van de inrichting haar juist een veilig gevoel geeft: 'ik wil wel weer terug naar mijn buurt, maar aan de andere kant ben ik best wel gewend geraakt aan dat gesloten, aan dat de deuren dicht gaan. Je zit gewoon veilig.' Of: 'hier in gesloten heb ik niets meer te verliezen. Ik hoef niet meer te liegen... ik kan alleen nog maar dingen winnen. Er valt een hele druk van me af.' Of: 'het is in ieder geval duidelijk'. Eén jongere zit al twee jaar gesloten en weet niet beter: 'in gesloten leef ik me gewone leven'.

Een andere jongere komt uit een open instelling die naast de gesloten instelling in Harreveld ligt en was heel bang om ook gesloten geplaatst te worden:

'nou, ik praatte weleens met die jongens in Harreveld die gesloten zaten. Die zaten dan zo uit het raam te schreeuwen. En er zitten daar echt groepen die 23 uur op kamer zitten. Dus ik dacht echt 'nee...'. Ik zag die hekken [toen ik zelf aankwam bij de gesloten instelling, MJ] en ik dacht 'ik heb geen leven meer'. Maar het valt allemaal echt wel mee. Het is niet echt heel anders.'

De meeste jongeren hebben ook in andere instellingen gezeten en ze meten de mate van geslotenheid in gesloten jeugdzorg af aan eerdere ervaringen. Zo vindt een meisje de zwaarte van de vrijheidsbeneming in gesloten jeugdzorg wel meevallen in vergelijking met het regime in de justitiële jeugdinrichting waar ze eerder heeft verbleven. En veel jongeren vinden het verschil tussen open en gesloten instellingen niet zo groot, zoals het volgende voorbeeld laat zien:

‘Niet echt veel. Ja je gaat niet veel op verlof, je kan niet even zeggen in de middag “oh ik wil even daarheen” en dat je dan daarheen kan. Je hebt hier buitenmomenten, dat je in de tuin kan gaan roken, en daar [in de open instelling] kon je gewoon de tuin in lopen.’

Of: ‘ja het was wel open maar er gelden bijna dezelfde regels als bij een gesloten groep. Je hebt wel een telefoon, maar die moet je inleveren als je gaat slapen. En je kunt met verlof.’ Eén van de jongeren die eerder in een open instelling heeft gezeten, ervaart wel een groot verschillen tussen een open en een gesloten instelling: ‘je kan weggaan wanneer je wil, de deur is altijd open, de leiding zit niet de hele tijd om een hoekje te kijken, je kan alles zelf openen, je hebt je eigen sleutel, je mag bij elkaar op de kamers... Maar het grootste verschil is: je mag gewoon weg.’ Een andere jongere vindt het binnen de gesloten jeugdzorg wel meevallen met de mate van geslotenheid:

V. En je zegt: hier valt het wel mee. Wat is hier gesloten aan?

A. Ja, alleen het hek, denk ik.

V. En dat alle deuren op slot gaan? Of ben je daar al aan gewend?

A. Ja, dat is al gewend. Je vraagt gewoon ‘mag de deur open’. En ‘s avonds wordt je op slot gedraaid. Je hebt een intercom, dus als er wat is dan kan je bellen.’

Een ander meisje vindt het grootste verschil de hekken en de deuren die op slot gaan. Maar voor de rest zijn de regels hetzelfde: ‘want als je hoort ‘gesloten’ dan denk je meestal ‘heel erg’ en zo. Maar ik ben hier veel gelukkiger dan op Harreveld bijvoorbeeld, en dat was open. Maar de sfeer is hier veel fijner.’

Verlof is een heel belangrijk onderwerp in het leven van deze jongeren. Jongeren nemen het woord ‘verlofstatus’ vaak in de mond, je hebt een begeleide of onbegeleide verlofstatus, sommige jongeren mogen op slaapverlof, op weekendverlof en slapen zelfs doordeweeks thuis. Jongeren hebben stageverlof (bijvoorbeeld op een kinderboerderij, zo laat een jongere weten) of gaan ‘buiten’ naar school. Kortom, er is heel veel variatie als het om verlof gaat. Wel moet verlof eerst verdiend worden: ‘ja, ik zit hier nu dus bijna zes weken en ik ben al bij m’n vijfde ster en je moet zes sterren hebben voor je op verlof kan.’ Volgens één meisje krijg je per behaalde ster een cadeautje:

‘Youturn is ehm ... Je krijgt zeg maar zo’n lijstje, dat heet basisprofielen. En als je ze alle vijf hebt behaald dan mag je op verlof. En daarna gaan ze kijken naar de andere profielen, ik weet alleen de naam niet [*persoonlijk ontwikkelingsprofiel volgens een andere geïnterviewde, MJ*], en daarmee kan je ook sterren behalen. En elke keer als je een ster hebt behaald dan mag je door naar de volgende stap en krijg je een cadeautje.’

Verlof schept tevens een mogelijkheid voor jongeren om weg te lopen. De behoefte om zich te onttrekken aan hulpverlening is bij sommige kinderen groot, zoals het volgende voorbeeld illustreert:

- V. En als het hier niet gesloten zou zijn, zou je dan weglopen? Of weet je dat niet?
 A. Hoe bedoel je?
 V. Nou, er zijn hier meiden die zeggen: als de deur open zou zijn, zou ik meteen weggaan.
 A. Ja, ik ook. Ik ben gelijk weg.'

Sommige jongeren vertellen over vrijheidsbeperkende maatregelen.

'En als ik bijvoorbeeld een hele dag in de iso word gezet, om wat voor reden dan ook, dan kan ik hem [*haar advocaat, MJ*] bellen en zeggen 'kijk, dit is er gebeurd en dit is niet helemaal goed'.

Een ander meisje vertelt:

'Ja, ik weet bijvoorbeeld dat, als ik naar de iso wordt gebracht, dat ik niet naar boven gebracht kan worden omdat ik te boos ben, en dan mogen zij mij niet uitkleden. Sommige mensen worden uitgekleded en krijgen een scheurpak aan. Maar dat hoeft bij mij niet want ik ben niet iemand die zichzelf wat aan zou doen, dat zou ik nooit doen. En als ik hier binnenkom, van verlof terug, dan mogen ze me alleen maar kloppen. Eigenlijk het liefst alleen detectie.'

Fixeren wordt als heel heftig ervaren. Zo wil een meisje later pedagogisch medewerker worden, maar wel op een open groep: 'want ik wil nooit van m'n leven fixeren. Ik weet hoeveel pijn dat doet, dus dat wil ik nooit die kinderen aandoen.'

Wellicht wordt het verschil tussen open en gesloten instelling als klein ervaren doordat gesloten instellingen besloten groepen kennen (waar de plaatsingstitel wel een machtiging gesloten jeugdzorg is) en dat open instellingen ook besloten zorg aanbieden (waarvoor geen machtiging gesloten jeugdzorg is afgegeven). De geïnterviewde jongeren starten hun gesloten plaatsing vaak in een gesloten groep en als dat goed gaat, mogen zij naar een meer besloten groep toe. Dan zijn de verschillen niet meer zo groot. Het valt op dat de jongeren vaak van groep wisselen. Op een besloten groep hebben jongeren een ruimere verlofstatus, zo blijkt uit de gesprekken. Daarnaast ervaren jongeren verschillen tussen gesloten instellingen onderling. Harreveld staat bekend als 'het strengst'.

3 DE ROL VAN DE GEZINSVOOGD VOLGENS JONGEREN

Van de 23 jongeren zijn 22 jongeren onder toezicht gesteld. Welke rol speelt de gezinsvoogd en hoe beoordelen jongeren de rol die de gezinsvoogd heeft gespeeld tijdens de besluitvormingsprocedure? 21 van deze 22 jongeren hebben de gezinsvoogd tijdens het interview een cijfer gegeven. Dit cijfer varieerde van een 1 tot een 8.

Gemiddeld gaven de jongeren de gezinsvoogden het cijfer 4,1.³ In vergelijking met de gedragswetenschapper, de advocaat en de kinderrechter scoort de gezinsvoogd het slechtst.

De gezinsvoogd wordt door jongeren omschreven als 'een persoon die dingen voor me regelt' of 'zij heeft het meeste gezag over mij'. Sommige jongeren hebben veel gezinsvoogden gehad; een meisje van 15 heeft 13 gezinsvoogden gehad en een meisje dat tien jaar onder toezicht is gesteld, is aan haar negende gezinsvoogd bezig. De behoefte aan een warme band met de gezinsvoogd verschilt van persoon tot persoon. Eén meisje zegt het heel zakelijk te houden met haar gezinsvoogd: 'ja, ze is eigenlijk een perfecte voogd voor mij, want ik hou niet zo van mensen die zich teveel met mij bemoeien. En zij bemoeit zich eigenlijk amper met mij. Wij houden het heel zakelijk'. Maar voor een ander meisje ligt dat anders:

- 'V. En degene die nu je gezinsvoogd is, op welke manier heb je daar contact mee?
 A. Telefoon.
 V. Hij komt niet langs?
 A. Jawel, maar alleen om een gesprek te voeren.
 V. Morgen komt hij toch bij je langs?
 A. Ja, niet echt voor bezoek.
 V. En zou je dat leuk vinden?
 A. Ja, ik zou het wel leuk vinden.'

Veel jongeren klagen over de lage frequentie van het contact met de gezinsvoogd. Ook zijn gezinsvoogden volgens de jongeren vaak slecht bereikbaar.

- 'A. Ja. En mijn voogd die heeft me ook pas drie weken nadat ik hier [*instelling voor gesloten jeugdzorg, MJ*] zat voor het eerst gebeld.
 V. En wanneer was jouw zitting dan? Was ze ook niet bij je zitting?
 A. Nee, toen kon ze niet, dan zijn er bijna altijd vervangende voogden. Die kunnen het lekker oplossen en zij is er gewoon alleen bij de uitspraak of zo.
 V. Ik wilde vragen: welke rol heeft jouw gezinsvoogd gespeeld bij de plaatsing, maar dat is dus...
 A. ... niet zoveel. Nou, ze is nu eindelijk met dingen bezig, na zes weken.'

Een jongere werd na een verblijf in de politiecel door een 'justitiebusje' opgehaald en naar de gesloten instelling gebracht. Ze zegt hierover:

'Mijn gezinsvoogd belde mij de volgende dag toen zei ze "je zit gesloten en dit en dit is de reden dat we het niet van tevoren verteld hebben, blabla". En de verdere drie maanden heb ik niets van haar gehoord. Ze zei "als je vragen hebt,

3 Gedurende het interview werd gevraagd om de gezinsvoogd een cijfer te geven. Ter illustratie:

- V. Je gezinsvoogd, wat zou je die geven?
 A. Ik zit te twijfelen tussen een twee en een drie. En dat alleen omdat ze hiernaartoe komt voor gesprekken. Dat ze die moeite doet. Om iets op te schrijven.

vraag je het maar aan je begeleiding” en dat was het. Het boeit haar totaal niet hoe het met me gaat.’

Een ander meisje beantwoordt mijn vraag of de gezinsvoogd een verlenging van haar gesloten plaatsing gaat aanvragen, als volgt:

‘als ze dat doet dan steek ik haar neer. Want ze gaat niet voor mij bepalen of ik hier nog moet zitten. Het is mijn leven en ik ga niet m’n hele leven belanden in een celletje, dat ik heel m’n toekomst verkloot heb.’

Er wordt ook geklaagd over de onoprechtheid van gezinsvoogden: ‘...en eigenlijk zit je voogd alleen maar te liegen tegen je, om je een goed gevoel te geven. Maar in principe word je gewoon weer uit huis gezet.’ Een andere jongere: ‘mijn vorige voogd zei: ‘je mag na drie maanden naar huis’. Toen zag ik hem en hij zei ‘je blijft een half jaar’. En hij komt zijn afspraken niet na. En hij maakt mijn ouders zwart tegenover mij.’ Of: ‘voogden hebben echt een vlotte babbel. Ze manipuleren heel goed. Je kunt er eigenlijk niet veel meer aan doen. Je moet het gewoon accepteren.’ Terwijl jongeren eerlijkheid juist waarderen: m’n voogd had me eerlijk gewaarschuwd: ‘als je weer een misdrijf pleegt, heb je je laatste kans verspeeld’. Ik had het [*de gesloten plaatsing, MJJ*] kunnen voorkomen.’ Een jongen vertelt dat hij een heel goede gezinsvoogd had gehad: ‘de communicatie was gewoon heel goed. Hij was heel eerlijk tegen mij, en als ik boos werd liet hij me boos zijn, en daarna had ik niet iets verpest.’ Ook een andere jongere is positief:

A. ...heb ook een tijdje geen vertrouwen meer in mensen gehad.

V. En nu gaat het beter?

A. Ja. Omdat mijn voogd ook gewoon haar woorden waarmaakt, dus....’

Eén meisje wil vooral met rust gelaten worden. Ze vertelt dat iemand in haar ogen een goede gezinsvoogd is als die persoon naar haar luistert en ‘als je tegen ze zegt dat je geen hulp wilt het ook zo laat’. Sommige jongeren hebben heel weinig fiducia in de betekenis die een gezinsvoogd voor je kan hebben. Een meisje verwoordt dit gevoel als volgt:

‘Maar ik zag vriendinnen die bijna 18 werden, bij wie hun voogd niks voor ze had geregeld. Zijn ze 18, belanden ze op straat. Sommigen blijven hier, anderen komen weer in dezelfde situatie terecht, komt zo iemand terug in de familie, wordt weer mishandeld, of weet ik het wat er met haar gebeurt. Heeft het niets geholpen dat je al die tijd hier hebt gezeten.

Sindsdien sta ik er anders in. Ik lach wel vriendelijk naar mijn gezinsvoogd, ik doe netjes wat ze van mij verwacht, maar diep van binnen zit het anders.’

Een ander meisje zegt iets vergelijkbaars:

‘Die gezinsvoogd heeft dertig jongeren. En het gaat wel over jouw leven, wat ze allemaal beslissen. En jij staat eigenlijk stil als jouw gezinsvoogd niks kan of zo.’

Een aantal jongeren geeft aan dat met name de gezinsvoogd hun plaatsing heeft bewerkstelligd, ook al lijken ze goed te weten dat de kinderrechter de eindbeslissing neemt. Bijvoorbeeld:

- 'V. Wie heeft er eigenlijk voor gezorgd, uiteindelijk, dat jij hier zit?
 A. Jeugdzorg.
 V. De kinderrechter ook, toch? Die heeft gezegd dat je zes maanden moest blijven.
 A. Ja, maar Jeugdzorg geeft advies.'

Samenvattend wordt er door de geïnterviewde jongeren vaak aangegeven dat gezinsvoogden te kort schieten op het gebied van contact, voortvarendheid en eerlijkheid. Gezinsvoogden die eerlijk zeggen waar het op staat – ook als dan de boodschap niet meevalt – kunnen op waardering rekenen.

4 DE ROL VAN DE GEDRAGSWETENSCHAPPER DIE DE INSTEMMINGSVERKLARING AFGEEFT

Jongeren hebben een gesprek met een onafhankelijke gedragswetenschapper die de kinderrechter moet adviseren over de noodzaak van vrijheidsbeneming. Gemiddeld geven zij de gedragswetenschapper een 6. Sommige jongeren weten niet precies welke persoon ik bedoel. Na enig doorvragen is het vaak: 'o ja, die...!'. De meeste jongeren zijn voorafgaand aan het gesprek met de gedragswetenschapper op de hoogte van het doel van dat gesprek. Maar sommige jongeren komen er niet uit:

- 'V. En toen kwam er een gedragswetenschapper. Die moest de kinderrechter advies geven.
 A. Nee, pas 5 maanden later kwam die.
 V. OK. Hoe ging dat?
 A. Onverwachts zomaar gekomen. Kreeg onverwachts van de groepsleiding te horen: je hebt nu een afspraak met je psychiater. Psychiater is ook niet echt eerlijk geweest. Heeft tegen m'n vader gezegd dat ik naar huis kon gaan. En in de papieren die ze geschreven heeft staat dat ik emotionele nog wattes heb. Emotionele storenis ofzo.
 V. En weet je wat het is?
 A. Nee.'

Het is opvallend hoe negatief jongeren zich over de gedragswetenschapper uitlaten:

- 'A. Nee, ik haat zulke mensen. Ze gaan te diep op je vragen in, daar kan ik echt niet tegen.
 A. Oh, die vrouw. Ik mocht haar niet, ze was oud en raar. Ze zat met mij te praten en het duurde zó lang.
 A. En het was een heel saai gesprek. En die vrouw stelt vragen waar je helemaal geen zin hebt om antwoord op te geven, waardoor je juist een houding gaat geven van ...

- A. Nee, ik weet niet precies wat de psycholoog vond, maar hij zei van 'ik zie op het eerste gezicht dat je wel vrij normaal bent'. En toen zei ik 'ja, maar ik ben ook niet abnormaal'. Ik vond het een beetje een rare uitspraak.
- V. Zo iemand komt onafhankelijk kijken hoe het met jou gaat. Kan zij dat ook zien, in dat uur?
- A. Nee, ik denk het niet. Die mensen komen, zien je een uurtje, weten helemaal niks van jouw leven af, ze vragen een paar dingen en dan moeten ze daar iets over schrijven, ja...
- V. En de gedragswetenschapper?
- A. Ja welke? De laatste, van m'n laatste rechtszaak, vond ik een ***wif als ik eerlijk ben. Die kwam hier met een vragenlijst en... nee, niet de persoon zelf, maar de manier waarop het ging.'

Bijna alle jongeren hebben het over 'die van Jeugdzorg':

'Toen kreeg ik eerst gesprekken met zo'n psycholoog die ze van Jeugdzorg moeten sturen.'

'Ja, het is een onafhankelijke gedragswetenschapper van Jeugdzorg, ja en als ik Jeugdzorg hoor, dan gaan... dan denk ik 'laat maar'.'

- V. Als het goed is word je onderzocht door een onafhankelijke gedragswetenschapper, in de eerste week dat je hier zit. Die kijkt of het nodig is dat je hier gesloten bent geplaatst en die adviseert de rechter.
- A. Die zijn van bureau Jeugdzorg toch?
- A. Ze zijn wel heel leuk en aardig als ze met je praten. Ze tonen begrip en een beetje medelijden. En achteraf wanneer je het op schrift krijgt wat ze schrijven dan schrik je. Het is echt hartverscheurend, want het zijn aardige mensen op het eerste gezicht.

'De gedragswetenschapper van Jeugdzorg, ja die is vorige week geweest.'

- A. En ze is ook helemaal niet onafhankelijk, want ze kent m'n voogd en ik ken haar ook al heel lang, ik ken haar al van kleins af aan.
- V. En ze is van Bureau jeugdzorg?
- A. Ja.
- V. Ze is niet van een onafhankelijk bureau?
- A. Nee, die hoor ik eigenlijk wel te krijgen, maar die heb ik nog nooit gehad.'

Op mijn vraag of ze bij een verlenging met een andere gedragswetenschapper in gesprek gaan, krijg ik verschillende antwoorden.

- V. En de gedragswetenschapper, hoe vaak is zij geweest?
- A. Ja, die komt altijd voor m'n rechtszaak. Verschillende, niet altijd dezelfde.'
- V. En op een gegeven moment werd je ook door de gedragswetenschapper onderzocht hè?

- A. Ja, bij iedere aanvraag weer. Dus ik wist al dat ik een gesprek zou krijgen. Dus bij de zesde keer wist ik 'ik ga weer een gesprek krijgen'. En ik heb haar het verhaaltje verteld net als alle vorige keren.
- V. Was dat elke keer een ander persoon?
- A. Nee, ik heb drie keer geloof ik een ander gehad.

'Ik dacht 'oké, ik krijg een nieuwe gedragswetenschapper', want toen ik naar Hoenderloo moest kreeg ik er ook één. Maar deze man was gewoon dezelfde. Dus hij gaf me geen nieuwe kans. Hij zei gewoon 'nee, je moeder en jij kunnen niet samenwonen volgens mij, en het is liefde en haat tussen jullie. Ik zeg 'ik heb m'n mond nog niet opengedaan en je begint al een oordeel te sluiten'. Hij zegt: 'ja, maar ik heb je de vorige keer ook al gezien'. En ik zeg 'ja, maar dit is een nieuwe situatie'. En toen ging hij schrijven en ik had nog niets gezegd. En op een gegeven moment zei ik dingen, de positieve dingen, waarvan ik juist wilde dat hij ze opschreef: MDFT, dat ik naar school ga en dat ik niet spijbel. Dat schreef hij niet op, maar dan zei ik bijvoorbeeld over de ruzies, en dat schreef hij wel op. En toen vroeg ik aan het einde 'mag ik het nalezen, wat u nu geschreven hebt?'. En toen zei hij 'het maakt helemaal niet uit of je het leest, want ik verzin er dadelijk toch weer dingen bij en typ het zo over op de computer'.'

- V. En de onafhankelijke gedragswetenschapper, die jou komt onderzoeken... Had je bij elke verlenging een andere?
- A. Nee, ik heb elke keer dezelfde gehad. Maar dat mocht helemaal niet, en dat weet ze, maar ja.
- V. Dat mag niet?
- A. Nee, want elke keer hoor je een andere te hebben.
- V. Over de feitelijke procedure. Een gedragswetenschapper onderzoekt je altijd voor je gesloten plaatsing. Dat heb jij een paar keer meegemaakt, of niet, zo'n onafhankelijke gedragswetenschapper.
- A. Ja, twee keer.
- V. En hoe gaat zoiets?
- A. Nou, ze komen bij je en gaan met je praten. Ik vind dat ze niet luisteren. Ze gaan teveel af op wat Jeugdzorg ze heeft gegeven. Ze luisteren wel, maar ze geloven je niet. Want nooit is er iemand vrijgekomen door een gedragswetenschapper. Niemand die ik ken, en ik ken echt wel 400, 500 mensen die gesloten zitten doordat ik zelf in zoveel instellingen heb gezeten, is vrijgesproken. Wel sommige mensen die hier komen en bij de rechtszaak worden vrijgesproken, maar nooit door de gedragswetenschapper. Dus dat is bullshit, dat verhaal.
- A. Ik heb gewoon geen goed beeld van Jeugdzorg.
- V. Ze heeft al een bepaald beeld van jou?
- A. Ja.
- V. Waarom heb je dan nooit bezwaar gemaakt, voor een keer een andere?
- A. Weet ik niet. Op een gegeven moment houdt het gewoon op. Als je steeds verlengd wordt denk je... Je doet zó je best en je wordt verlengd, je krijgt een keer ruzie en je wordt verlengd.... Wat moet je überhaupt nog doen om niet verlengd te worden? Weglopen? Word je ook verlengd. Ik heb alles gedaan, alles, en ik word alleen maar verlengd.'

Sommige jongeren lezen de instemmingsverklaring zeer kritisch na:

- V. En ben je er zelf heel kritisch op, op wat zij opschrijft?
A. Ja.
V. En wat doe je dan, als er iets niet klopt?
A. Ik wil het sowieso altijd nalezen. En als zij iets niet heeft opgeschreven schrijf ik het er gewoon zelf bij en spreek ik haar erop aan. En ik wil een officiële kopie ervan teruggestuurd krijgen, zodat ik zeker weet dat 'ie echt naar de rechter is gestuurd met wat ik heb gezegd. En dus niet dat er allemaal bullshit wordt gezegd. En dat moet m'n advocaat opvragen.'

Het recht van de jongere op informatie lijkt niet altijd te worden nageleefd:

- V. Zij heeft een rapport geschreven voor de rechter van een paar a4'tjes.
A. Dat heb ik niet gelezen.
V. Je hebt het niet toegestuurd gekregen?
A. Nee. Ik heb er wel om gevraagd. Ik zei: ik wil graag alles lezen wat jullie zeggen.
V. Ja. Daar heb je ook recht op, toch?'

Alle jongeren geven aan dat ze de gedragswetenschapper binnen een week tot de dag van de zitting spreken. Omdat de instemmingsverklaring meestal kort voor de zitting geschreven worden, is er weinig tot geen tijd om de instemmingsverklaring met de jongere te bespreken en eventueel in de instemmingsverklaring op te nemen hoe de jongere over de gesloten plaatsing denkt.

- V. Hoe lang voor je zitting heeft de gedragswetenschapper jou onderzocht? Of was dat na de zitting?
A. Ehm, een dag voor m'n zitting.
V. Oké, dus die persoon moet in één dag met jou praten en een rapport maken.
A. Ja, en dat gebeurt dus ook niet, dat is altijd daarvoor al opgestuurd
V. Voordat ze je gezien heeft bedoel je? Dat gevoel heb je?
A. Dat is gewoon zo. De post is nooit per dag. En een zitting moet van tevoren worden doorgesproken met Jeugdzorg, en Jeugdzorg moet alles hebben, de rechter moet alles van tevoren hebben en alles van tevoren doorlezen. En omdat ik deze zitting heel vroeg had, tien voor half tien geloof ik, kon dat gewoon niet. Dus dan kan het echt niet dat dat dan nog opgestuurd was. Dus dan weet je al: het was er al, het heeft toch geen zin. Nu heb ik ook niet meer met die vrouw gepraat. Ze kwamen van 'ja, er is een gedragswetenschapper voor je'. Ik zei 'laat maar binnen' en toen vroeg ik 'kom je nou ook echt naar me luisteren, kom je ook echt wat nuttigs bij me doen of heeft het toch geen zin meer?' 'Ze zei 'je kunt altijd een poging wagen'. Ja doei, donder op. Ik geloof niet in die mensen. Al zou ik zo'n mooi lulverhaal opzetten, uiteindelijk moet je het toch met de rechter doen, zij kan je niet eens vrijspreken. Ze kan wel zeggen 'ik wil het niet' maar dan moet alsnog de rechter het zeggen. En als de rechter een kutbui heeft, dan zit je alsnog. Het heeft toch geen zin.
V. En heb je je rapport al gezien, is het al af?

- A. Nee, ik heb alleen gehoord bij de rechtszaak... er was iets dat zij vond dat het wel klopte dat ik hier zat, dat het goed was.'

Sommige jongeren geven aan dat ze het teveel moeite vinden om de instemmingsverklaring te lezen: 'ik leg het op een stapel op m'n kamer' of 'ik heb er gewoon geen behoefte aan'.

Ten slotte blijkt het voor jongeren heel belangrijk dat het rapport eerlijk vermeldt wat er besproken is:

- 'A. Er staat ook wel echt in wat ik gezegd heb. Bijvoorbeeld als ik gezegd heb: ik heb schijt aan Jeugdzorg, dan staat er 'Kimberley zegt dat ze schijt aan Jeugdzorg heeft'.
- V. En stond je achter het rapport van de gedragswetenschapper?
- A. Ja, daar stond ook gewoon in wat ik had gezegd, geen leugens. Dus dan vind ik het ook gewoon goed. Als ik iets zie wat niet klopt, dan zeg ik het ook gewoon hoor.'

Jongeren zijn overwegend negatief over de gedragswetenschapper en over de instemmingsverklaring. Ze zien de gedragswetenschapper als een verlengstuk van jeugdzorg en spreken over vooringenomenheid in gevallen waarin ze voor een tweede keer door dezelfde gedragswetenschapper onderzocht worden. Het valt tevens op dat de instemmingsverklaring zo last-minute wordt geschreven, dat de jeugdige er voorafgaande aan de zitting niet zoveel meer mee kan. Ook lijkt het meer uitzondering dan regel dat een instemmingsverklaring zorgvuldig met de jeugdige wordt doorgesproken. Dit vraagt om nader onderzoek.

5 DE JEUGDIGE OVER DE ROL VAN DE JEUGDRECHTADVOCAAT

Zo negatief als de meeste jongeren zijn over hun gezinsvoogd, zo positief zijn de jongeren over hun advocaat. Ze beoordelen hun advocaat het hoogste van alle professionals, namelijk gemiddeld met een 7,9. Ook als de advocaat niet in de instelling langskomt of slecht bereikbaar is, geven zij hem of haar nog een redelijk cijfer. Advocaten zijn zeer wisselend betrokken bij de jongere. In de helft van de gevallen geven jongeren aan dat ze de advocaat alleen op de zitting zien:

- 'A. Nee, bij de rechtszaak kwam opeens een man binnenzetten die mijn advocaat was.
- V. Je had hem nog niet ontmoet? Ook niet van tevoren even?
- A. Nee, dat is het lullige. Tegen mij vertelden ze hier: als het goed is komt je advocaat even naar je toe om met je te praten. Ik dacht 'fijn'. Ik kom de rechtszaal binnenzetten. En ik had gehoord, je gaat waarschijnlijk ook eerst in je eentje even met de rechter praten. Dus ik kom daar binnen, de advocaat komt binnen en iedereen zegt 'ja laat iedereen maar komen'. Ik zeg 'maar ik zou toch eerst even met m'n advocaat gaan praten'. Eigenlijk had ik gehoord dat ik in dat celletje, nou ja wachtruimte... Toen zei hij 'oké, je krijgt heel even de tijd'. Maar eigenlijk had de advocaat... ja kon ik er wat aan doen dat de advocaat mij niet kon vinden, die wist daar blijkbaar ook niet de weg of zo, weet ik veel. Was

heel vaag allemaal. En toen mocht ik eerst even met de advocaat praten, toen daarna nog even met de rechter, en toen kwam de rest.

- V. Voldoende contact gehad met de advocaat, voordat je hier kwam?
- A. Nee, helemaal niet, ik heb helemaal geen contact gehad voordat het begon.
- A. Ik heb mijn advocaat bijna niet gesproken. Een keer bij de eerste en bij de tweede zitting.
- V. En nu heb je hem helemaal niet meer gesproken.
- A. Ik wist niet hoe een rechtszaak er in werkelijkheid uitzag. Weleens iets op tv gezien. Dus ik ging daar gewoon heen en vijf minuten van te voren kwam mijn advocaat en that's it.
- V. En nog even over je advocaat, ben je tevreden over hem?
- A. Hij heeft mij wel verdedigd, maar hij zou meer contact met mij op moeten nemen, in tussentijd.'

Jongeren stellen een bezoek van de advocaat tijdens hun gesloten verblijf zeer op prijs. Daarnaast zien jongeren graag dat hun advocaat goed bereikbaar is, ook als het de gang van zaken in de instelling betreft. 'Als ik bijvoorbeeld een hele dag in de iso wordt gezet, om wat voor reden dan ook, dan kan ik hem bellen en zeggen 'kijk, dit is er gebeurd en dit is niet helemaal goed'. ' Ook speelt een jeugdrechtsadvocaat de rol van vertrouwenspersoon van de jeugdige. Opvallend vaak wordt het woord 'lief' in de mond genomen als ze een goede advocaat beschrijven:

- 'V. En je advocaat?
- A. Daar ben ik wel echt heel goed mee. Ja, soms vergeet ik gewoon even dat ze m'n advocaat is. Ze belt mij ook gewoon als ik op verlof ben en zo. Zij is wel echt een hele lieve mevrouw, met haar heb ik wel een goede band.
- V. En helpt zij ook juridisch?
- A. Ja, ze helpt ook als ik een rechtszaak heb. Maar ook als ik bijvoorbeeld iets kwijt ben of een peptalk nodig heb, dan bel ik haar.
Maar ik geef hem sowieso een negen, want hij was echt aardig. Hij legde alles goed uit en zo. En hij was ook gewoon heel eerlijk in dingen, zo van: dan en dan kan ik niks voor je doen, en dan wel.'

Daarnaast leggen twee jongeren uit hoe hun advocaat een cruciale rol heeft gespeeld, waar het de inhoud van hun zaak betreft:

- 'V. Heb je er wat aan?
- A. Ook door hem ben ik dus weg uit de gesloten op 1 november. (...) Eerst wouden ze weer verlengen. Maar omdat ze geen papieren hadden, niks. Heeft m'n advocaat daar bezwaar tegen genomen en een nieuwe rechtszaak aangevraagd. En als hij dat niet had gedaan, had ik hier waarschijnlijk nog langer gezeten.
- A. Ik heb best wel een goede advocaat. Ze helpt me met veel dingen, ze regelt veel dingen.
- V. Met welke dingen helpt ze dan?
- A. Nou als het bijvoorbeeld met m'n voogd niet goed gaat. Eigenlijk moest ik van mijn voogd naar Alphen aan de Rijn, maar ik wou dat niet en dat heeft m'n advocaat tijdens de rechtszaak wel duidelijk gemaakt. En toen heeft de rechter

daar niet mee ingestemd. En nu moest mijn voogd een goede plek zoeken in de plaats waar ik vandaan kom, en die heeft ze nu ook wel gevonden, maar dat is een instelling met crisisopvang, een soort fase-huis.'

Twee anderen jongeren daarentegen, klagen erover dat zij het gevoel hebben niet zeker te weten of de advocaat wel aan hun kant staat:

'Ik heb een nieuwe advocaat toegewezen gekregen. Het valt me op dat ze een hele goede band heeft met mijn voogd. Vaak zitten ze op één lijn en dan proberen ze mij over te halen om aan hun kant te staan.'

'Ik had een hele slechte advocaat. (...) Nou, bij de vorige rechtszaak zei hij allemaal dingen van 'ik weet niet of Alishia wel naar school gaat' en 'ik weet niet of ze nu gemotiveerd is'. En toen moest ik hartstikke hard m'n zegje doen terwijl hij zei 'ik weet het niet'.'

Uit de gesprekken blijkt verder dat de advocaat een belangrijke rol speelt bij het voorbereiden van de jeugdigen op de zitting en bij het verstrekken van informatie aan de jeugdige.

Samenvattend is de jeugdrechtsadvocaat in de ogen van de jongeren iemand die er echt voor hen is. Een goede advocaat vervult in de ogen van de jongeren meerdere rollen: biedt goede voorlichting, is goed bereikbaar en 'vecht' voor hen op de zitting.

6 DE ERVARINGEN VAN JONGEREN MET EEN ZITTING BIJ DE KINDERRECHTER

Tijdens de inventariserende gesprekken hebben de jongeren verteld over hun ervaringen met een zitting bij de kinderrechter. Er is gevraagd naar hun voorbereiding op de zitting, het vervoer naar de zitting, de gang van zaken op zitting en de persoon van de kinderrechter. Luisterde hij of zij goed? Is de beslissing goed uitgelegd? Had de jongere het gevoel dat wat hij inbracht, ertoe deed?

Jongeren geven de kinderrechter het cijfer 5,4 (variërend tussen een één en een acht).⁴ Alle jongeren geven aan dat zij meerdere keren met een kinderrechter te maken hebben gehad. Bijvoorbeeld tijdens een jeugdstrafrechtzitting of omdat hun plaatsing in gesloten jeugdzorg al meerdere keren is verlengd. De jongeren met wie gesproken is, gaan bijna altijd naar de zitting. Alhoewel één jongen aangeeft niet naar de zitting te gaan omdat hij bang is dat hij daar boos wordt. Eén meisje verwoordt het gevoel dat ook onder andere geïnterviewde jongeren leeft dat een zitting een heel serieuze zaak is, op de volgende manier:

'Ik gedraag me daar ook gewoon, ik ga geen heisa schoppen ofzo. Dat stukje is gewoon serieus en ik vind dat je daar aan moet komen. Het gaat over je toekomst, daar moet je ook gewoon normaal doen. Dus ik zou er niet echt wat aan veranderen ofzo.'

4 Ter vergelijking: gezinsvoogden kregen gemiddeld een 4,1.

Vorbereiding op de zitting

Sommige jongeren geven aan dat ze niet goed wisten wat ze van de zitting bij de kinderrechter moesten verwachten. 'Ik wist niet hoe een rechtszaak er in werkelijkheid uitzag. Weleens iets op TV gezien.' Daarentegen geven de meeste jongeren aan dat ze inmiddels al zo vaak op de rechtbank zijn geweest dat ze inmiddels weten hoe een zitting er aan toe gaat. Toch geven veel jongeren geven aan steeds weer gestrest te zijn over een naderende zitting. Een jongen vertelt dat hij op het ergste was voorbereid: namelijk een jaar 'zitten'. Een meisje zegt: 'ik was zo bang...het is mijn vrijheid!' Een ander meisje vertelt dat ze voorafgaand aan de zitting heel zenuwachtig is.

'Het is echt zenuwen. Een dag van tevoren word je al helemaal gek. Je moet er ook nooit vanuit gaan dat je vrij wordt gesproken, want die meiden hier zeggen 'ja ik word vrijgesproken', en ik zeg 'let maar op'.

Je mag blij zijn als je wordt vrijgesproken, maar je kan beter van het ergste uit gaan.'

Ouders, pleegouders, groepsleiding, hun advocaat of kinderen uit de instelling bereiden de zitting met een jongere voor. Een wat ouder meisje beschrijft hoe ze haar jongere groepsgeenootje tips geeft voor de zitting:

'...ik heb ook tegen een meisje gezegd dat als je verlenging krijgt, de tweede keer dat je verlengd wordt, dat je er dan wel wat over kan zeggen'. Want je kan dan zeggen 'kijk, dit en dit en dit heb ik al goed gedaan, hier heb ik al aan gewerkt'. Voor jezelf kan het voelen als onzin, maar voor hun is het: oh, dat heeft ze al gedaan... als je die basisprofielen al hebt gedaan is het voor hun al heel wat.'

Uit de gesprekken blijkt dat jongeren ook vaak zonder de zitting met iemand te hebben voorbereid naar de zitting komen. Opvallend veel jongeren vertellen dat ze hun advocaat pas vijf minuten voor de aanvang van de zitting kunnen spreken. Iemand anders vertelt: 'iemand van de leiding zei: schrijf gewoon op wat je wilt zeggen. Maar ik wist niet wat er van me gevraagd zou worden'.

Het vervoer naar de zittingslocatie

In de periode waarin de gesprekken plaatsvonden, werden jongeren vaak met de Dienst Vervoer en Ondersteuning (hierna: DV&O) van de Dienst Justitiële Inrichtingen vervoerd vanuit de gesloten instelling naar de rechtbank. Hierover wordt veel geklaagd:

V: Hoe vond je dat?

A: Stom. Rechtszaak begint om 14.00u. Maar je wordt al om 9.00u opgehaald. Dan moet je in een celletje zitten wachten.

'Ik voel me echt net een invalide, ik vind het zo erg. En ik zat telkens alleen. En dan met zo'n camera op me gericht, en zo'n blauw licht zodat je je anders niet kan zien, dat je jezelf niet kan gaan spuiten in dat ding... Echt erg. En toen kwam ik daar. Om half twee had ik die zitting en ik kwam daar om twaalf uur aan.'

'DV&O is helemaal niet leuk. Het leek of ik een gevangene ben. Ik werd om 10.00u opgehaald en om 21.00u 's avonds was ik terug.'

In het DV&O busje praten ze niet met je. De radio stond hard zodat je niet hoort waar ze over praten. Ik had stress. Ik wilde met iemand praten.'

Geen van de geïnterviewde jongeren heeft apart met de kinderrechter gesproken in een kindgesprek; de communicatie vond in alle gevallen plaats op de zitting met de andere partijen erbij. Eén meisje vertelt dat ze daar wel blij mee is:

'A. Ik ben nooit alleen gehoord.

V. Had je dat liever wel gehad?

A. Nee, daar kan ik zelf ook niet tegen. Met de rechter is het toch anders. Nu [tijdens het interview, MJ] kan je je verspreken of ofzo. En dan denken hun straks van: ze probeert het goed te praten ofzo.'

In gesprek tijdens de zitting, wat valt op?

De zittingsduur varieerde van tien minuten tot drie kwartier, meestal duurde een zitting volgens de jongeren zo'n 20 minuten. In de antwoorden van jongeren over hoe ze de zitting hebben ervaren, valt op dat de luisterhouding van de rechter als heel belangrijk wordt ervaren.

'V. waarom vond je die kinderrechter wel aardig?

A. Omdat ie me gewoon uit liet praten en gewoon luisterde naar de feiten.

'Beetje ***wijf, liet me niet praten. Ze dacht dat ze prinses Maxima was, daar hou ik niet van. Ze stelt een vraag en ik wil antwoord geven. Kapt me af.'

'Ja, maar ze [de kinderrechter, MJ] luisterde niet heel erg goed. Bij mij zat ze de hele tijd te zuchten en weg te kijken, en bij Jeugdzorg zat ze aandachtig te luisteren.'

'... sommige rechters, als ze eenmaal moe zijn of zo, dan gaan ze het op de jongeren afreageren en dan geven ze Jeugdzorg helemaal gelijk. Daarom wil ik mijn rechtszaak ook zo vroeg mogelijk, want dan kun je tenminste nog wat inspreken. Maar vorig jaar heb ik een rechtszaak meegemaakt waarvan je denkt van 'zo, volgens mij wil jij gewoon naar huis'. Want op alles wat ik vroeg zei zij van 'ja, ja, ja.'

A. Ik heb een paar keer echt een vervelende kinderrechter gehad, maar er zitten er ook wel een paar bij die echt luisteren naar wat je zegt en niet alleen maar op het rapport van Jeugdzorg afgaan.

V. Dus dat maakt iemand goed, als je gewoon luistert?

A. Ja, je hoeft niet eens iets positiefs naar mij uit te spreken. Maar negen van de tien luisteren gewoon niet en die gaan alleen maar op het verzoek af. En dan luisteren ze wel maar het boeit ze gewoon niet, hun besluit hebben ze al. Dat merk je ook echt in hoe ze tegen je praten. Als je uitgebreid de kans krijgt om het uit te leggen en ze ook echt luisteren en alles bij jou navragen, dan weet je dat ze nog een besluit moeten nemen.

‘Ja, maar ze luisterde niet heel erg goed. Bij mij zat ze de hele tijd te zuchten en weg te kijken, en bij jeugdzorg zat ze aandachtig te luisteren.’

In de laatste drie hierboven gegeven voorbeelden komt naast de luisterhouding van de rechter ook aan bod dat de jongere het gevoel heeft dat de rechter bijna altijd meegaat in het verzoek van ‘jeugdzorg’. Een jongen definieert een zitting dan ook als volgt: ‘Gezinsvoogd vraagt iets aan, rechter geeft antwoord’. De klacht – dat jeugdzorg meer ruimte krijgt op de zitting en dat de rechter bijna automatisch lijkt mee te gaan in het verzoek van jeugdzorg – wordt door meer dan de helft van de jongeren in de gesprekken geventileerd.

‘Ik vind wel dat er goed naar je geluisterd wordt. Maar Bureau jeugdzorg kan hun vermoedens heel goed uitspreken. Ze manipuleren je waar je bij staat. En dan gaat de rechter mee.’

‘Ze kwamen met punten; het leek alsof ze dachten: jeugdzorg zegt dit dus dan zal het wel zo zijn. Op een gegeven moment zeiden ze: wil je nog wat zeggen. Toen dacht ik, je hebt toch al uitgesproken wat je wilt waarom zou ik dan nog wat zeggen?’

‘Bij de eerste twee rechtszaken was ik te bang om iets te zeggen. Nu heb ik vijf zaken gehad. Nu zeg ik wat in mij opkomt. Ze kiezen toch de kant van Jeugdzorg.’

‘Rechters moeten ernaar kijken. En niet te snel een keuze maken. 9 van 10 keer gaat de rechter mee met de gezinsvoogd.’

‘Mijn vorige rechter had voorwaarden opgesteld. Die voorwaarden waren: school, therapie en thuishulp. Nou, mijn moeder heeft school, therapie en thuishulp. En dat heeft de vorige rechter opgesteld. Maar deze rechter wist daar helemaal niks van. Dus al die punten waren er, maar zij heeft er niks mee gedaan, zij luisterde alleen naar Jeugdzorg. Het was echt een hele slechte rechter.’

Een meisje heeft er een verklaring voor dat de rechter zo vaak meegaat in het verzoek van jeugdzorg:

‘Er zijn zoveel dingen gebeurd met kinderen, die Jeugdzorg eigenlijk zou moeten tegenhouden, waar Jeugdzorg op aangekeken wordt. Net als die twee jongetjes die vermoord zijn door hun vader en uiteindelijk zijn gevonden, weet je? Jeugdzorg wordt daar op aangekeken. Dus alle kinderen die nu bij Jeugdzorg komen, Jeugdzorg zegt: ‘ze moeten gesloten’. En dan zegt de rechter ‘oké.’

Andere opvallende uitspraken over de zitting zijn dat het als pijnlijk ervaren wordt dat de ouders erbij zitten: ‘die horen alles en ze gaan dingen vragen die pijn doen’. Een jongen vindt dat rechters te amicaal zijn: ‘bij de rechtbank praten ze alsof ze je iedere week zien’. Een meisje valt over de woordkeuze van de rechter: ‘ze zei: ‘fijne dag verder...’. Sterke ermee ofzo was beter geweest.’ Een andere jongen waardeerde heel erg dat er voor de zitting even wordt uitgelegd hoe het werkt: ‘ik heb geen probleem met de rechters gehad. Voor het begin van de zitting even praten.’ Een

andere jongere vertelt dat ze helemaal niks mocht zeggen. 'Alles moest via m'n advocaat.'

Ervaringen met het mondelinge eindoordeel en de afsluiting van de zitting

Tevens is aan de jongeren gevraagd hoe ze de mondelinge uitspraak van de rechter ervaren hebben. Een meisje vond het nogal vreemd dat de rechter zonder overleg met de griffier tot zijn beslissing kwam:

'Hij bespreek het nog geeneens met collega. Hij kwam zelf met beslissing.'

Over hoe goed de beslissing wordt uitgelegd, verschillen de jongeren van meningen. Sommigen zijn wel tevreden. Maar een jongen vertelt dat het hem de eerste twee zittingen niet duidelijk was of hij nu verlengd was. En een meisje vertelt:

'V. En ging de kinderrechter uitleggen waarom je de maatregel kreeg?

A. Nee. Verlengd tot zo en zo en dan heb je een rechtszaak op die datum.'

Een meisje vertelt dat ze 'voor haar eigen veiligheid' is opgesloten. 'Dat is het enige wat de rechter heeft gezegd. Uit een interview met een andere jeugdige blijkt een soortgelijke ervaring:

'V. En weet jij nu precies met welk doel je hier bent geplaatst?

A. Weet ik niet. Ze hebben het niet eens gezegd. Ik vroeg het laatst aan mijn mentor. Ik vroeg: 'waarom zit ik hier?' Ze zegt: 'weet ik niet'. Ik zeg: 'nou, ik weet het ook niet'. Nou, daar heb ik toch niet veel aan?'

Op de vraag of de kinderrechter zijn beslissing goed toelichtte geeft een meisje aan dat niet meer allemaal weten, maar dat ze in de kern wel weet waarom ze gesloten geplaatst is.

'Maar ik weet wel waarom ik hier zit. En aan de ene kant vind ik het ook wel goed. Het is gewoon het beste. Maar aan de andere kant vind ik het ook wel heel erg moeilijk.'

Jongeren geven aan dat een uitspraak vaak hard aankomt:

'V. Misschien had je die drie maanden ook wel verwacht?

A. Ja, maar toch komt het wel als een klap aan hoor. Als iemand dat zo uitspreekt, je denkt 'bam'.'

In het verlengde daarvan geven jongeren aan dat ze er op dat moment helemaal 'klaar' mee zijn en alleen nog maar weg willen. 'Ik heb zelf niet goed geluisterd. Ik was geïrriteerd.' Een andere jongen vindt het 'heel oké'. 'De rechter had in alles wel gelijk. Alleen financieel zat het niet goed.'⁵ Op mijn vraag of de kinderrechter ook

5 Naar eigen zeggen was de machtiging gesloten plaatsing verleend om een extramurale behandeling gericht op het verminderen van agressie te kunnen financieren.

nog iets heeft gezegd over waar gedurende de gesloten behandeling aan gewerkt moet worden, zegt een meisje: 'nou, daar gaat de rechter eigenlijk niet over'. Een ander meisje had gehoopt dat ze op een andere gesloten locatie zou kunnen blijven, 'maar de rechter beslist daar helemaal niet over'. Sommige rechters vragen na de uitspraak wat de jongere er zelf van vindt.

V. vroeg de rechter nog of wat je van de uitspraak vond?

A. Nee. Niemand is blij met zo'n uitspraak dus dat hoeft je ook niet te vragen.'

Hoe hebben de jongeren hun eigen rol in het proces en de rechtspositie die de wet hen geeft, ervaren? Uit alle monden klinkt hetzelfde, namelijk dat jongeren zich heel klein voelen tijdens het proces en het gevoel hebben dat wat zij te zeggen hebben er niet zoveel toe doet.

'Ja, niet helemaal mee eens geweest. Maar wie ben ik als jongere? Keuze ligt niet bij ouders of ons. Als je ots hebt gekregen, ben je kind van overheid geworden. Dan moet je branden in gesloten.'

'Als jullie mij verlengen dan zou ik zeggen, verleng me dan maar tot m'n 18°. Hoef ik niet in onduidelijkheid te zitten.'

V. Had jij het gevoel dat jij invloed had op het hele proces dat zich afspeelde?

A. Nou, ik moet gewoon doen wat er wordt gezegd. Ik heb aan het begin heel erg het gevoel gehad, en dat heb ik nu soms nog steeds: er werken hier alleen mensen die zelf geen kinderen hebben of die zelf ook onopvoedbare kinderen hebben en die nu hier proberen om mensen in bedwang te houden.

'Ik vind het natuurlijk allemaal onnodig, en het liefst ga ik gewoon naar huis. Maar het moet gewoon, dus dan doe ik het gewoon. Ik heb er niet echt wat van te vinden eigenlijk. Maar dan is het ook gewoon achter de rug.'

'Je hoort allemaal verhalen van mensen, weet je. En Jeugdzorg vraagt het aan, en wat er in het dossier staat, alles bij elkaar. Heel veel dingen die gewoon ook niet kloppen en zo, maar oké. Je merkt het ook gewoon wel, dus ik dacht 'oke'.'

'Kijk, het is eigenlijk het gevoel dat je er tussen staat en dat je omhoog aan het kijken bent naar allemaal mensen die allemaal over jou aan het beslissen zijn. Je voelt je heel klein. En dan mag je af en toe wat laten horen.'

Hoger beroep aantekenen

Van de 23 geïnterviewde jongeren geven vijf jongeren aan een hoger beroep te overwegen en twee jongeren zijn reeds een keer in hoger beroep gegaan tegen hun gesloten plaatsing. Eén jongere weet niet dat er de mogelijkheid is om in hoger beroep te gaan. Jongeren verwachten niet zoveel van een hoger beroep: 'Nee wat heeft het voor nut? Jeugdzorg krijgt toch z'n zin'. Of: '...maar dat hielp natuurlijk niks, toen was ik nog zo'n kneusje dat nergens iets vanaf wist. Dus toen lulde ik ook maar onzin.'

7 DE ERVARINGEN VAN JONGEREN MET ONDERWIJS IN DE GESLOTEN INSTELLING

Tijdens de interviews is de jongeren gevraagd naar het verloop van hun schoolcarrière en naar hun ervaringen met het onderwijs in de gesloten jeugdzorg. Veel jongeren geven aan dat zij voorafgaand aan hun gesloten plaatsing niet meer naar school gingen, bijvoorbeeld omdat de school ze geschorst had. Bijna alle jongeren geven aan dat ze momenteel een lager schoolniveau doen dan het niveau waarop ze in de brugklas gestart zijn. Bijvoorbeeld:

‘Ik ben begonnen met VWO, toen ben ik gezakt naar MAVO, toen ben ik blijven zitten op MAVO, toen zakte ik naar kader en daar zou ik weer blijven zitten, dus nu doe ik MBO, niveau 1.’

Veel van de geïnterviewde jongeren volgen in de gesloten instelling MBO, niveau 1, door het behalen van deelcertificaten. Met deze opleiding kan een jongere doorstromen naar niveau 2 zodat alsnog een startkwalificatie behaald kan worden.⁶ Het blijkt lang niet altijd mee te vallen om een passende opleiding te volgen als je gesloten geplaatst bent. Een aantal voorbeelden illustreren dit:

‘Het is wel lastig in combinatie met school. Toen ik hier aankwam zat ik op de HAVO, maar dat bieden ze hier niet aan. Ik kan nu 4 VMBO/TL doen, maar ik weet nog niet of ik in mei examen kan doen. Het hoogste wat ze je daarna kunnen bieden is VMBO/Kader, maar dat is wel lastig als je zo achteruit gaat, met school.’

- A. Nee, ze hebben mijn niveau hier niet [*MBO, niveau 4, M*]]. Ik ben nu aan het leren voor m'n theorie rijbewijs.
- V. Je bent hier nu twee maanden, maar je hebt toch niet alleen de hele tijd alleen maar geleerd voor je theorie-examen?
- A. Nee, in het begin probeerden ze me wel Nederlands, Engels en rekenen te geven, een beetje richting mijn niveau. Maar ze konden het niet helemaal op mijn niveau geven, dus...
- A. Ik ben begonnen met VWO, maar toen ik hier kwam, gesloten überhaupt, hebben ze dat natuurlijk niet, dus hier doe ik gewoon MAVO.’

Sommige jongeren aan dat ze veel stof gemist hebben door de gesloten plaatsing. Enkelen vinden dat het onderwijs in de gesloten jeugdzorg weinig voorstelt: ‘in de klas leer je niks. En ik leer gewoon de dingen die ik al weet. Of:

- ‘A. Nee, voor Wiskunde krijg ik boeken van HAVO, omdat ik Wiskunde B deed. En voor de rest krijg ik Nederlands en Engels, de basislessen.
- V. Hoeveel uur heb je dan les?

⁶ In het Nederlandse onderwijs geldt MBO, niveau 2 als een startkwalificatie (Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger, zie <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerplicht/vraag-en-antwoord/waarom-moet-ik-een-startkwalificatie-hebben>, geraadpleegd op 23 april 2018).

- A. Het is niet echt een school zoals gewoon. Je krijgt zeven uur les, maar het is geen school, je doet er niet echt veel.'

Naast de negatief getinte verhalen van de jongeren over hun schoolcarrière en de school in de gesloten instelling, vertellen sommige jongeren ook positieve dingen. Zo volgt een jongen de richting 'hout' op VMBO/Basis op een 'buitenschool' in hetzelfde dorp als de gesloten instelling en is hij heel blij met deze kans. Een ander meisje geeft aan dat het in ieder geval een verbetering is dat zij, nu zij gesloten geplaatst is, weer naar school gaat:

'Een dagstructuur, dat is wel iets dat belangrijk is. Hiervoor ging ik niet naar school, ik bleef slapen tot in de middag.'

En drie andere jongeren geven aan dat hun verblijf in de gesloten jeugdzorg de rust biedt om hun eindexamens te maken.

- 'A. Ja, ik ben heel ongemotiveerd nu, de laatste tijd.
V. Ja, omdat je eigenlijk klaar bent, voor je gevoel. Dus je doet het eigenlijk alleen voor je school, om hard te werken.
A. Ja, om m'n diploma hier te halen.'

In De Vaart volgen sommige meisjes geen onderwijs op de 'binnenschool' maar op hun eigen leefgroep:

'Ja je hebt hier een speciaal klasje van meiden die naar Hestia of Hera (groepen voor kwetsbare meisjes) gaan. De meeste meiden hier hebben problemen gehad met vaders of jongens. Daar zitten ze op totdat ze een keer met verlof zijn gegaan, pas daarna kunnen ze naar een gewone school. Ik zit ook in die klas. Ik blijf daar ook tot dat ik naar huis ga. Ik zat wel op een gewone school maar kon daar niet goed leren, ik heb concentratieproblemen. In deze klas kan ik me beter concentreren.'

Een ander meisje vertelt dat zij in de gesloten instelling nog steeds het programma van haar 'oude' school volgt:

- 'A. Ik maak nu werk voor m'n eigen school, dus...
V. En dat wordt ook nagekeken door docenten van je eigen school?
A. Ja. Docenten hebben mij boeken opgestuurd, sturen mij toetsen op en dan stuur ik het weer terug en zo. Ik heb geluk met mijn school. Er zijn niet veel scholen die daaraan mee willen werken.'

Meest opvallend is dat veel jongeren het voortgezet onderwijs met een hoger niveau binnenkwamen, dan het niveau waarop ze tijdens hun gesloten plaatsing onderwijs volgen. Uit een aantal gesprekken komt het beeld naar voren dat gesloten instellingen er moeite mee hebben om passend onderwijs aan te kunnen bieden aan jongeren die HAVO- of VWO-onderwijs volgen.

8 DE OPBRENGST VAN DE INVENTARISERENDE GESPREKKEN VOOR DEZE STUDIE

De gesprekken met deze 23 jongeren laten in de eerste plaats zien hoe groot de impact van vrijheidsbeneming is. Negatieve bijeffecten van een gesloten plaatsing zijn de heftige problematiek van de andere jongeren in de groep waarmee de jongere geconfronteerd wordt, het geweld dat jongeren in de gesloten instelling meemaken en het gemak waarmee jongeren aan drugs kunnen komen. Jongeren spreken in 'gevangenaal' over hun gesloten plaatsing. Toch zijn er ook jongeren die aangeven dat ze echt 'wonen' in de gesloten jeugdhulp: er is rust in hun leven gekomen.

- 'A. Ik wil wel weer terug naar mijn buurt, maar aan de andere kant ben ik best wel gewend geraakt aan dat gesloten, aan dat de deuren dicht gaan. Je zit gewoon veilig.
 V. En dat vind je fijn?
 A. Ja, soms wel.
 V. Vind je dat omdat het jou beschermt? Wat vind je daar prettig aan?
 A. Klinkt heel raar, maar het is een bescherming tegen mezelf. Als ik hier boos wordt, moet ik het op een andere manier oplossen. Als ik buiten boos wordt dan heb ik geen grenzen. Hier zijn heel duidelijke grenzen voor mij.'

Een andere jongere geeft aan dat een agressieve houding nog weleens resultaat kan opleveren:

- 'Nee, ik ben niet van het weglopen. Ik weet, ik word toch ooit gepakt. Agressiviteit, daar heb je tenminste nog wat aan in plaats van dat als je boos wordt gaat wegrennen van de situatie. Je kan beter als je boos wordt, gaan praten en als ze niet willen luisteren er op in gaan slaan. Want dan zien hun tenminste: oké, ze meent het echt, het is geen spelletje.'

Gelatenheid en lage behandelmotivatie

In die tweede plaats laten de interviews zien dat vrijheidsbeneming iets doet met de ziel van een jongere. Met name wanneer jongeren voor een tweede of derde keer van hun vrijheid worden beroofd en voor een langere periode worden opgesloten, laten zij zich zeer gelaten uit over hun situatie. Ook geven jongeren vaak aan moeite te hebben met de onzekerheid over mogelijke verlenging. Deze onzekerheid over de duur van het gesloten verblijf lijkt de toch al lage behandelmotivatie van jongere negatief te beïnvloeden. 'Het doet er allemaal niet meer toe, het zal mijn tijd wel duren.' Ik schrok daarnaast van het grote aantal jongeren dat hun tijd in de gesloten jeugdhulp 'uitzit' totdat ze 18 jaar zijn. De onderstaande voorbeelden illustreren de gelatenheid van de geïnterviewde jongeren:

- 'V. En tot hoe lang loopt je machtiging?
 A. Tot 2 januari.
 V. En wat verwacht je daarvan?
 A. Weet ik niet, maak ik me totaal niet druk om. Als ik 18 ben is het mijn feestje.'

'Eerst zat ik hier met spoed, voor vier weken dus. Daarna had ik een rechtszaak en was ik verlengd tot drie maanden. In die tijd zou worden gekeken naar wat

het best bij mij zou passen. Na die drie maanden is het met zes maanden verlengd. De laatste drie daarvan voor het geval het niet goed zou gaan. Die zes maanden zijn inmiddels voorbij, want het traject vonden ze niet goed bij me passen. Toen zijn ze weer een ander traject gestart en in de rechtszaak is er weer met zes maanden verlengd. Nu zit ik hier eigenlijk tot april. Ik heb een brief gekregen waarin staat tot oktober 2014. Mijn voogd zei dat dat een vergissing was maar ik ga maar uit van 8 oktober. Eerst wilden ze me in Rijnhoven plaatsen. Nu lijkt het dat ik daar in december, begin januari word geplaatst. Het wordt telkens uitgesteld. Ik ga maar uit van het ergste. Ik heb met een meneer van Rijnhoven gepraat erover maar het is me niet helemaal duidelijk.'

'In het begin was mijn motivatie heel laag. Alles was onduidelijk, ik wist niet wat gesloten was. Dacht dat je gewoon naar buiten kon lopen. Toen zeiden ze: we gaan je helpen, en daardoor werd ik gemotiveerd. Maar na zes maanden zag ik geen vooruitgang en nu is mijn motivatie weer gedaald.'

'Nee ik heb wel weer wat meer motivatie. Nou je krijgt hier wel behandelingen maar uiteindelijk doet iedereen weer waar hij zin in heeft. De meeste meisjes die hier zaten omdat ze contact hadden met een jongen hebben dat nu weer. Er gebeurt niks. Het is gewoon verkeerde informatie die je krijgt.'

'Ja, nou, ik wil gewoon niet meer veranderen. Ik vind m'n leventje wel leuk zo. Ik kan heel makkelijk geld maken, ik heb elke dag, of ik nu thuis ben of hier, wel een pleziertje qua drugs en zo, gewoon dat ik me lekker voel. Dus ik vind dat wel best, weet je. Nou en als ik down ben of me depressief voel dan neem ik een pilletje of een jointje...'

'Het is heel vaak dat mensen terugvallen. Want je ziet heel vaak dat mensen hier voor de tweede of derde keer terugkomen, dat zie je wel. Maar dan zie je wel dat mensen nog kunnen veranderen, dat ze niet kunnen terugvallen. Want heel veel mensen vallen terug, en dat is wel jammer, want dat is bij mij ook gebeurd.'

A. Ja, ik ben alleen maar erger geworden.

V. Ja? Dus de geslotenheid maakt jou niet...

A. ... nee dat maakt je alleen maar erger.

V. Maar wat zou dan wel helpen?

A. Ja, iets met wel deze regels en alles, maar waar je toch meer naar buiten kan en dat soort dingen. Het heeft geen zin om je alleen maar binnen te laten. Want als je niet wil veranderen, kijk, ze kunnen je niet eeuwig laten zitten. Op het moment dat je 18 bent is het je eigen keuze als je gaat blowen, is het je eigen keuze als je aan de drugs gaat, is het je eigen keuze of je naar mensen toegaat. Alles is je eigen keuze. Ze kunnen je dan alleen maar oppakken voor iets strafrechtelijks. Tenzij je echt psychisch bent, dan kunnen ze je in de psychiatrie zetten. Dus het heeft toch geen zin. Als je niet wilt veranderen, dan verander je niet.'

Behandeling en daarna

Ten derde bieden de interviews inzicht in het belang van kwalitatief hoogwaardige diagnostiek, behandeling en nazorg. Een jongere geeft aan dat de beginperiode in de gesloten jeugdhulp heel nuttig was. Iedereen was het erover eens dat het meisje kon doorstromen, maar er is geen plek voor haar beschikbaar:

‘Ik vind, in mijn situatie, dat de eerste drie maanden echt heel hard nodig waren voor mij. Dat kan ik nu benoemen, dat kon ik toen niet. Ik moest gewoon even loskoppelen van mijn oude leven met verkeerde vrienden, verkeerde keuzes, en vastzitten-vrijkomen-vastzitten-vrijkomen. En na die drie maanden vind ik wel dat ze me besloten hadden kunnen plaatsen. En nu ben ik wel klaar hier. En de gedragswetenschapper is het daarmee eens, m’n gezinsvoogd is het ermee eens, iedereen is het ermee eens. Maar er is geen andere plek, dus gaan ze maar verlenen in februari.’

Een ander meisje geeft aan dat behandeling binnen de gesloten instelling traag op gang komt:

- ‘A. Sowieso dat er meer mensen zijn met wie je echt kunt praten. Bijvoorbeeld dat de gedragswetenschapper er ook echt is om mee te praten. En dat er niet alleen maar pm-ers rondlopen die hier zijn om ons... die pm-ers zijn gewoon mensen die ons helpen in ons dagelijks leven dat het allemaal goed gaat op de groep, maar het zijn geen psychologen of zo. En ik vind dat er wel meer gepraat moet worden, niet pas na zoveel maanden. Want het duurt allemaal ook echt heel lang. Kijk hoe lang het duurt voordat ik m’n behandelplan krijg. Zes weken!
- V. Jij wilt gewoon aan het werk. En je bent misschien bang dat ze na die drie maanden zeggen: het wordt verlengd want er is nog niet zoveel gebeurd.
- A. Ja, dat is mijn angst nu een beetje. Want zes weken is toch al anderhalve maand. En dan heb je nog maar anderhalve maand over om echt iets te gaan doen.’

Een meisje vertelt op een prachtige manier wat goede nazorg voor haar betekent:

- ‘A. Nazorg. Dat is belangrijk. Ik weet dat als ik hier wegga, dat ik altijd mijn groep kan bellen, mijn mentor kan bellen, mijn gedragswetenschapper kan bellen. Ik kan ook mijn ITB-er altijd bellen van ‘luister, het gaat niet goed, ik heb iets nodig...’ En ik weet dat ze het voor mij doen. En dat helpt voor mij heel erg. En ook is de band met mijn twee zussen heel erg verbeterd. Als ik met dingen zit, kan ik hun altijd bellen. En als je zo’n steuntje in de rug hebt, zal dat je helpen in plaats van weg te vluchten.
- V. Begrijp ik het goed dat je nu ook andere mensen om je heen hebt verzameld, en dat is jouw...
- A. ... dat is m’n houvast, ja.
- V. En dat hebben jullie hier voor elkaar gekregen?
- A. Ja, hier zeiden ze tegen mij ‘de basis is er, voor de juiste mensen uit je omgeving, maar je moet wel met hun in gesprek gaan over waar je spijt van hebt, wat je verkeerd hebt gedaan. En niet iedere keer weggaan.’

Eerlijkheid en wezenlijke aandacht is cruciaal

Tot slot laten de gesprekken zien dat eerlijkheid en wezenlijke aandacht voor deze jongeren cruciaal is. Eerlijke gezinsvoogden die er niet omheen draaien dat je gesloten wordt geplaatst, advocaten die vertellen dat iets simpelweg niet kan, een gedragswetenschapper die het niet mooier maakt dan het is, een rechter die oprecht luistert: het zijn wezenlijke elementen in het besluitvormingsproces die, hoewel op het eerste gezicht niet 'juridisch' van aard, wel degelijk bijdragen aan het gevoel gehoord te worden en serieus genomen te worden.

Jongeren geven aan dat hun plaatsing in gesloten jeugdhulp vaak een valse start is: in een crisissituatie wordt vaak niet duidelijk gecommuniceerd.

V. Hoe is het jou dan verteld?

A. Nou, m'n advocaat kwam naar mij toe en toen hadden we gewoon een goed gesprek.

V. Want je had vanaf de eerste dag in het JJC een advocaat?

A. Ja. En we praatten over hoe we de zitting zouden doen en zo. En op een gegeven moment gaat m'n advocaat weg en na vijf minuten komt de leiding naar me toe en ze zeggen 'we hebben een vervelend telefoontje gehad, en we hebben je ouders eerst gebeld of we het je nu moeten vertellen of dat je het morgen hoort bij de zitting, maar we willen het je nu vertellen zodat je nog afscheid kan nemen'. En toen wist ik het al en begon ik al helemaal te huilen.'

Wat er voor mij uitspringt, is de eenzaamheid die door de verhalen van de jeugdigen doorschemert. Ze zijn al zo vaak gewisseld van gezinsvoogd, van pleeggezin, van instelling, van groep, groepsgenoten die komen en gaan. Een jongere vertelde mij dat hij hoopte dat er eens iemand gewoon op bezoek zou komen, 'gewoon, zonder doel.'

Het recht op aandacht blijkt (een) cruciaal (kinderrecht) te zijn voor deze jongeren.

Bijlage 2

Regeling gesloten jeugdhulp in de Jeugdwet

Hoofdstuk 6. Gesloten jeugdhulp bij ernstige opgroei- en opvoedingsproblemen¹

§ 6.1. MACHTIGING

Artikel 6.1.1

1. Dit hoofdstuk is van toepassing op minderjarigen, alsmede op jeugdigen die achttien jaar zijn en ten aanzien van wie op het tijdstip waarop zij achttien werden, een machtiging op grond van dit hoofdstuk gold. Laatstbedoelde jeugdigen worden voor de toepassing van dit hoofdstuk, onverminderd artikel 233 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, als minderjarigen beschouwd.
2. In zaken betrekking hebbende op de toepassing van dit hoofdstuk is een minderjarige die de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt, bekwaam in en buiten rechte op te treden. Hetzelfde geldt indien de minderjarige de leeftijd van twaalf jaar nog niet heeft bereikt, maar in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.

Artikel 6.1.2

1. De kinderrechter kan op verzoek een machtiging verlenen om een jeugdige in een gesloten accommodatie te doen opnemen en te doen verblijven.
2. Een machtiging kan slechts worden verleend indien naar het oordeel van de kinderrechter:
 - a. jeugdhulp noodzakelijk is in verband met ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen die de ontwikkeling van de jeugdige naar volwassenheid ernstig belemmeren, en
 - b. de opneming en het verblijf noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de jeugdige zich aan deze jeugdhulp onttrekt of daaraan door anderen wordt onttrokken.
3. Een machtiging voor een jeugdige die de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt, kan bovendien slechts worden verleend indien:
 - a. de jeugdige onder toezicht is gesteld;
 - b. de voogdij over de jeugdige berust bij een gecertificeerde instelling, of
 - c. degene die, anders dan bedoeld onder b, de wettelijke vertegenwoordiger is, met de opneming en het verblijf instemt.

¹ De regeling voor gesloten jeugdhulp zoals deze gold op 1 december 2018.

4. Een machtiging voor een jeugdige die achttien jaar is, kan bovendien slechts worden verleend indien:
 - a. sprake is van een behandeling die reeds aangevangen is voordat de leeftijd van achttien jaar is bereikt;
 - b. voor het bereiken van de leeftijd van achttien jaar een hulpverleningsplan is vastgesteld;
 - c. toegewerkt wordt naar een andere vorm van jeugdhulp dan gesloten jeugdhulp en dit ook blijkt uit het hulpverleningsplan, en
 - d. de gesloten jeugdhulp niet langer duurt dan zes maanden na het bereiken van de leeftijd van achttien jaar.
5. Een machtiging kan voorts slechts worden verleend indien het college van de gemeente waar de jeugdige zijn woonplaats heeft, of de gecertificeerde instelling die de ondertoezichtstelling uitvoert of de voogdij uitoefent, heeft bepaald dat een voorziening op het gebied van jeugdhulp en verblijf niet zijnde verblijf bij een pleegouder nodig is.
6. Het verzoek behoeft de instemming van een gekwalificeerde gedragswetenschapper die de jeugdige met het oog daarop kort tevoren heeft onderzocht.
7. In afwijking van het vijfde lid kan de kinderrechter, ten aanzien van een jeugdige die onder toezicht is gesteld of ten aanzien van wie tevens een ondertoezichtstelling wordt verzocht, dan wel ten aanzien van wie door een gecertificeerde instelling voogdij wordt uitgeoefend, ook een machtiging verlenen indien de gecertificeerde instelling die de ondertoezichtstelling uitvoert of de voogdij uitoefent of het college niet heeft bepaald dat de jeugdige een voorziening, inhoudende gesloten jeugdhulp, nodig heeft, doch slechts indien de raad voor de kinderbescherming heeft verklaard dat een geval als bedoeld in het tweede lid, zich voordoet. Het zesde lid is van overeenkomstige toepassing.
8. Indien de machtiging betrekking heeft op een minderjarige die onder toezicht is gesteld, geldt de machtiging als een machtiging als bedoeld in artikel 265b van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.
9. Indien de wettelijke vertegenwoordiger zijn instemming intrekt, kan de jeugdige gedurende ten hoogste veertien dagen in de gesloten accommodatie verblijven, en zijn de paragrafen 6.3, 6.4 en 6.5 op de jeugdige van toepassing.

Artikel 6.1.3

1. De kinderrechter kan, indien een machtiging niet kan worden afgewacht, op verzoek een spoedmachtiging verlenen om een jeugdige, met inachtneming van artikel 6.1.2, derde lid, in een gesloten accommodatie te doen opnemen en te doen verblijven.
2. Een spoedmachtiging kan slechts worden verleend indien naar het oordeel van de kinderrechter:
 - a. onmiddellijke verlening van jeugdhulp noodzakelijk is in verband met ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen van de jeugdige die zijn ontwikkeling naar volwassenheid ernstig belemmeren, of een ernstig vermoeden daarvan, en

- b. de opneming en het verblijf noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de jeugdige zich aan deze jeugdhulp onttrekt of daaraan door anderen wordt onttrokken.
3. Het verzoek behoeft de instemming van een gekwalificeerde gedragswetenschapper die de jeugdige met het oog daarop kort tevoren heeft onderzocht, tenzij onderzoek feitelijk onmogelijk is.
4. Artikel 6.1.2, achtste lid, is van overeenkomstige toepassing.
5. Indien de wettelijke vertegenwoordiger zijn instemming intrekt, kan de jeugdige gedurende ten hoogste de geldigheidsduur van de spoedmachtiging in de gesloten accommodatie verblijven, en zijn de paragrafen 6.3, 6.4 en 6.5 op de jeugdige van toepassing.

Artikel 6.1.4

1. De kinderrechter kan op verzoek een voorwaardelijke machtiging verlenen om een jeugdige, met inachtneming van artikel 6.1.2, derde lid, in een gesloten accommodatie te doen opnemen en te doen verblijven.
2. Een voorwaardelijke machtiging kan slechts worden verleend, indien naar het oordeel van de kinderrechter:
 - a. de verlening van jeugdhulp noodzakelijk is in verband met ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen die de ontwikkeling naar volwassenheid ernstig belemmeren, en
 - b. de opneming en het verblijf noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de jeugdige zich aan deze jeugdhulp onttrekt of daaraan door anderen wordt onttrokken en de ernstige belemmering in de ontwikkeling naar volwassenheid alleen buiten de accommodatie kan worden afgewend door het stellen en naleven van voorwaarden.
3. Een voorwaardelijke machtiging kan voorts slechts worden verleend indien het college van de gemeente waar de jeugdige zijn woonplaats heeft, of de gecertificeerde instelling die de ondertoezichtstelling uitvoert of de voogdij uitoefent, heeft bepaald dat de jeugdige een voorziening op het gebied van jeugdhulp nodig heeft.
4. Het verzoek behoeft de instemming van een gekwalificeerde gedragswetenschapper die de jeugdige met het oog daarop kort tevoren heeft onderzocht.
5. De kinderrechter verleent een voorwaardelijke machtiging slechts indien een hulpverleningsplan wordt overgelegd.
6. Het hulpverleningsplan bevat een omschrijving van de voorwaarden en het toezicht daarop en van de jeugdhulp die zal worden ingezet teneinde de opgroei- en opvoedproblemen te verminderen, te stabiliseren, op te heffen of om te gaan met de opgroei- en opvoedproblemen. Het plan wordt opgesteld door de jeugdhulpaanbieder die de jeugdhulp opgenomen in de voorwaarden zal bieden en de jeugdhulpaanbieder die bereid is de jeugdige op te nemen in een gesloten accommodatie als bedoeld in het eerste lid, als de jeugdige de voorwaarden niet naleeft of als de opneming en het verblijf noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de jeugdige zich aan de jeugdhulp die hij nodig heeft, onttrekt of daaraan door anderen wordt onttrokken. Het plan vermeldt welke medewerker van de jeugdhulpaanbieder bevoegd is tot het nemen van het besluit dat de jeugdige

opgenomen wordt omdat hij zich niet houdt aan de vooraf overeengekomen voorwaarden of de opneming en het verblijf noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de jeugdige zich aan de jeugdhulp die hij nodig heeft onttrekt of daaraan door anderen wordt onttrokken.

7. Het verlenen van een voorwaardelijke machtiging geschiedt onder de voorwaarde dat de jeugdige de jeugdhulp aanvaardt, overeenkomstig het overgelegde hulpverleningsplan. Artikel 7.3.4, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.
8. Naast de in het zevende lid bedoelde voorwaarde kan de kinderrechter bij de voorwaardelijke machtiging voorwaarden stellen betreffende het gedrag van de jeugdige voor zover dit gedrag de ernstige opgroei- en opvoedproblemen beïnvloedt.
9. De rechter geeft slechts toepassing aan het eerste lid, indien de jeugdige zich bereid heeft verklaard tot naleving van de voorwaarden of redelijkerwijs is aan te nemen dat de voorwaarden zullen worden nageleefd.
10. De jeugdhulpaanbieder die bereid is de jeugdige op te nemen in een gesloten accommodatie draagt er zorg voor dat de jeugdige zo spoedig mogelijk in het bezit wordt gesteld van een schriftelijk overzicht van de op grond van deze wet aan hem toekomende rechten. De jeugdhulpaanbieder draagt er tevens zorg voor dat de jeugdige een mondelinge toelichting ter zake ontvangt.
11. Op een verzoek tot verlenging van een voorwaardelijke machtiging zijn het tweede tot en met tiende lid van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6.1.5

Het hulpverleningsplan, bedoeld in artikel 6.1.4, zesde lid, kan, nadat de voorwaardelijke machtiging is verleend, slechts met instemming van de jeugdige door de jeugdhulpaanbieder worden gewijzigd.

Artikel 6.1.6

1. De jeugdhulpaanbieder die bereid is de jeugdige op te nemen in een gesloten accommodatie als bedoeld in artikel 6.1.4, zesde lid, ziet toe op de naleving van de voorwaarden.
2. De jeugdhulpaanbieder, bedoeld in het eerste lid, doet de jeugdige opnemen in een gesloten accommodatie, indien door de naleving van de voorwaarden buiten de gesloten accommodatie de ernstige belemmering van de ontwikkeling naar volwassenheid als gevolg van de ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen, niet langer kan worden afgewend en de jeugdige zich onttrekt of door anderen wordt onttrokken aan de jeugdhulp.
3. De jeugdhulpaanbieder, bedoeld in het eerste lid, kan de jeugdige doen opnemen, wanneer deze de gestelde voorwaarden niet naleeft waardoor de jeugdige ernstig wordt belemmerd in de ontwikkeling naar volwassenheid en deze ernstige belemmering niet buiten de gesloten accommodatie kan worden afgewend.
4. Voorafgaand aan de opneming stelt de jeugdhulpaanbieder, bedoeld in het eerste lid, zich op de hoogte van de actuele toestand van de ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen die de jeugdige heeft die zijn ontwikkeling naar volwassenheid ernstig belemmeren.

5. De opneming en het verblijf vinden plaats voor ten hoogste de resterende geldigheidsduur van de voorwaardelijke machtiging, doch niet langer dan zes maanden. De voorwaardelijke machtiging geldt vanaf het moment van de beslissing van de jeugdhulpaanbieder, bedoeld in het eerste lid, als machtiging als bedoeld in artikel 6.1.2.
6. De jeugdhulpaanbieder, bedoeld in het eerste lid, stelt de jeugdige uiterlijk vier dagen na zijn beslissing de jeugdige op te nemen, daarvan schriftelijk in kennis onder mededeling van de redenen van de beslissing. Een afschrift van de mededeling wordt zo spoedig mogelijk gezonden aan de verzoeker van de machtiging, de advocaat van de jeugdige en aan de griffier van de rechtbank die de voorwaardelijke machtiging heeft verleend.
7. Indien een beslissing als bedoeld in het tweede lid betrekking heeft op een minderjarige die onder toezicht is gesteld, geldt die beslissing als machtiging als bedoeld in artikel 265b van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 6.1.7

1. Op verzoek van de wettelijk vertegenwoordiger of de jeugdige kan de kinderrechter de wijziging van het hulpverleningsplan, bedoeld in artikel 6.1.5, en de opneming, bedoeld in artikel 6.1.6, tweede of derde lid, geheel of gedeeltelijk vervallen verklaren. Bij het verzoek wordt een afschrift van de beslissing van de jeugdhulpaanbieder gevoegd.
2. Indien het verzoek betrekking heeft op een jeugdige die reeds in een gesloten accommodatie verblijft, beslist de kinderrechter in elk geval binnen drie weken na het indienen van het verzoekschrift. Aan de jeugdige wordt schriftelijk medegedeeld dat het verzoekschrift is ingediend.

Artikel 6.1.8

1. Een verzoek gericht op het verkrijgen van een machtiging, een spoedmachtiging of een voorwaardelijke machtiging wordt ingediend door het college van de gemeente waar de jeugdige zijn woonplaats heeft.
2. In afwijking van het eerste lid wordt het verzoek, indien het betrekking heeft op een minderjarige die een kinderbeschermingsmaatregel heeft opgelegd gekregen of ten aanzien van wie een kinderbeschermingsmaatregel wordt verzocht, ingediend door de raad voor de kinderbescherming of door de officier van justitie. Ingeval een gecertificeerde instelling de kinderbeschermingsmaatregel uitvoert, kan ook deze instelling het verzoek doen.
3. Op verzoeken als bedoeld in het eerste of tweede lid zijn artikel 265k, eerste, derde en vierde lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede de eerste afdeling van de zesde titel van Boek 3 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, van overeenkomstige toepassing.
4. Indien het verzoek tot het verlenen van een machtiging betrekking heeft op een jeugdige die reeds in een gesloten accommodatie verblijft, beslist de kinderrechter in elk geval binnen drie weken na het indienen van het verzoekschrift.

Artikel 6.1.9

1. Het college, de raad voor de kindbescherming, de gecertificeerde instelling, dan wel de officier van justitie legt bij een verzoek als bedoeld in artikel 6.1.8, eerste en tweede lid, een afschrift van het besluit, bedoeld in artikel 6.1.2, vijfde lid, alsmede van de verklaring, bedoeld in artikel 6.1.2, zesde lid, over.
2. In een geval als bedoeld in artikel 6.1.2, zevende lid, legt de raad voor de kindbescherming bij een verzoek als bedoeld in artikel 6.1.8, eerste lid, de verklaring, bedoeld in artikel 6.1.2, zevende lid, over.
3. In de gevallen, bedoeld in artikel 6.1.3, wordt in afwijking van het eerste en tweede lid, slechts een verklaring van een gekwalificeerde gedragswetenschapper als bedoeld in artikel 6.1.3, derde lid, overgelegd.

Artikel 6.1.10

1. De kinderrechter hoort, alvorens een machtiging, een spoedmachtiging of een voorwaardelijke machtiging te verlenen en alvorens een vervallenverklaring als bedoeld in artikel 6.1.7 te doen:
 - a. de jeugdige, degene die het gezag over de minderjarige uitoefent en degene die de jeugdige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt, tenzij de kinderrechter vaststelt dat een persoon niet bereid is zich te doen horen;
 - b. de verzoeker, en
 - c. in gevallen als bedoeld in artikel 6.1.7, de jeugdhulpaanbieder.
2. De kinderrechter biedt, alvorens een machtiging of een voorwaardelijke machtiging te verlenen en alvorens een vervallenverklaring als bedoeld in artikel 6.1.7 te doen, de mogelijkheid een familiegroepsplan op te stellen. Slechts indien de ouders aan de kinderrechter te kennen hebben gegeven dat zij geen gebruik wensen te maken van deze mogelijkheid, concrete bedreigingen in de ontwikkeling van het kind hiertoe aanleiding geven of de belangen van het kind anderszins geschaad worden, kan de kinderrechter hier vanaf zien.
3. Bij een spoedmachtiging, bedoeld in artikel 6.1.3, is artikel 800, derde lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van overeenkomstige toepassing.
4. De rechter geeft het bestuur van de raad voor rechtsbijstand ambtshalve last tot toevoeging van een raadsman aan de jeugdige.

Artikel 6.1.11

De griffier zendt, onverminderd artikel 805 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, een afschrift van de beschikking inzake de machtiging, de spoedmachtiging of de voorwaardelijke machtiging en de mededeling, bedoeld in artikel 6.1.6, zesde lid, en de beschikking als bedoeld in artikel 6.1.7, eerste lid, aan:

- a. de jeugdige indien deze de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt;
- b. degene die het gezag over de jeugdige heeft;
- c. degene die de jeugdige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt;
- d. de verzoeker, en
- e. de raadsman van de jeugdige.

Artikel 6.1.12

1. De beschikking van de kinderrechter is bij voorraad uitvoerbaar.
2. De kinderrechter bepaalt de geldigheidsduur van de machtiging op ten hoogste één jaar, de eerste voorwaardelijke machtiging op ten hoogste zes maanden en verlengingen van voorwaardelijke machtigingen op ten hoogste een jaar. De spoedmachtiging geldt tot het tijdstip waarop een beslissing op een verzoek om een machtiging is genomen, doch ten hoogste vier weken.
3. De machtiging vervalt indien deze gedurende drie maanden niet ten uitvoer is gelegd.
4. De machtiging of spoedmachtiging vervalt indien de gecertificeerde instelling die de ondertoezichtstelling uitvoert of de voogdij uitoefent, heeft bepaald dat een voorziening, inhoudende verblijf niet zijnde verblijf bij een pleegouder, niet langer nodig is, tenzij er sprake is van een machtiging als bedoeld in artikel 6.1.2, zevende lid.
5. De tenuitvoerlegging van de machtiging kan door de jeugdhulpaanbieder worden geschorst, indien het naar zijn oordeel niet langer nodig is te voorkomen dat de jeugdige zich aan de jeugdhulp die hij nodig heeft onttrekt of daaraan door anderen wordt onttrokken. De schorsing kan worden ingetrokken indien blijkt dat de tenuitvoerlegging nodig is om te voorkomen dat de jeugdige zich aan de jeugdhulp die hij nodig heeft onttrekt of daaraan door anderen wordt onttrokken. Schorsing vindt niet plaats dan nadat een gekwalificeerde gedragswetenschapper daarmee heeft ingestemd. Met betrekking tot de intrekking van de schorsing is artikel 6.1.7 van overeenkomstige toepassing.
6. Het college doet aan de raad voor de kinderbescherming mededeling van het vervallen van de machtiging op grond van het vierde lid, alsmede van het besluit geen nieuwe machtiging aan te vragen na afloop van de geldigheidsduur van een machtiging. De jeugdhulpaanbieder doet aan de raad voor de kinderbescherming en aan het college mededeling van een besluit tot schorsing en intrekking als bedoeld in het vijfde lid.
7. Tegen de beschikking van de kinderrechter op een verzoek om een machtiging, een spoedmachtiging of een voorwaardelijke machtiging te verlenen en een beschikking als bedoeld in artikel 6.1.7, eerste lid, staat hoger beroep bij het gerechtshof open.

Artikel 6.1.13

1. De jeugdhulpaanbieder voegt een afschrift van de beslissing, bedoeld in de artikelen 6.1.2, eerste lid, 6.1.3, eerste lid, 6.1.4, eerste lid of 6.1.7, eerste lid, en een wijziging van het hulpverleningsplan als bedoeld in artikel 6.1.5 toe aan het dossier.
2. De jeugdhulpaanbieder in wiens gesloten accommodatie de machtiging ten uitvoer wordt gelegd, doet van de opneming in de gesloten accommodatie zo spoedig mogelijk mededeling aan degene die het gezag over de jeugdige uitoefent, aan het college en, indien het college niet de verzoeker was, tevens aan de verzoeker.

Artikel 6.1.14

Bij regeling van Onze Ministers kunnen regels worden gesteld met betrekking tot het verzoekschrift, bedoeld in artikel 6.1.8, en de verklaring, bedoeld in de artikelen 6.1.2, zesde lid, of 6.1.3, derde lid.

§ 6.2. TENUITVOERLEGGING VAN DE MACHTIGING

Artikel 6.2.1

1. De jeugdhulpaanbieder die in een gesloten accommodatie opname en verblijf biedt aan jeugdigen voor wie een machtiging als bedoeld in artikel 6.1.2, 6.1.3 of 6.1.4 is afgegeven, verstrekt Onze Ministers, ter opneming in een openbaar register van zodanige accommodatie, een opgave van:
 - a. de naam en het adres van de accommodatie, en
 - b. de naam en de rechtsvorm van de jeugdhulpaanbieder.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld ten aanzien van de veiligheid binnen de gesloten accommodatie en bouwkundige eisen ten aanzien van de gesloten accommodatie waar de machtiging ten uitvoer kan worden gelegd.
3. Een registratie wordt in de Staatscourant bekend gemaakt.

Artikel 6.2.2

1. Een machtiging kan slechts ten uitvoer worden gelegd in een op grond van artikel 6.2.1 geregistreerde gesloten accommodatie.
2. De rechter kan, indien het een jeugdige betreft van twaalf jaar of ouder, op verzoek van het college of de raad voor de kinderbescherming, in zijn beschikking inzake de machtiging bepalen dat deze in afwijking van het eerste lid, ten uitvoer wordt gelegd in een inrichting als bedoeld in artikel 1 van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen. De eerste volzin wordt slechts toegepast met betrekking tot een jeugdige die op het tijdstip waarop een machtiging wordt verleend op basis van een veroordeling is opgenomen in een inrichting. Toepassing geschiedt slechts met instemming van de jeugdige of indien deze de leeftijd van zestien jaar nog niet heeft bereikt, met instemming van de jeugdige en degene die het gezag over hem heeft. De tenuitvoerlegging in een inrichting geschiedt slechts voor de termijn die nodig is om een behandeling of opleiding af te ronden. Op de tenuitvoerlegging is de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen van toepassing. Een besluit als bedoeld in artikel 6.1.2, vijfde lid, geeft aanspraak op verblijf als bedoeld in artikel 14 van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen.

Artikel 6.2.3

Een jeugdhulpaanbieder die aan een leerplichtige jeugdige verblijf biedt in een gesloten accommodatie is gedurende de looptijd van de machtiging een persoon die

zich met de feitelijke verzorging van de jeugdige heeft belast als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Leerplichtwet 1969.

Artikel 6.2.4

1. Een jeugdhulpaanbieder stelt met het oog op een zorgvuldige toepassing van maatregelen als bedoeld in paragraaf 6.3 een regeling vast omtrent de personen die tot het treffen daarvan bevoegd zijn en met betrekking tot de wijze waarop tot toepassing wordt besloten.
2. Een jeugdhulpaanbieder stelt huisregels vast die betrekking hebben op een ordelijke gang van zaken, de veiligheid binnen de gesloten accommodatie en het waarborgen van een pedagogisch klimaat.
3. De huisregels bevatten in ieder geval een regeling van de bezoektijden, van de controle van de bezoekers en van voorwerpen die jeugdigen in verband met de veiligheid binnen de gesloten accommodatie niet in hun bezit mogen hebben.

§ 6.3. VRIJHEIDSBEPERKENDE MAATREGELEN

Artikel 6.3.1

1. Ten aanzien van een met een machtiging als bedoeld in de artikelen 6.1.2 tot en met 6.1.4 opgenomen jeugdige kunnen, voor zover noodzakelijk om de met de jeugdhulp beoogde doelen te bereiken of voor zover noodzakelijk voor de veiligheid van de jeugdige of anderen, door de jeugdhulpaanbieder maatregelen worden toegepast waarmee hij tegen zijn wil of die van degene die het gezag over hem uitoefent, binnen de gesloten accommodatie in zijn vrijheden wordt beperkt.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, kunnen inhouden:
 - a. het verbod zich op te houden op in het hulpverleningsplan aangegeven plaatsen en zo nodig de tijdstippen waarop dat verbod geldt;
 - b. tijdelijke plaatsing in afzondering;
 - c. tijdelijke overplaatsing binnen de gesloten accommodatie of naar een andere gesloten accommodatie, of
 - d. het vastpakken en vasthouden.
3. De jeugdhulpaanbieder meldt de toepassing van maatregelen als bedoeld in het tweede lid, onderdelen b en c, aan de gecertificeerde instelling die de gezinsvoogdij uitoefent alsmede aan de ouders indien de jeugdige niet onder toezicht is gesteld.

Artikel 6.3.2

1. Ten aanzien van een met een machtiging als bedoeld in de artikelen 6.1.2 tot en met 6.1.4 opgenomen jeugdige kunnen door de jeugdhulpaanbieder tegen de wil van de jeugdige of van degene die het gezag over hem uitoefent:
 - a. jeugdhulpverleningsprogramma's worden toegepast, voor zover noodzakelijk om de met de jeugdhulp beoogde doelen te bereiken, of

- b. geneeskundige behandelingsmethoden, waaronder het toedienen van medicijnen, worden toegepast, voor zover noodzakelijk ter afwending van gevaar voor de gezondheid of de veiligheid van de jeugdige of anderen en de met de jeugdhulp beoogde doelen te bereiken.
2. De jeugdhulpaanbieder meldt de toepassing van het eerste lid aan de gecertificeerde instelling die de gezinsvoogdij uitoefent alsmede aan de ouders indien de jeugdige niet onder toezicht is gesteld. Indien de geneeskundige behandelingsmethode wordt toegepast ter behandeling van een stoornis van de geestvermogens, wordt tevens melding gedaan aan het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

Artikel 6.3.3

1. Ten aanzien van een met een machtiging als bedoeld in de artikelen 6.1.2 tot en met 6.1.4 opgenomen jeugdige kunnen, voor zover noodzakelijk om de met de jeugdhulp beoogde doelen te bereiken, door de jeugdhulpaanbieder tegen de wil van de jeugdige of van degene die het gezag over hem uitoefent en onverminderd de huisregels, bedoeld in artikel 6.2.4, tweede lid:
 - a. beperkingen van het brief- en telefoonverkeer of het gebruik van andere communicatiemiddelen plaatsvinden, of
 - b. beperkingen van bezoek plaatsvinden of bepalen dat bezoek slechts onder toezicht kan plaatsvinden.
2. Op de beperkingen, bedoeld in het eerste lid, zijn de artikelen 42, eerste en tweede lid, en 43, zevende lid, van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6.3.4

1. Ten aanzien van een met een machtiging als bedoeld in de artikelen 6.1.2 tot en met 6.1.4 opgenomen jeugdige kunnen, voor zover noodzakelijk om de met de jeugdhulp beoogde doelen te bereiken of voor zover noodzakelijk om te voorkomen dat de jeugdhulp aan andere jeugdigen wordt tegengewerkt, door de jeugdhulpaanbieder tegen de wil van de jeugdige of van degene die het gezag over hem uitoefent controlemaatregelen worden toegepast.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, kunnen inhouden:
 - a. onderzoek aan lichaam en kleding;
 - b. onderzoek van urine op aanwezigheid van gedragsbeïnvloedende middelen;
 - c. onderzoek van de kamer van de jeugdige op de aanwezigheid van voorwerpen die hij niet in zijn bezit mag hebben, of
 - d. onderzoek van poststukken afkomstig van of bestemd voor de jeugdigen op de aanwezigheid van voorwerpen, doch slechts in aanwezigheid van de jeugdige.
3. Voorwerpen die niet in het bezit van de jeugdige mogen zijn worden in beslag genomen en voor de jeugdige bewaard of met zijn toestemming vernietigd, dan wel aan een opsporingsambtenaar ter hand gesteld.

Artikel 6.3.5

1. Indien een jeugdhulpaanbieder met het oog op de veiligheid van de jeugdige of anderen dan wel om te voorkomen dat de jeugdige zich onttrekt aan de tenuitvoerlegging van de machtiging, bedoeld in de artikelen 6.1.2 en 6.1.3, bepaalt dat het vervoer van en naar een gesloten accommodatie plaatsvindt door een vervoerder als bedoeld in het derde lid, kunnen door de vervoerder, voor zover noodzakelijk met het oog op voren omschreven doeleinden ten aanzien van die jeugdige tijdens dat vervoer tegen zijn wil of van degene die het gezag over hem uitoefent, voor de duur van het vervoer de volgende maatregelen worden genomen:
 - a. vastpakken en vasthouden;
 - b. onderzoek aan kleding, of
 - c. tijdelijke plaatsing in een afzonderlijke en af te sluiten ruimte in het vervoermiddel.
2. Zodra de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, in het hulpverleningsplan zijn opgenomen, worden zij dienovereenkomstig ten uitvoer gelegd.
3. Een vervoerder als bedoeld in het eerste lid is een door Onze Ministers daartoe aangewezen vervoerder die voldoet aan de bij regeling van Onze Ministers gestelde eisen, waaronder eisen omtrent het door de vervoerder te gebruiken vervoermiddel.
4. In geval van vervoer als bedoeld in het eerste lid meldt de vervoerder de toepassing van een of meer van de in dat lid genoemde maatregelen aan de jeugdhulpaanbieder en de gecertificeerde instelling. Indien de jeugdige niet onder toezicht is gesteld, licht de zorgaanbieder tevens de ouders in.

Artikel 6.3.6

1. De maatregelen, methoden en beperkingen als bedoeld in de artikelen 6.3.1 tot en met 6.3.5 worden slechts toegepast, voor zover zij zijn opgenomen in het hulpverleningsplan.
2. Voorafgaand aan de vaststelling of wijziging van deze onderdelen van het hulpverleningsplan wordt overleg gevoerd met degene die het gezag over de jeugdige heeft. Zij behoeven niet de instemming van de jeugdige of degene die het gezag over hem heeft. Zij behoeven wel de instemming van een gekwalificeerde gedragswetenschapper.
3. Indien het plan maatregelen, methoden of beperkingen als bedoeld in het eerste lid bevat omschrijft het tevens de gevallen waarin en de termijn gedurende welke de maatregelen kunnen worden toegepast.
4. Een hulpverleningsplan ten aanzien van een jeugdige die met een machtiging in een gesloten accommodatie verblijft, wordt zo vaak geëvalueerd als in het belang van de jeugdige noodzakelijk is.

Artikel 6.3.7

In afwijking van artikel 6.3.6, eerste lid, kunnen met betrekking tot een jeugdige, slechts maatregelen, methoden of beperkingen als bedoeld in de artikelen 6.3.1 tot

en met 6.3.4 die niet opgenomen zijn in het hulpverleningsplan worden toegepast, voor zover noodzakelijk ter overbrugging van tijdelijke noodsituaties. De toepassing behoeft binnen vierentwintig uur nadat deze is aangevangen de instemming van een gekwalificeerde gedragswetenschapper. De maatregelen, methoden of beperkingen worden ten hoogste gedurende zeven opeenvolgende dagen toegepast.

Artikel 6.3.8

1. Ten aanzien van een jeugdige voor wie een machtiging is afgegeven en die in verband met deze machtiging aanwezig is in het gerechtsgebouw, kunnen, om te voorkomen dat de jeugdige zich onttrekt aan de tenuitvoerlegging van de machtiging, tegen de wil van de jeugdige of van degene die het gezag over hem uitoefent, voor de duur van zijn aanwezigheid aldaar de volgende maatregelen worden genomen:
 - a. vastpakken en vasthouden;
 - b. onderzoek aan kleding, of
 - c. tijdelijke plaatsing in een geschikte, afzonderlijke en af te sluiten ruimte.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, worden uitsluitend ten uitvoer gelegd door ambtenaren aangewezen voor de uitvoering van de politietaak, bedoeld in artikel 3 van de Politiewet 2012.

Artikel 6.3.9

1. Degene die de beslissing heeft genomen tot toepassing van de artikelen 6.3.1 tot en met 6.3.4 of van artikel 6.3.7, draagt er zorg voor dat de toepassing zo spoedig mogelijk in het dossier betreffende de jeugdige wordt vastgelegd, onder vermelding van de omstandigheden die daartoe aanleiding gaven.
2. De jeugdhulpaanbieder draagt er zorg voor dat de toepassing van een of meer van de in de artikelen 6.3.5, eerste lid, of 6.3.8, eerste lid, genoemde maatregelen zo spoedig mogelijk in het dossier betreffende de jeugdige wordt vastgelegd, onder vermelding van de omstandigheden die daartoe aanleiding gaven.
3. De jeugdhulpaanbieder die de machtiging gesloten jeugdhulp uitvoert, verstrekt aan de gecertificeerde instelling die de gezinsvoogdij uitoefent alsmede aan de ouders indien de jeugdige niet onder toezicht is gesteld, elk half jaar een rapportage over de toepassingen, bedoeld in het eerste en tweede lid.

§ 6.4. VERLOF

Artikel 6.4.1

1. Aan een jeugdige kan, naast de mogelijkheden die het hulpverleningsplan biedt om de gesloten accommodatie te verlaten, verlof om de gesloten accommodatie te verlaten worden verleend indien zulks, gelet op de reden waarom de jeugdige in de gesloten accommodatie moet verblijven, verantwoord is.
2. Aan het verlof kunnen voorwaarden worden verbonden betreffende de jeugdhulp en het gedrag van de jeugdige.

3. Verlof wordt slechts verleend indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de jeugdige de voorwaarden zal naleven.
4. Verlof wordt niet verleend dan nadat een gekwalificeerde gedragswetenschapper daarmee heeft ingestemd.
5. Het verlof wordt ingetrokken indien voortzetting van het verlof, gezien de problemen van de jeugdige, niet langer verantwoord is. Het verlof kan worden ingetrokken indien de jeugdige zich niet aan de voorwaarden houdt. De aan het verlof verbonden voorwaarden kunnen worden gewijzigd.

§ 6.5. KLACHTRECHT BIJ VRIJHEIDSBEPERKENDE MAATREGELEN

Artikel 6.5.1

1. Onverminderd artikel 4.2.3 kan een jeugdige of degene die het gezag over hem heeft binnen een redelijke termijn tegen een beslissing als bedoeld in de artikelen 6.3.1, eerste lid, 6.3.2, eerste lid, 6.3.3, eerste lid, en 6.3.4, eerste en derde lid, de toepassing van artikel 6.3.5, eerste lid, 6.3.7 of een beslissing aangaande verlof als bedoeld in artikel 6.4.1 een schriftelijke klacht indienen bij de klachtencommissie, bedoeld in artikel 4.2.1, tweede lid.
2. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld met betrekking tot de samenstelling van de klachtencommissie bij de behandeling van klachten als bedoeld in het eerste lid en de wijze waarop deze klachten worden behandeld.
3. De klachtencommissie neemt zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval binnen vier weken, te rekenen vanaf de datum waarop de klacht is ontvangen, een beslissing op de klacht.
4. De beslissing van de commissie strekt tot:
 - a. onbevoegdverklaring van de commissie,
 - b. niet-ontvankelijkverklaring van de klacht,
 - c. ongegrondverklaring van de klacht, of
 - d. gegrondverklaring van de klacht.
5. Indien de commissie de klacht gegrond verklaart, vernietigt zij de bestreden beslissing geheel of gedeeltelijk. Gehele of gedeeltelijke vernietiging brengt vernietiging van de rechtsgevolgen van de beslissing of het vernietigde gedeelte van de beslissing mee.
6. Indien de commissie de klacht gegrond verklaart, kan zij degene die de beslissing heeft genomen opdragen een nieuwe beslissing te nemen en voor het nemen daarvan een termijn stellen.
7. Indien de commissie de klacht gegrond verklaart, kan zij bepalen dat enige tegemoetkoming, die geldelijk van aard kan zijn, aan de klager geboden is en stelt zij deze tegemoetkoming vast.
8. Titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing op klachten als bedoeld in dit artikel.

Artikel 6.5.2

1. Hangende de beslissing op de klacht kan de voorzitter van een beroepscommissie als bedoeld in artikel 74 van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen op verzoek van de jeugdige, gehoord degene die de beslissing heeft genomen, de beslissing waartegen de klacht is gericht, schorsen.
2. De voorzitter doet hiervan onverwijld mededeling aan degene die de beslissing heeft genomen en aan de klager.

Artikel 6.5.3

Ten aanzien van een beslissing als bedoeld in artikel 6.5.1, derde lid, zijn de artikelen 74 tot en met 76 van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor 'directeur' respectievelijk 'beklagcommissie' gelezen wordt 'jeugdhulpaanbieder' respectievelijk 'klachtencommissie'.

Bijlage 3

Gepubliceerde jurisprudentie vanaf 1 januari 2008 tot en met 31 december 2017 waarin een verzoek om een machtiging gesloten jeugdhulp (vóór 1 januari 2015: een machtiging gesloten jeugdzorg) centraal staat ($N=488$)

2008 (50)

- Hof Amsterdam 5 februari 2008, ECLI:NL:GHAMS:2008:BC4471, *JPF* 2008/75, m.nt. P. Vlaardingerbroek.
- Hof 's-Hertogenbosch 19 februari 2008, ECLI:NL:GHSHE:2008:BC6015.
- Hof Arnhem 20 februari 2008, ECLI:NL:GHARN:2008:BC6063, *JPF* 2008/76.
- Hof 's-Hertogenbosch 21 februari 2008, ECLI:NL:GHSHE:2008:BC5425, *JPF* 2008/99.
- Hof Leeuwarden, 12 maart 2008, ECLI:NL:GHLEE:2008:BC6451.
- Hof 's-Hertogenbosch 27 maart 2008, ECLI:NL:GHSHE:2008:BC7808.
- Hof Leeuwarden 3 april 2008, ECLI:NL:GHLEE:2008:BC8802.
- Hof Arnhem 29 april 2008, ECLI:NL:GHARN:2008:BD9722.
- Hof 's-Hertogenbosch 8 mei 2008, ECLI:NL:GHSHE:2008:BD3828.
- Hof Arnhem 11 juni 2008, ECLI:NL:GHARN:2008:BD9745.
- Hof Arnhem 17 juni 2008, ECLI:NL:GHARN:2008:BD9871.
- Hof Arnhem 30 juni 2008, ECLI:NL:GHARN:2008:BE3200.
- Hof Leeuwarden 29 juli 2008, ECLI:NL:GHLEE:2008:BD9030.
- Hof 's-Gravenhage 6 augustus 2008, ECLI:NL:GHSGR:2008:BE9979, *FJR* 2008/116, m.nt. I.J. Pieters.
- Hof 's-Hertogenbosch 27 augustus 2008, ECLI:NL:GHSHE:2008:BG2173.
- Hof Arnhem 2 september 2008, ECLI:NL:GHARN:2008:BG2667.
- Hof Leeuwarden 15 september 2008, ECLI:NL:GHLEE:2008:BF3929, *FJR* 2009/23, m.nt. I.J. Pieters.
- Hof Arnhem 30 september 2008, ECLI:NL:GHARN:2008:BG2523, *JPF* 2009/77.
- Hof 's-Hertogenbosch 2 oktober 2008, ECLI:NL:GHSHE:2008:BG2115.
- Hof Arnhem 14 oktober 2008, ECLI:NL:GHARN:2008:BH3622, *JPF* 2009/102.
- Hof Arnhem 11 november 2008, ECLI:NL:GHARN:2008:BG4847.
- Hof 's-Gravenhage 10 december 2008, ECLI:NL:GHSGR:2008:BG8929.

- Rb. Maastricht 4 januari 2008, ECLI:NL:RBMAA:2008:BC1872, *JIN* 2008/105.
- Rb. Arnhem 4 januari 2008, ECLI:NL:RBARN:2008:BC1715.
- Rb. Amsterdam 28 januari 2008, ECLI:NL:RBAMS:2008:BD1954.
- Rb. Zutphen 19 februari 2008, ECLI:NL:RBZUT:2008:BD7941.
- Rb. Maastricht 21 februari 2008, ECLI:NL:RBMAA:2008:BC6106.
- Rb. 's-Gravenhage 29 februari 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BC6277.

- Rb. Arnhem 4 maart 2008, ECLI:NL:RBARN:2008:BC8028.
- Rb. Maastricht 27 maart 2008, ECLI:NL:RBMAA:2008:BC9228.
- Rb. Roermond 1 april 2008, ECLI:NL:RBROE:2008:BC8541.
- Rb. Utrecht 10 april 2008, ECLI:NL:RBUTR:2008:BC9960.
- Rb. Rotterdam 10 april 2008, ECLI:NL:RBROT:2008:BD0187.
- Rb. Zutphen 7 mei 2008, ECLI:NL:RBZUT:2008:BD3550.
- Rb. Utrecht 16 mei 2008, ECLI:NL:RBUTR:2008:BD2024.
- Rb. Groningen 11 juni 2008, ECLI:NL:RBGRO:2008:BD6229.
- Rb. Groningen 11 juni 2008, ECLI:NL:RBGRO:2008:BD6240.
- Rb. Groningen 11 juni 2008, ECLI:NL:RBGRO:2008:BD6233.
- Rb. Groningen 13 juni 2008, ECLI:NL:RBGRO:2008:BD6201.
- Rb. Groningen 18 juni 2008, ECLI:NL:RBGRO:2008:BD6219.
- Rb. Groningen 25 juni 2008, ECLI:NL:RBGRO:2008:BD7020.
- Rb. Maastricht 17 juli 2008, ECLI:NL:RBMAA:2008:BD9996.
- Rb. 's-Gravenhage 26 augustus 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BF9228.
- Rb. 's-Gravenhage 2 september 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BF8139.
- Rb. Zwolle-Lelystad 11 september 2008, ECLI:NL:RBZLY:2008:BF8671.
- Rb. Groningen 23 oktober 2008, ECLI:NL:RBGRO:2008:BG2030.
- Rb. 's-Gravenhage 18 november 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BG8845.
- Rb. Rotterdam 28 november 2008, ECLI:NL:RBROT:2008:BG5795.
- Rb. Groningen 4 december 2008, ECLI:NL:RBGRO:2008:BG7490.
- Rb. Zwolle-Lelystad, 8 december 2008, ECLI:NL:RBZLY:2008:BG8871.

2009 (77)

- Hof 's-Gravenhage 14 januari 2009, ECLI:NL:GHSGR:2009:BH3781.
- Hof 's-Gravenhage 28 januari 2009, ECLI:NL:GHSGR:2009:BH3351, *RFR* 2009/56.
- Hof 's-Gravenhage 4 februari 2009, ECLI:NL:GHSGR:2009:BH4136.
- Hof 's-Gravenhage 9 februari 2009, ECLI:NL:GHARN:2009:BH4495.
- Hof Arnhem 10 februari 2009, ECLI:NL:GHARN:2009:BH5752.
- Hof Leeuwarden 19 februari 2009, ECLI:NL:GHLEE:2009:BH4540.
- Hof 's-Gravenhage 25 februari 2009, ECLI:NL:GHSGR:2009:BJ5002.
- Hof 's-Hertogenbosch 26 februari 2009, ECLI:NL:GHSHE:2009:BH5082.
- Hof 's-Gravenhage 11 maart 2009, ECLI:NL:GHSGR:2009:BJ5654.
- Hof 's-Gravenhage 26 maart 2009, ECLI:NL:GHSGR:2009:BH9207.
- Hof 's-Hertogenbosch 9 april 2009, ECLI:NL:GHSHE:2009:BI0762.
- Hof Arnhem 26 mei 2009, ECLI:NL:GHARN:2009:BJ3938.
- Hof Arnhem 9 juni 2009, ECLI:NL:GHARN:2009:BJ3967.
- Hof Leeuwarden 9 juli 2009, ECLI:NL:GHLEE:2009:BJ2294.
- Hof Amsterdam 21 juli 2009, ECLI:NL:GHAMS:2009:BJ4783.
- Hof Amsterdam 11 augustus 2009, ECLI:NL:GHAMS:2009:BJ5708.
- Hof Arnhem 13 augustus 2009, ECLI:NL:GHARN:2009:BJ5401.
- Hof Amsterdam 25 augustus 2009, ECLI:NL:GHAMS:2009:BJ6731.
- Hof Leeuwarden 22 september 2009, ECLI:NL:GHLEE:2009:BJ8224.
- Hof Arnhem 1 oktober 2009, ECLI:NL:GHAR:2009:BJ9769.
- Hof 's-Gravenhage 8 oktober 2009, ECLI:NL:GHSGR:2009:BK2806.
- Hof 's-Gravenhage 4 november 2009, ECLI:NL:GHSGR:2009:BK3515.
- Hof 's-Gravenhage 4 november 2009, ECLI:NL:GHSGR:2009:BK3510, *JPF* 2010/47.

- Hof 's-Hertogenbosch 24 november 2009, ECLI:NL:GHSHE:2009:BK4556.
- Hof 's-Gravenhage 9 december 2009, ECLI:NL:GHSGR:2009:BK9860.

- Rb. Roermond 21 januari 2009, ECLI:NL:RBROE:2009:BH0359, *JPF* 2009/80.
- Rb. Amsterdam 23 januari 2009, ECLI:NL:RBAMS:2009:BH0778, *JPF* 2009/78, *FJR* 2009/47, m.nt. P. Dorhout, *RFR* 2009, 33.
- Rb. Roermond 17 februari 2009, ECLI:NL:RBROE:2009:BH4482.
- Rb. Rotterdam 19 februari 2009, ECLI:NL:RBROT:2009:BH5398.
- Rb. Utrecht 27 februari 2009, ECLI:NL:RBUTR:2009:BH4693.
- Rb. 's-Hertogenbosch 27 februari 2009, ECLI:NL:RBSHE:2009:BH4397, *JPF* 2009/79.
- Rb. Utrecht 3 maart 2009, ECLI:NL:RBUTR:2009:BH7514.
- Rb. Arnhem 6 maart 2009, ECLI:NL:RBARN:2009:BH5163.
- Rb. Alkmaar 16 maart 2009, ECLI:NL:RBALK:2009:BH7903.
- Rb. 's-Gravenhage 17 maart 2009, ECLI:NL:RBSGR:2009:BJ7545.
- Rb. 's-Gravenhage 24 maart 2009, ECLI:NL:RBSGR:2009:BJ7552.
- Rb. 's-Gravenhage 31 maart 2009, ECLI:NL:RBSGR:2009:BI9959.
- Rb. Groningen 1 april 2009, ECLI:NL:RBGRO:BI5999.
- Rb. Rotterdam 7 april 2009, ECLI:NL:RBROT:2009:BI2412.
- Rb. Roermond 8 april 2009, ECLI:NL:RBROE:2009:BI0864.
- Rb. Rotterdam 17 april 2009, ECLI:NL:RBROT:2009:BK0433.
- Rb. Arnhem 20 april 2009, ECLI:NL:RBARN:2009:BI2794.
- Rb. Alkmaar 20 april 2009, ECLI:NL:RBALK:2009:BI5141.
- Rb. Utrecht 24 april 2009, ECLI:NL:RBUTR:2009:BI3353.
- Rb. 's-Gravenhage 28 april 2009, ECLI:NL:RBSGR:2009:BL6515.
- Rb. Roermond 29 april 2009, ECLI:NL:RBROE:2009:BI2797.
- Rb. 's-Hertogenbosch 15 mei 2009, ECLI:NL:RBSHE:2009:BI5281.
- Rb. Utrecht 20 mei 2009, ECLI:NL:RBUTR:2009:BI4723.
- Rb. Utrecht 26 mei 2009, ECLI:NL:RBUTR:2009:BI6028.
- Rb. Roermond 27 mei 2009, ECLI:NL:RBROE:2009:BI4881.
- Rb. Zwolle-Lelystad 28 mei 2009, ECLI:NL:RBZLY:2009:BI8289.
- Rb. Groningen 3 juni 2009, ECLI:NL:RBGRO:2009:BJ2222.
- Rb. Maastricht 11 juni 2009, ECLI:NL:RBMAA:2009:BI9154.
- Rb. Maastricht 12 juni 2009, ECLI:NL:RBMAA:2009:BI9130.
- Rb. Maastricht 19 juni 2009, ECLI:NL:RBMAA:2009:BI9161.
- Rb. Zwolle-Lelystad 22 juni 2009, ECLI:NL:RBZLY:2009:BJ1330.
- Rb. Leeuwarden 22 juni 2009, ECLI:NL:RBLEE:2009:BI9649, *JIN* 2009/615.
- Rb. Groningen 23 juni 2009, ECLI:NL:RBGRO:2006:BJ2505.
- Rb. Groningen 3 juli 2009, ECLI:NL:RBGRO:2009:BJ5792.
- Rb. Maastricht 16 juli 2009, ECLI:NL:RBGRO:2009:BJ5254.
- Rb. Amsterdam 11 augustus 2009, ECLI:NL:RBAMS:2009:BJ9004.
- Rb. Utrecht 12 augustus 2009, ECLI:NL:RBUTR:2009:BJ5287.
- Rb. Rotterdam 27 augustus 2009, ECLI:NL:RBROT:2009:BJ7963, *RFR* 2009/141.
- Rb. Maastricht 28 augustus 2009, ECLI:NL:RBMAA:2009:BJ7064.
- Rb. Roermond 9 september 2009, ECLI:NL:RBROE:2009:BJ8863.
- Rb. Arnhem 14 september 2009, ECLI:NL:RBARN:2009:BK0411.
- Rb. Maastricht 22 september 2009, ECLI:NL:RBMAA:2009:BK0266, *JPF* 2010/32, m.nt. V.M. Smits.

- Rb. Roermond 24 september 2009, ECLI:NL:RBROE:2009:BJ9253, *RFR* 2009/140.
- Rb. Haarlem 15 oktober 2009, ECLI:NL:RBHAA:2009:BK4964.
- Rb. Rotterdam 20 oktober 2009, ECLI:NL:RBROT:2009:BK1694.
- Rb. Rotterdam 26 oktober 2009, ECLI:NL:RBROT:2009:BK1779.
- Rb. Utrecht 30 oktober 2009, ECLI:NL:RBUTR:2009:BK1830.
- Rb. Arnhem 16 november 2009, ECLI:NL:RBARN:2009:BK9433.
- Rb. Groningen 17 november 2009, ECLI:NL:RBGRO:2009:BL0316
- Rb. Groningen 20 november 2009, ECLI:NL:RBGRO:2009:BK5344.
- Rb. Groningen 24 november 2009, ECLI:NL:RBGRO:2009:BK5350.
- Rb. Rotterdam 2 december 2009, ECLI:NL:RBROT:2009:BK5163, *FJR* 2010/45.

2010 (39)

- HR 22 oktober 2010, ECLI:NL:HR:BO1245/PHR:BO1245, *FJR* 2011, 29 m.nt. I.J. Pieters, *RFR* 2011/1, *NJB* 2010, 1999, *NJ* 2010/568.
- Hof 's-Gravenhage 3 maart 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BL7137.
- Hof 's-Gravenhage 21 april 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BM4003.
- Hof 's-Gravenhage 20 mei 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BN9308.
- Hof Arnhem 1 juni 2010, ECLI:NL:GHARN:2010:BN3255.
- Hof 's-Gravenhage 23 juni 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BN2916.
- Hof 's-Gravenhage 7 juli 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BN1824.
- Hof Amsterdam 27 juli 2010, ECLI:NL:GHAMS:2010:BN3205.
- Hof Arnhem 29 juli 2010, ECLI:NL:GHARN:2010:BN3311, *JPF* 2010/129.
- Hof 's-Gravenhage 4 augustus 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BN9213.
- Hof 10 augustus 2010, ECLI:NL:GHSHE:2010:BN5541.
- Hof 18 augustus 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BN5630.
- Hof 's-Gravenhage 15 september 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BN9318.
- Hof 's-Gravenhage 22 september 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BN9275.
- Hof 's-Gravenhage 13 oktober 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BP3469.
- Hof Amsterdam 19 oktober 2010, ECLI:NL:GHAMS:2010:BO4674.
- Hof Amsterdam 23 november 2010, ECLI:NL:GHAMS:2010:BO9099.
- Hof Leeuwarden 4 november 201, ECLI:NL:GHLEE:2010:BO3718.
- Hof 's-Gravenhage 1 december 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BO5979.
- Hof 's-Gravenhage 1 december 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BO7135.
- Hof 's-Gravenhage 1 december 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BO9080.
- Hof Leeuwarden 21 december 2010, ECLI:NL:GHLEE:2010:BP0665.
- Hof Amsterdam 28 december 2010, ECLI:NL:GHAMS:2010:BP4820.
- Rb. Maastricht 5 januari 2010, ECLI:NL:RBMAA:2010:BL2297.
- Rb. 's-Gravenhage 7 januari 2010, ECLI:NL:RBGR:2010:BL1912.
- Rb. Maastricht 18 februari 2010, ECLI:NL:RBMAA:2010:BL8293.
- Rb. Maastricht 18 februari 2010, ECLI:NL:RBMAA:2010:BL7300, *RFR* 2010/78.
- Rb. Maastricht 2 juni 2010, ECLI:NL:RBMAA:2010:BM7024.
- Rb. Groningen 22 juni 2010, ECLI:NL:RBGRO:2010:BN1310.
- Rb. Groningen 22 juni 2010, ECLI:NL:RBGRO:2010:BN0510.
- Rb. Maastricht 6 juli 2010, ECLI:NL:RBMAA:2010:BN2472.
- Rb. Groningen 22 juli 2010, ECLI:NL:RBGRO:2010:BN5856.

- Rb. Assen 18 augustus 2010, ECLI:NL:RBASS:2010:BO4711.
- Rb. Assen 18 augustus 2010, ECLI:NL:RBASS:2010:BP0027.
- Rb. Rotterdam 31 augustus 2010, ECLI:NL:RBROT:2010:BO0553, *JPF* 2011/13.
- Rb. Assen 27 oktober 2010, ECLI:NL:RBASS:2010:BO4642.
- Rb. Middelburg 10 november 2010, ECLI:NL:RBMID:2010:BP5097, *RFR* 2011/64.
- Rb. Zutphen 30 november 2010, ECLI:NL:RBZUT:2010:BO9040.
- Rb. Maastricht 6 december 2010, ECLI:NL:RBMAA:2010:BO7304.

2011 (32)

- HR 24 juni 2011, ECLI:NL:HR:BQ2292/PHR:BQ2292, *JVGGZ* 2011/28 m.nt. W. Dijkers, *NJ* 2011/390 m.nt. S.F.M. Wortmann, *RvdW* 2011/780, *NJB* 2011, 1345.
- Hof 's-Gravenhage 26 januari 2011, ECLI:NL:GHSGR:2011:BP4321.
- Hof 's-Gravenhage 26 januari 2011, ECLI:NL:GHSGR:2011:BP3605
- Hof Leeuwarden 1 maart 2011, ECLI:NL:GHLEE:2011:BQ5169.
- Hof Amsterdam 5 april 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:BQ8561.
- Hof 's-Gravenhage 20 april 2011, ECLI:NL:GHSGR:2011:BR0582.
- Hof Amsterdam 22 april 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:BQ5954.
- Hof 's-Hertogenbosch 4 mei 2011, ECLI:NL:GHSHE:2011:BQ3575.
- Hof 's-Gravenhage 15 juni 2011, ECLI:NL:GHSGR:2011:BQ8999.
- Hof Leeuwarden 30 juni 2011, ECLI:NL:BR1703.
- Hof 's-Gravenhage 6 juli 2011, ECLI:NL:GHSGR:2011:BR2181.
- Hof 's-Gravenhage 6 juli 2011, ECLI:NL:GHSGR:2011:BR3448.
- Hof 's-Gravenhage 6 juli 2011, ECLI:NL:GHSGR:2011:BR1641.
- Hof Amsterdam 23 augustus 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:BR6471.
- Hof 's-Hertogenbosch 6 oktober 2011, ECLI:NL:GHSHE:2011:BT7306.
- Hof 's-Hertogenbosch 22 november 2011, ECLI:NL:GHSHE:2011:BU6247.
- Rb. Maastricht 11 januari 2011, ECLI:NL:RBMAA:2011:BP1267.
- Rb. Groningen 25 januari 2011, ECLI:NL:RBGRO:2011:BV2851.
- Rb. Rotterdam 27 januari 2011, ECLI:NL:RBROT:2011:BP5134.
- Rb. 's-Hertogenbosch 8 februari 2011, ECLI:NL:RBSHE:2011:BP4325.
- Rb. Rotterdam 22 april 2011, ECLI:NL:RBROT:2011:BQ5565.
- Rb. Haarlem 31 mei 2011, ECLI:NL:RBHAA:2011:BQ9798.
- Rb. Zwolle-Lelystad 27 juni 2011, ECLI:NL:RBZLY:2011:BR1256.
- Rb. Haarlem 28 juni 2011, ECLI:NL:RBHAA:2011:BR2178.
- Rb. Dordrecht 7 september 2011, ECLI:NL:RBDOR:2011:BU4958.
- Rb. Groningen 13 september 2011, ECLI:NL:RBGR:2011:BU4083.
- Rb. Amsterdam 19 oktober 2011, ECLI:NL:RBAMS:2011:BU7746.
- Rb. Maastricht 25 oktober 2011, ECLI:NL:RBMAA:2011:BU3427.
- Rb. Maastricht 6 december 2011, ECLI:NL:RBMAA:2011:BU7474.
- Rb. Groningen 7 december 2011, ECLI:NL:RBGRO:2011:BV0915.
- Rb. Breda 9 december 2011, ECLI:NL:RBBRE:2011:BU8952, *JPF* 2012/43.
- Rb. Maastricht 23 december 2011, ECLI:NL:RBMAA:2011:BV0386.

2012 (42)

- HR 13 juni 2012, ECLI:NL:HR:2012:BX1304/PHR:BX1304, *RvdW* 2012/969.
- HR 19 oktober 2012, ECLI:NL:HR:2012:BQ4724/PHR:BQ4724, *NJ* 2012/653 m.nt. S.F.M. Wortmann, *RvdW* 2012/1316, *NJB* 2012/2252, *RFR* 2013/3.

- Hof Amsterdam 7 februari 2012, ECLI:NL:GHAMS:2012:BZ3839.
- Hof Leeuwarden 6 maart 2012, ECLI:NL:GHLEE:2012:BW207.
- Hof 's-Gravenhage 21 maart 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BX0713.
- Hof 's-Gravenhage 21 maart 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BZ6899.
- Hof Amsterdam 22 maart 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BW6513, *JPF* 2012/99.
- Hof 's-Gravenhage 9 mei 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BW9205.
- Hof 's-Gravenhage 23 mei 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BW9497.
- Hof 's-Gravenhage 23 mei 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BX0539.
- Hof 's-Gravenhage 27 juni 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BZ6267.
- Hof Leeuwarden 10 juli 2012, ECLI:NL:GHLEE:2012:BX4191, *JPF* 2012/172.
- Hof 's-Gravenhage 18 juli 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BY5169.
- Hof Amsterdam 24 juli 2012, ECLI:NL:GHAMS:2012:BX6053, *FJR* 2013/68.5.
- Hof 's-Gravenhage 25 juli 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BX3282.
- Hof 's-Gravenhage 1 augustus 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BX7041.
- Hof 's-Gravenhage 12 september 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BZ8587.
- Hof 's-Hertogenbosch 19 september 2012, ECLI:NL:GHSHE:2012:BX8451.
- Hof Arnhem 20 september 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BY1274.
- Hof 's-Gravenhage 26 september 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BY2683.
- Hof 's-Gravenhage 24 oktober 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BZ6020.
- Hof 's-Gravenhage 31 oktober 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BZ5994.
- Hof Arnhem 8 november 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BY9098.
- Hof Arnhem 15 november 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BY9113.
- Hof 's-Gravenhage 28 november 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BZ3702.
- Hof 's-Hertogenbosch 12 december 2012, ECLI:NL:GHSHE:2012:BY6028.

- Rb. Rotterdam 19 januari 2012, ECLI:NL:RBOT:2012:BW5539.
- Rb. Maastricht 13 februari 2012, ECLI:NL:RBMAA:2012:BV3874.
- Rb. Dordrecht 15 februari 2012, ECLI:NL:RBDOR:2012:BV8098.
- Rb. Dordrecht 17 februari 2012, ECLI:NL:RBDOR:2012:BV8831.
- Rb. Amsterdam 5 maart 2012, ECLI:NL:RBAMS:2012:BW0684.
- Rb. Rotterdam 6 maart 2012, ECLI:NL:RBROT:2012:BV9331.
- Rb. 's-Hertogenbosch 14 maart 2012, ECLI:NL:RBSHE:2012:BV9246.
- Rb. 's-Gravenhage 19 maart 2012, ECLI:NL:RBGR:2012:BW1418.
- Rb. 's-Gravenhage 7 mei 2012, ECLI:NL:RBGR:2012:BW8736.
- Rb. 's-Gravenhage 4 juni 2012, ECLI:NL:RBGR:2012:BW8724.
- Rb. Groningen 7 juni 2012, ECLI:NL:RBGRO:2012:BX6340.
- Rb. Groningen 13 juni 2012, ECLI:NL:RBGRO:2012:1435.
- Rb. Amsterdam 4 oktober 2012, ECLI:NL:RBAMS:2012:BY2939.
- Rb. Breda 31 oktober 2012, ECLI:NL:RBBRE:2012:BY6610.
- Rb. Utrecht 2 november 2012, ECLI:NL:RBUTR:2012:BY2584.
- Rb. Groningen 7 november 2012, ECLI:NL:RBGRO:2012:BY7884.

2013 (52)

- HR 31 mei 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ5622/PHR:5622, *NJ* 2013/412 m.nt. S.F.M. Wortmann, *NJB* 2013/1444, *RvdW* 2013/739, *RFR* 2013/94, *EeR* 2013, afl. 3, p. 100.
- HR 22 november 2013, ECLI:HR:2013:1394/ Parket bij de Hoge Raad 27 september 2013 PHR:2013:912.

- Hof Arnhem-Leeuwarden 31 januari 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:BZ2709.
- Hof Den Haag 20 februari 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:BZ5749.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 7 maart 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:BZ7970.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 19 maart 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:BZ5584.
- Hof Den Haag 10 april 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:BZ9613.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 16 april 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:BZ9229.
- Hof Den Haag 15 mei 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:BC0997.
- Hof Den Haag 15 mei 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:CA1006.
- Hof Den Haag 22 mei 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:CA2758, *FJR* 2014/41.3.
- Hof Den Haag 5 juni 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:1771.
- Hof Den Haag 26 juni 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:2994.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 4 juli 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:4814.
- Hof Den Haag 10 juli 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:2737.
- Hof Den Haag 10 juli 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:2847.
- Hof Den Haag 10 juli 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:2757.
- Hof Amsterdam 20 augustus 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:2645.
- Hof Amsterdam 20 augustus 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:5233.
- Hof Amsterdam 7 oktober 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:3877.
- Hof Den Haag 9 oktober 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:3850.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 31 oktober 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:8231.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 5 november 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:8816, *JPF* 2014/37, m.nt. P. Vlaardingerbroek.
- Hof Den Haag 13 november 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:4592.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 21 november 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:8877.
- Hof Amsterdam 17 december 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:4765, *JPF* 2014/34.

- Rb. Den Haag 26 februari 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:BZ4450.
- Rb. Den Haag 27 februari 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:BZ5819.
- Rb. Den Haag 5 maart 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:BZ5823.
- Rb. Den Haag 11 maart 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:BZ7295.
- Rb. Den Haag 11 maart 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:BZ7300.
- Rb. Den Haag 11 maart 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:BZ7301.
- Rb. Limburg 15 maart 2013, ECLI:NL:RBLIM:2013:BZ4364, *FJR* 2013/68.9.
- Rb. Noord-Nederland 15 maart 2013, ECLI:NL:RBNNE:2013:1441.
- Rb. Den Haag 28 maart 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:15159.
- Rb. Den Haag 9 april 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:CA1199.
- Rb. Amsterdam 10 april 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:CA2303.
- Rb. Den Haag 23 april 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:13964.
- Rb. Den Haag 2 mei 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:CA1659.
- Rb. Den Haag 31 mei 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:9702.

- Rb. Den Haag 11 juni 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:7716.
- Rb. Den Haag 11 juni 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:7717.
- Rb. Den Haag 12 juni 2013, ECLI:NL:RBHDA:2013:7077.
- Rb. Den Haag 17 juni 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:8212.
- Rb. Limburg 27 juni 2013, ECLI:NL:RBLIM:2013:4222.
- Rb. Den Haag 1 juli 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:9123.
- Rb. Den Haag 9 juli 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:8703.
- Rb. Amsterdam 12 augustus 2013, ECLI:NL:RBAMS:5978, *FJR* 2014/41.4
- Rb. Gelderland 15 augustus 2013, ECLI:NL:RBGEL:2013:4112.
- Rb. Gelderland 2 september 2013, ECLI:NL:RBGEL:2013:4113.
- Rb. Rotterdam 18 oktober 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:8881, *RFR* 2014/26.
- Rb. Den Haag 6 december 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:18431.

2014 (54)

- HR 18 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:951, Parket bij de Hoge Raad 7 maart 2014, ECLI:NL:PHR:2014:199, *JPF* 2014/100 m.nt. J.H. de Graaf, *NJ* 2014/380 m.nt. S.F.M. Wortmann, *NJB* 2014/930, *RvdW* 2014/623, *RFR* 2014/81, *PFR-Updates.nl* 2014-0101.
- HR 2 mei 2014, ECLI:NL:HR:2014:1068, Parket bij de Hoge Raad 28 maart 2014, ECLI:NL:PHR:2014:247.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 28 januari 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:607.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 27 februari 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:2112.
- Hof Den Haag 19 maart 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:952.
- Hof Amsterdam 8 april 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:1828.
- Hof 's-Hertogenbosch 17 april 2014, ECLI:NL:GHSE:2014:1115.
- Hof Den Haag 23 april 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:2374.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 15 mei 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:4138.
- Hof 's-Hertogenbosch 3 juli 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:2096.
- Hof 's-Hertogenbosch 17 juli 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:2564.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 17 juli 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:6408.
- Hof Den Haag 29 juli 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:2566, *JPF* 2014/134, m.nt. J.H. de Graaf, *RFR* 2014/124.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 31 juli 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:6423.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 12 augustus 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:6454.
- Hof 's-Hertogenbosch 14 augustus 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:2785.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 14 augustus 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:6516.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 21 augustus 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:7093.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 28 augustus 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:6866.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 16 september 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:7374.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 18 september 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:7233.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 23 oktober 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:8179.
- Hof 's-Hertogenbosch 23 oktober 2014, ECLI:NL:GHSE:2014:4418.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 30 oktober 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:8380, *JPF* 2015/1.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 4 november 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:8543.
- Hof 's-Hertogenbosch 13 november 2014, ECLI:NL:GHSHE:2014:4703.

- Hof Arnhem-Leeuwarden 20 november 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:8977.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 4 december 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:9430, PFR-Updates.nl 2014-0372.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 18 december 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:9907, PFR-Updates.nl 2015-0009.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 18 december 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:10013.

- Rb. Den Haag 6 januari 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:1140.
- Rb. Den Haag 15 januari 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:534.
- Rb. Den Haag 20 januari 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:692.
- Rb. Amsterdam 23 januari 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:565, *JPF* 2014/63.
- Rb. Den Haag 11 maart 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:3570.
- Rb. Oost-Brabant 13 maart 2014, ECLI:NL:RBOBR:2014:1855, *JPF* 2014/157, PFR-Updates.nl 2014-0093.
- Rb. Den Haag 20 maart 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:5182.
- Rb. Oost-Brabant 28 maart 2014, ECLI:NL:RBOBR:2014:2310.
- Rb. Den Haag 1 april 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:4300.
- Rb. Den Haag 1 april 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:4344.
- Rb. Amsterdam 15 april 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:2747.
- Rb. Zeeland-West Brabant 6 mei 2014, ECLI:NL:RBZWB:2014:3085, PFR-Updates.nl 2014-0124.
- Rb. Amsterdam 24 juni 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:3910m PFR-Updates.nl 2014-0188.
- Rb. Zeeland-West Brabant 6 mei 2014, ECLI:NL:RBZWB:2014:3085.
- Rb. Amsterdam 13 mei 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:3084.
- Rb. Den Haag 11 juli 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:9005.
- Rb. Rotterdam 17 juli 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:9113.
- Rb. Den Haag 18 september 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:11918.
- Rb. Rotterdam 26 september 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:9114.
- Rb. Midden-Nederland 1 oktober 2010, ECLI:NL:RBMNE:2014:4870.
- Rb. Den Haag 12 december 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:15998.
- Rb. Noord-Nederland 15 december 2014, C/18/152975 / JE RK 14-817.
- Rb. Noord-Nederland 22 december 2014, C/18/152975 / JE RK 14-817.
- Rb. Den Haag 24 december 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:16336.

2015 (64)

- HR 29 mei 2015, ECLI:NL:HR:2015:1414, Parket bij de Hoge Raad 3 april 2015, ECLI:NL:PHR:2015:404, *JPF* 2015/95 m.nt. Y. Bogaers, *NJ* 2015/319 m.nt. S.F.M. Wortmann, PFR-Updates.nl 2015-0187, *NJB* 2015/1099, *RvdW* 2015/695, *RFR* 2015/105.

- Hof Arnhem-Leeuwarden 27 januari 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:612.
- Hof Amsterdam 28 januari 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:799.
- Hof 's-Hertogenbosch 29 januari 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:256.
- Hof 's-Hertogenbosch 29 januari 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:254.
- Hof Amsterdam 10 februari 2015, ECLI:NL:GHAMs:2015:938.
- Hof 's-Hertogenbosch 12 februari 2015, ECLI:NL:GHSE:2015:476.

- Hof Arnhem-Leeuwarden 19 februari 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:1198.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 3 maart 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:1560.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 24 maart 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:2137.
- Hof Amsterdam 24 maart 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:1048.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 26 maart 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:2239.
- Hof Den Haag 8 april 2015, ECLI:NL:GHDHA:2015:861.
- Hof Den Haag 15 april 2015, ECLI:NL:GHDHA:2015:870.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 16 april 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:2769.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 16 april 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:2730.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 30 april 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:3352.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 21 mei 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:3649.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 11 juni 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:4380.
- Hof Arnhem-Leeuwarden 20 augustus 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:6523.
- Hof 's-Hertogenbosch 10 september 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:3547.
- Hof Amsterdam 6 oktober 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:4158.
- Hof Amsterdam 20 oktober 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:4345.
- Hof 's-Hertogenbosch 15 oktober 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:4110.
- Hof 's-Hertogenbosch 22 oktober 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:4257.
- Hof Amsterdam 17 december 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:5268.
- Hof 's-Hertogenbosch 17 december 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:5272.

- Rb. Den Haag 6 januari 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:152.
- Rb. Zeeland West-Brabant 6 februari 2015, ECLI:NL:RBZWB:2015:1106.
- Rb. Amsterdam 9 februari 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:978.
- Rb. Rotterdam 13 februari 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:1659.
- Rb. Gelderland 16 februari 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:1016. *Gst.* 2015/73 m.nt. E.L. de Jongh, *FJR* 2015/35.12, PFR-Updates.nl 2015-0063.
- Rb. Gelderland 16 februari 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:1159.
- Rb. Den Haag 17 februari 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:2359.
- Rb. Den Haag 24 februari 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:3010.
- Rb. Rotterdam 25 februari 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:1738.
- Rb. Rotterdam 4 maart 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:1979, *JPF* 2015/77.
- Rb. Noord-Nederland 4 maart 2015, C/18/152975 / JE RK 14-817.
- Rb. Gelderland 6 maart 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:1690.
- Rb. Gelderland 11 maart 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:1728.
- Rb. Noord-Holland 24 maart 2014, ECLI:NL:RBNHO:2015:3639.
- Rb. Rotterdam 25 maart 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:2066.
- Rb. Zeeland West-Brabant 7 april 2015, ECLI:NL:RBZWB:2015:2344.
- Rb. Rotterdam 10 april 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:2550.
- Rb. Rotterdam 28 april 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:3412.
- Rb. Rotterdam 29 april 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:3234, PFR-Updates.nl 2015-0166.
- Rb. Rotterdam 7 mei 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:3241, PFR-Updates.nl 2015-0162.
- Rb. Rotterdam 7 mei 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:3242.
- Rb. Rotterdam 8 mei 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:4479.
- Rb. Noord-Holland 19 mei 2015, ECLI:NL:RBNHO:2015:5178.
- Rb. Noord-Holland 20 mei 2015, ECLI:NL:RBNNE:2015:2712.

- Rb. Limburg 17 juni 2015, ECLI:NL:RBLIM:2015:5999.
- Rb. Amsterdam 23 juni 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:6658.
- Rb. Noord-Nederland 30 juni 2015, ECLI:NL:RBNNE:2015:5904, *JPF* 2015/132, m.nt. P. Vlaardingerbroek, PFR-Updates.nl 2015-0243.
- Rb. Noord-Nederland 3 juni 2015, C/18/156497 / JE RK 15-299.
- Rb. Noord-Nederland 15 juli 2015, ECLI:NL:RBNNE:2015:3860.
- Rb. Limburg 31 juli 2015, ECLI:NL:RBLIM:2015:7063, PFR-Updates.nl 2015-0264.
- Rb. Den Haag 17 september 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:12264.
- Rb. Den Haag 28 september 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:11841.
- Rb. Rotterdam 2 november 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:8021, *JPF* 2016/19.
- Rb. Rotterdam 6 november 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:8129, PFR-Updates.nl 2015-0334.
- Rb. Rotterdam 17 december 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:9740.
- Rb. Rotterdam 18 december 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:9894.

2016 (34)

- Hof Arnhem-Leeuwarden 14 januari 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:351.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 9 februari 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:940.
 - Hof 's-Hertogenbosch 11 februari 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:412.
 - Hof 's-Hertogenbosch 11 februari 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:415.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 10 maart 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:2133.
 - Hof Den Haag 6 april 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:2540.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 12 april 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:3267.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 24 mei 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:4098.
 - Hof 's-Hertogenbosch 26 mei 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:2174.
 - Hof Den Haag 2 juni 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:2061.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 23 juni 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:5155.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 5 juli 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:5631.
 - Hof Den Haag, 6 juli 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:2306.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 9 augustus 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:6929.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 25 augustus 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:7176.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 25 augustus 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:7177.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 29 september 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:7896.
 - Hof 's-Hertogenbosch 6 oktober 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:4498.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 11 oktober 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:8226.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 13 oktober 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:8227.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 28 oktober 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:8713.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 8 november 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:9070.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 8 november 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:9071.
 - Hof Den Haag 9 november 2016, ECLI:NL:GHDHA:2016:3743.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 10 november 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:9075.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 6 december 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:100006.
-
- Rb. Limburg 12 februari 2016, ECLI:NL:RBLIM:2016:1446.
 - Rb. Rotterdam 19 april 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:3402.
 - Rb. Rotterdam 19 mei 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:4500.
 - Rb. Midden-Nederland 9 september 2016, ECLI:NL:RBMNE:2016:6635.

- Rb. Rotterdam 13 oktober 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:8073.
- Rb. Midden-Nederland 31 oktober 2016, ECLI:NL:RBMNE:2016:6520.
- Rb. Noord-Nederland 1 november 2016, C/18/169766 JE RK 16-688.
- Rb. Rotterdam 3 november 2016, ECLI:NL:RBROT:2016:8806.

2017 (45)

- Hof Arnhem-Leeuwarden 2 februari 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:821.
 - Hof 's-Hertogenbosch 16 februari 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:569.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 28 februari 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:1810.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 2 maart 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:1744.
 - Hof 's-Hertogenbosch 23 maart 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:1251.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 30 maart 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:2818.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 11 april 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:3240.
 - Hof 's-Hertogenbosch 20 april 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:1756.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 20 april 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:3513.
 - Hof 's-Hertogenbosch 4 mei 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:1973.
 - Hof 's-Hertogenbosch 11 mei 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:2045.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 23 mei 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:4424.
 - Hof Den Haag 14 juni 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:1667.
 - Hof Den Haag 14 juni 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:2055.
 - Hof Amsterdam 13 juli 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:6089.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 25 juli 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:6551.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 25 juli 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:6444.
 - Hof 's-Hertogenbosch 7 september 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:3868.
 - Hof 's-Hertogenbosch 14 september 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:3979.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 12 oktober 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:8930.
 - Hof 's-Hertogenbosch 19 oktober 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:4569.
 - Hof 's-Hertogenbosch 26 oktober 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:4666.
 - Hof 's-Hertogenbosch 2 november 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:4736.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 9 november 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:9839.
 - Hof Den Haag 6 december 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:4033.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 7 december 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:10870.
 - Hof Arnhem-Leeuwarden 12 december 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:11088.
 - Hof 's-Hertogenbosch 28 december 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:5911.
-
- Rb. Rotterdam 13 januari 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:3217.
 - Rb. Rotterdam 24 januari 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:1013.
 - Rb. Amsterdam 7 februari 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:1234.
 - Rb. Gelderland 24 maart 2017, ECLI:NL:RBGEL:2017:1672.
 - Rb. Noord-Holland 4 april 2017, ECLI:NL:RBNHO:2017:4167.
 - Rb. Midden-Nederland 29 mei 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:2829.
 - Rb. Midden-Nederland 12 juni 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:3316.
 - Rb. Midden-Nederland 22 juni 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:3318.
 - Rb. Midden-Nederland 26 juni 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:3265.
 - Rb. Rotterdam 13 juli 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:6129.
 - Rb. Midden-Nederland 24 juli 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:3934.
 - Rb. Limburg 4 september 2017, ECLI:NL:RBLIM:2017:8964.

- Rb. Gelderland 5 september 2017, ECLI:NL:RBGEL:2017:4808.
- Rb. Rotterdam 9 november 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:9899.
- Rb. Noord-Holland 17 november 2018, ECLI:NL:RBNHO:2017:9671.
- Rb. Rotterdam 21 november 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:9462.
- Rb. Noord-Nederland 22 december 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:4989.

Bijlage 4

Gepubliceerde uitspraken vanaf 1 januari 2008 tot en met 31 december 2017 van de (jeugd)strafrechter waarin de term 'gesloten jeugdzorg' of 'gesloten jeugdhulp' voorkomt (N=98)

2008 (5)

- Rb. Amsterdam 29 april 2008, ECLI:NL:RBAMS:2008:BD0717.
- Rb. 's-Gravenhage 2 juli 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BD6296.
- Rb. Arnhem 22 september 2008, ECLI:NL:RBARN:2008:BF8710.
- Rb. Arnhem 22 september 2008, ECLI:NL:RBARN:2008:BF8739.
- Rb. 's-Gravenhage 24 december 2008, ECLI:NL:RBSGR:2008:BH0970.

2009 (8)

- Hof 's-Gravenhage 16 juni 2009, ECLI:NL:GHSGR:2009:BI8199.
- Hof Leeuwarden 19 juni 2009, ECLI:NL:GHLEE:2009:BI8817.
-
- Rb. Assen 13 februari 2009, ECLI:NL:RBASS:2009:BH3858.
- Rb. Zwolle-Lelystad 6 april 2009, ECLI:NL:RBZLY:2009:BI0862.
- Rb. Roermond 31 juli 2009, ECLI:NL:RBROE:2009:BJ4346.
- Rb. Arnhem 2 september 2009, ECLI:NL:RBARN:2009:BJ7430.
- Rb. Alkmaar 23 december 2009, ECLI:NL:RBALK:2009:BK7547.
- Rb. Zwolle-Lelystad 31 december 2009, ECLI:NL:RBZLY:2009:BM2580.

2010 (10)

- Hof Arnhem 11 februari 2010, ECLI:NL:GHARN:2010:BL5665.
- Hof Leeuwarden 2 maart 2010, ECLI:NL:GHLEE:2010:BL6294.
-
- Rb. Utrecht 9 februari 2010, ECLI:NL:RBUTR:2010:BM1876.
- Rb. Utrecht 9 februari 2010, ECLI:NL:RBUTR:2010:BM1878.
- Rb. 's-Gravenhage 11 maart 2010, ECLI:NL:RBSGR:2010:BM0841.
- Rb. Amsterdam 4 mei 2010, ECLI:NL:RBAMS:2010:BM3738.
- Rb. Utrecht 25 mei 2010, ECLI:NL:RBUTR:2010:BM5526.
- Rb. Roermond 22 september 2010, ECLI:NL:RBROE:2010:BN8472.
- Rb. Utrecht 2 december 2010, ECLI:NL:RBUTR:2010:BV7647.
- Rb. Utrecht 2 december 2010, ECLI:NL:RBUTR:2010:BQ8007.

2011 (16)

- Hof Arnhem 6 april 2011, ECLI:NL:GHARN:2011:BQ2764.
- Hof Leeuwarden 1 juni 2011, ECLI:NL:GHLEE:2011:BQ6660.

- Rb. Amsterdam 22 april 2011, ECLI:NL:RBAMS:2011:BQ9511.
- Rb. Utrecht 3 mei 2011, ECLI:NL:RBUTR:2011:BQ3512.
- Rb. Utrecht 21 juni 2011, ECLI:NL:RBUTR:2011:BQ9076.
- Rb. Utrecht 21 juni 2011, ECLI:NL:RBUTR:2011:BQ9143.
- Rb. Zwolle-Lelystad 28 juni 2011, ECLI:NL:RBZLY:2011:BR4812.
- Rb. Rotterdam 30 juni 2011, ECLI:NL:RBROT:2011:BU4299.
- Rb. Utrecht 8 september 2011, ECLI:NL:RBUTR:2011:BR6972.
- Rb. Utrecht 8 september 2011, ECLI:NL:RBUTR:2011:BR6975.
- Rb. Amsterdam 19 september 2011, ECLI:NL:RBAMS:2011:BT2418.
- Rb. 's-Gravenhage 24 november 2011, ECLI:NL:RBSGR:2011:BZ1036.
- Rb. 's-Gravenhage 1 december 2011, ECLI:NL:RBSGR:2011:BZ0981.
- Rb. Utrecht 23 december 2011, ECLI:NL:RBUTR:2011:BV1650.
- Rb. Utrecht 27 december 2011, ECLI:NL:RBUTR:2011:BU9380.
- Rb. Utrecht 27 december 2011, ECLI:NL:RBUTR:2011:BU9384.

2012 (15)

- Hof 's-Gravenhage 24 april 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BW6657.
- Hof 's-Gravenhage 24 mei 2012, ECLI:NL:GHSGR:2012:BW6667.

- Rb. Assen 3 januari 2012, ECLI:NL:RBASS:BV0004.
- Rb. Rotterdam 19 januari 2012, ECLI:NL:RBROT:2012:BW5539.
- Rb. Rotterdam 19 januari 2012, ECLI:NL:RBROT:2012:BW5541.
- Rb. 's-Gravenhage 8 maart 2012, ECLI:NL:RBSGR:2012:BZ1052.
- Rb. 's-Gravenhage 29 maart 2012, ECLI:NL:RBSGR:2012:BZ1006.
- Rb. Roermond 4 april 2012, ECLI:NL:RBROE:2012:BW0924.
- Rb. 's-Gravenhage 5 april 2012, ECLI:NL:RBSGR:2012:BW1145.
- Rb. Middelburg 16 april 2012, ECLI:NL:RBMID:2012:BW2495.
- Rb. 's-Gravenhage 3 mei 2012, ECLI:NL:RBSGR:2012:BZ0743.
- Rb. 's-Hertogenbosch 22 juni 2012, ECLI:NL:RBSHE:2012:BW9017.
- Rb. Zwolle-Lelystad 26 juni 2012, ECLI:NL:RBZLY:2012:BX0206.
- Rb. 's-Gravenhage 28 juni 2012, ECLI:NL:RBSGR:2012:BZ0623.
- Rb. 's-Gravenhage 16 juli 2012, ECLI:NL:RBSGR:2012:BZ0605.

2013 (11)

- Rb. Midden-Nederland 13 januari 2013, ECLI:NL:RBMNE:2013:BZ1516.
- Rb. Midden-Nederland 29 januari 2013, ECLI:NL:RBMNE:2013:BY9808.
- Rb. Amsterdam 19 februari 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:BZ9870.
- Rb. Midden-Nederland 19 februari 2013, ECLI:NL:RBMNE:2013:BZ1590.
- Rb. Rotterdam 25 april 2013, ECLI:NL:RBROT:2013:BZ8807.
- Rb. Overijssel 11 juli 2013, ECLI:NL:RBOVE:2013:1409.
- Rb. Den Haag 5 september 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:11475.
- Rb. Oost-Brabant 9 september 2009, ECLI:NL:RBOBR:2013:4994.
- Rb. Den Haag 26 september 2009, ECLI:NL:RBDHA:2013:12358.
- Rb. Gelderland 25 oktober 2013, ECLI:NL:RBGEL:2013:4395.
- Rb. Den Haag 19 december 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:18263.

2014 (8)

- Hof Amsterdam 24 december 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:6160.
- Rb. Amsterdam 4 maart 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:990.
- Rb. Gelderland 8 april 2014, ECLI:NL:RBGEL:2014:2489.
- Rb. Limburg 23 april 2014, ECLI:NL:RBLIM:2014:3740.
- Rb. Limburg 23 april 2014, ECLI:NL:RBLIM:2014:3741.
- Rb. Midden-Nederland 5 juni 2014, ECLI:NL:RBMNE:2014:3380.
- Rb. Midden-Nederland 28 oktober 2014, ECLI:NL:RBMNE:2014:5460.
- Rb. Midden-Nederland 3 november 2014, ECLI:NL:RBMNE:2014:5607.

2015 (14)

- Hof Arnhem, Leeuwarden 5 februari 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:870.
- Hof Arnhem, Leeuwarden 5 februari 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:871.
- Hof Arnhem, Leeuwarden 5 februari 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:872.
- Hof Arnhem, Leeuwarden 5 februari 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:873.
- Hof Arnhem, Leeuwarden 5 februari 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:874.
- Hof Arnhem, Leeuwarden 5 februari 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:875.
- Hof Arnhem, Leeuwarden 5 februari 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:876.
- Rb. Noord-Holland 11 februari 2015, ECLI:NL:RBNHO:2015:919.
- Rb. Amsterdam 2 april 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:2290.
- Rb. Rotterdam 4 juni 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:4080.
- Rb. Den Haag 20 augustus 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:9902.
- Rb. Den Haag 3 september 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:10565.
- Rb. Den Haag 5 november 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:15101.
- Rb. Limburg 17 november 2015, ECLI:NL:RBLIM:2015:9627.

2016 (6)

- HR 1 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2486, Parket bij de Hoge Raad 4 oktober 2016, ECLI:NL:PHR:2016:1052.
- Rb. Midden-Nederland 4 mei 2016, ECLI:NL:RBMNE:2016:2620.
- Rb. Midden-Nederland 13 mei 2016, ECLI:NL:RBMNE:2016:2632.
- Rb. Zeeland-West Brabant 19 december 2016, ECLI:NL:RBZWB:2016:8090.
- Rb. Zeeland-West Brabant 19 december 2016, ECLI:NL:RBZWB:2016:8091.
- Rb. Zeeland-West Brabant 19 december 2016, ECLI:NL:RBZWB:2016:8092.

2017 (5)

- Rb. Den Haag 20 april 2017, ECLI:NL:RBHDA:2017:4064.
- Rb. Rotterdam 1 juni 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:4244.
- Rb. Rotterdam 1 juni 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:4245.
- Rb. Den Haag 13 juli 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:7856.
- Rb. Rotterdam 25 september 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:7311.

Bijlage 5

Semi-gestructureerde vragenlijst voor jeugdigen in gesloten jeugdhulp

Algemene gegevens

1. Jongen / meisje
2. Leeftijd
3. Etnische achtergrond (definitie: jongere zelf in het buitenland geboren of een van beide ouders)
4. Hoe lang ben je al in gesloten jeugdzorg?
5. Is dit de eerste keer dat je in een instelling voor gesloten jeugdzorg bent?
6. Zijn je biologische ouders nog bij elkaar?
7. OTS of niet?

Voorgeschiedenis

1. Op welke school zat je hiervoor?
2. Waar woonde je, voorafgaande aan de plaatsing? (misschien wel andere inrichting...)
3. Voor het eerst dat je in een (gesloten) inrichting bent? Zo ja, hoeveel hiervoor?
4. Heb je een gezinsvoogd of niet? Zo ja, hoeveel heb je er al gehad?
5. Hoe lang heb je al een gezinsvoogd?
6. Wist je op welk moment je precies gesloten geplaatst zou gaan worden (hoe ging dat? De gezinsvoogd, de politie?)
7. De gesloten plaatsing kwam voor mij onverwachts (eens/oneens).
8. Voordat ik de gesloten jeugdzorg inging, was alles erop gericht om uithuisplaatsing te voorkomen (eens/oneens).
9. Ik werd te snel in de gesloten jeugdzorg geplaatst (eens/oneens).
10. Ik werd te laat in de gesloten jeugdzorg geplaatst (eens/oneens).

Begrip

1. Hoe lang is het de bedoeling dat je in gesloten jeugdzorg zult blijven?
2. Wat voor soort inrichting is dit? Hoe zou je het willen omschrijven?
3. Wat voor soort jongeren zitten hier?
4. Wat is de bedoeling van een plaatsing in gesloten jeugdzorg?
5. Wat is de bedoeling van jouw plaatsing in gesloten jeugdzorg?

Gesloten verblijf

1. Omschrijf eens: hoe ziet een dag in de gesloten jeugdzorg eruit?
2. Denk je dat je hier veel gaat leren?
3. Wat heb je tot nu toe geleerd?
4. Hoe en hoe vaak heb je contact met je familie? Met welke familieleden?

Feitelijke procedure

1. Ik snap wie wat waarom doet
2. Van wie hoorde je het eerst dat je misschien in gesloten jeugdzorg zou worden geplaatst?
3. Wanneer hoorde je dat ongeveer? Hoeveel tijd zat er tussen het moment dat je dit hoorde en het moment van plaatsing?
4. Welke rol heeft je gezinsvoogd gespeeld bij de plaatsing?
5. De gedragswetenschapper heeft jou onderzocht. Hoe verliep dat onderzoek? Op welke manier had je contact met hem of haar?
6. Hoe lang voordat de zitting plaatsvond?
7. Heb je het rapport van de gedragswetenschapper gezien?
8. Ook nog contact gehad met de Raad voor de kindbescherming?
9. Hoe is het contact met je advocaat gelegd?
10. Wanneer heb je je advocaat voor het eerst gezien / gesproken?
11. Op welke manier heeft de advocaat jou bijgestaan?
12. Wie heeft je voorbereid op de zitting bij de kinderrechter? Wist je precies wat er zou gaan gebeuren?
13. Had je toegang tot alle stukken die de rechter ook had?
14. Hoe kwam je aan die stukken? Kwamen ze op tijd?
15. Ik kreeg vooraf informatie over wat er allemaal aan hulp mogelijk is
16. Hoe ging je naar de rechtbank? (vervoer?)
17. Moest je nog wachten op de rechtbank? In welke ruimte moest je wachten?
18. Kun je eens in het kort beschrijven hoe de zitting bij de kinderrechter verliep?
19. Was je de hele tijd bij de zitting aanwezig? Wie bepaalde dat? Jijzelf?
20. Wat voor vragen stelde de kinderrechter? Vond je het goede vragen?
21. Kreeg je de gelegenheid om je verhaal te vertellen aan de kinderrechter?
22. Kon de kinderrechter goed luisteren, volgens jou?
23. Deed de kinderrechter gelijk uitspraak?
24. Heeft de kinderrechter uitgelegd waarom je deze maatregel hebt gekregen?
25. Heeft de kinderrechter aan jou laten weten wat hij met jouw mening heeft gedaan?
26. Wie heeft met je nagepraat over de zitting bij de kinderrechter?

Ervaringen met de procedure

1. Had je het gevoel dat je alles met je advocaat kon bespreken?
2. Ik kan vertrouwelijke gesprekken voeren met mijn advocaat (eens / oneens)
3. In hoeverre heeft de advocaat je met respect / vriendelijk behandeld?
4. Heeft de advocaat jou goed vertegenwoordigd op de zitting?
5. Heb je nog wat van de advocaat gehoord na de zitting?
6. Kon je je vinden in het rapport van de gedragswetenschapper?
7. In hoeverre heeft de gedragswetenschapper je met respect / vriendelijk behandeld?
8. De gedragswetenschapper nam voldoende tijd voor mij (eens/oneens)
9. Hoe heb je het onderzoek van de gedragswetenschapper ervaren?
10. Had je het gevoel dat de kinderrechter naar je luisterde?
11. Zou je een vriend of vriendin adviseren om ook met de kinderrechter te praten als die in een vergelijkbare situatie zat?

12. Zat je erg in de spanning in de periode dat je nog niet zeker wist of je hier naartoe zou moeten?
13. Had je het gevoel dat je invloed had op de uitkomst van het proces?
14. Wilde je zelf je verhaal doen bij de kinderrechter (heeft niemand je gedwongen?) of heeft iemand je dat geadviseerd?
15. Zou je nog een keer naar de kinderrechter gaan, als je plaatsing eventueel verlengd wordt?
16. Vond je dat de kinderrechter genoeg tijd voor je nam? Of had je eigenlijk nog meer willen vertellen?
17. De beslissing door de kinderrechter werd in gemakkelijke taal uitgesproken (eens/oneens)
18. Was zijn uitspraak anders dan je graag had gezien?
19. Ik heb inspraak gekregen over de plaats waar ik naar toe moest
20. Er wordt me naar mijn tevredenheid over de besluitvorming gevraagd (en door wie?)
21. Het doel van mijn plaatsing in gesloten jeugdzorg is heel duidelijk met mij besproken (door wie?)
22. Ik vind het belangrijk om zelf te kunnen meebeslissen over wat er met mij gebeurt

Rechtvaardiging

1. De gesloten plaatsing kwam voor mij onverwachts (eens/oneens)
2. Voordat ik de gesloten jeugdzorg inging, was alles erop gericht om uithuisplaatsing te voorkomen (eens/oneens)
3. Ik werd te snel in de gesloten jeugdzorg geplaatst (eens/oneens)
4. Wie heeft volgens jou vooral de beslissing genomen? (in vorige onderzoek: de gezinsvoogd)
5. Begreep je de uitleg bij het geven van de beslissing?
6. Vond je de maatregel terecht?
7. Was gesloten jeugdzorg in jouw geval de enige overgebleven optie?
8. Vind je de lengte van de maatregel terecht?
9. Als je het er niet mee eens bent, wat had er dan moeten gebeuren?
10. Heb je nagedacht over hoger beroep of is het goed zo? Heb je dit ook met je advocaat besproken?
11. Is 'gesloten' echt nodig voor jou? Hoe schat jij dat in?
12. Wat verwachtte je van tevoren van je verblijf? En klopt dat een beetje met hoe het nu gaat?
13. Ik wordt geplaatst op een plek die bij mij past en waar ik me kan ontwikkelen (eens/oneens)
14. Ik wist waar ik aan toe was, toen ik in gesloten jeugdzorg werd geplaatst (eens/oneens)
15. Wat vinden je ouders van deze maatregel?
16. Wat verwacht je van je advocaat, nu je hier verblijft?

Toekomstperspectieven

1. Waar ga je wonen, als je uit de gesloten jeugdzorg komt? (en wat zou je het liefste willen?)
2. Wat wil je later worden? Wat wil je doen met je leven?

Bijlage 6

Eigen publicaties op het terrein van gesloten jeugdhulp

- De Jong-de Kruijf 2012
M.P. de Jong-de Kruijf, 'Een evaluatiestudie naar (de doelgroep van) gesloten jeugdzorg. Een bespreking van het proefschrift van Karin Nijhof', in: C. Forder, W. Duijst & A. Wolthuis (red.), *Kindvriendelijke opsluiting. Gesloten plaatsing van jeugdigen in het licht van mensenrechten*, Leiden: Stichting NJCM-Boekerij 53 2012, p. 3-63.
- De Jong-de Kruijf 2013
M.P. de Jong-de Kruijf, 'Schorsing en terugplaatsing in het kader van een traject-machtiging gesloten jeugdzorg: carte blanche voor de aanbieders van gesloten jeugdzorg?', in: M.R. Bruning & T. Liefwaard (red.), *Ondertoezichtstelling 90 jaar: versleten of vitaal?*, Den Haag: Sdu Uitgevers, p. 105-124.
- De Jong-de Kruijf 2014
M.P. de Jong-de Kruijf, 'Minderjarige jihadreizigers: nut en noodzaak van plaatsing in gesloten jeugdzorg', *Ars Aequi* 2014-10, p. 727-731.
- De Jong-de Kruijf & Van der Zon 2015
M.P. de Jong-de Kruijf & K.A.M. van der Zon, 'Hoger beroep tegen een uithuisplaatsingsbeslissing en de rol van de minderjarige. 'Directe' participatie van minderjarigen bij de gerechtshoven in Nederland', *TREMA* 2015-11, p. 298-307.
- De Jong-de Kruijf 2015
M.P. de Jong-de Kruijf, 'The Meaning of 'Appropriate Treatment' for Children Placed in a Closed Institution in the Netherlands', in: J. Christiaens (red.), *It's for your own good. Reseaching youth justice practices*, Brussel: VUBPRESS Brussels University Press 2015, p. 231-247.
- Bruning & De Jong-de Kruijf 2015
M.R. Bruning & M.P. de Jong-de Kruijf, 'Van gesloten jeugdzorg naar gesloten jeugdhulp: de nieuwe regeling nader beschouwd', *FJR* 2015, p. 134-143.
- De Jong-de Kruijf 2016
M.P. de Jong-de Kruijf, De worsteling van de gesloten jeugdhulpsector inzake kinderen met zeer zware problematiek, *Jeugdrecht in praktijk* 2016-1, p. 23-28.
- De Jong-de Kruijf 2018
M.P. de Jong-de Kruijf, 'Gesloten jeugdhulp zonder kindbeschermingsmaatregel: het kind goed af?', *FJR* 2018/26.

Annotatie bij: EHRM 19 mei 2016, nr. 7472/14, EHRC 2016/208 (D.L t. Bulgarije).

Curriculum vitae

Maria Petronella (Maria) de Jong-de Kruijf werd geboren op 14 januari 1985 te Amersfoort. Zij behaalde in 2003 haar Gymnasium-A diploma aan het Van Lodenstein College te Amersfoort. In 2007 rondde zij haar Bachelor Rechtsgeleerdheid en haar Master Criminologie (afstudeerrichting 'veiligheidsbeleid en rechtshandhaving') af aan de Universiteit Leiden. In hetzelfde jaar behaalde zij haar tweedegraadsbevoegdheid docent Engels aan de Christelijke hogeschool de Driestar en volgde zij de Honours Class 'Child Protection Worldwide'. In 2009 rondde zij het LLM-programma 'Family and Responsibility in the Law' met goed gevolg af aan de University of Sussex te Brighton (VK). In 2012 behaalde zij haar masterdiploma Nederlands Recht aan de Universiteit Utrecht.

Vanaf 2004 tot en met 2009 werkte Maria als docent Engels (middelbare school en MBO). Vanaf 2009 tot en met 2016 was zij verbonden aan het Instituut voor Privaatrecht, afdeling Jeugdrecht, als docent en onderzoeker en vanaf 2012 als promovenda. Gedurende deze periode werkte zij mee aan diverse onderzoeken en zij werkte mee aan het ontwikkelen van de Kinderrechtenmonitor en het masterprogramma Jeugdrecht.

Vanaf 2016 is Maria werkzaam als familie- en jeugdrechtadvocaat bij BVD advocaten.

Daarnaast bekleedt zij diverse nevenfuncties. Zo doceert zij jeugdstrafrecht aan de Sdu-specialisatieopleiding jeugdrecht, was zij van 2015-2018 voorzitter van de klachtencommissie van Veilig Thuis Haaglanden en is zij bestuurslid bij Kom over en help, een ngo die zich inzet voor kwetsbare kinderen en gezinnen in Oost-Europa.

In de boekenreeks van het E.M. Meijers Instituut van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit Leiden zijn in 2018 en 2019 verschenen:

- MI-300 N.N. Koster, *Crime victims and the police: Crime victims' evaluations of police behavior, legitimacy, and cooperation: A multi-method study*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2018
- MI-301 J. Zhu, *Straightjacket: Same-Sex Orientation under Chinese Family Law – Marriage, Parenthood, Eldercare*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2018
- MI-302 X. Li, *Collective Labour Rights and Collective Labour Relations of China*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2018, ISBN 978 94 0280 924 4
- MI-303 F. de Paula, *Legislative Policy in Brazil: Limits and Possibilities*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2018, ISBN 978 94 028 0957 2
- MI-304 C. Achmad, *Children's Rights in International Commercial Surrogacy: Exploring the challenges from a child rights, public international human rights law perspective*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2018, ISBN 978 94 028 1061 5
- MI-305 E.B. Beenakker, *The implementation of international law in the national legal order – A legislative perspective*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2018
- MI-306 Linlin Sun, *International Environmental Obligations and Liabilities in Deep Seabed Mining*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2018
- MI-307 Qiulin Hu, *Perspectives on the Regulation of Working Conditions in Times of Globalization – Challenges & Obstacles Facing Regulatory Intervention*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2018
- MI-308 L.M. de Hoog, *De prioriteitsregel in het vermogensrecht*, (diss. Leiden), Vianen: Proefschrift maken.nl 2018
- MI-309 E.S. Daalder, *De rechtspraakverzamelingen van Julius Paulus. Recht en rechtvaardigheid in de rechterlijke uitspraken van keizer Septimius Severus*, (diss. Leiden), Den Haag: Boom juridisch 2018, ISBN 978 94 6290 556 6, ISBN 978 94 6274 946 7 (e-book)
- MI-310 T.H. Sikkema, *Beginsel en begrip van verdeling*, (diss. Leiden), Vianen: Proefschrift maken.nl 2018, ISBN 978 94 9301 997 3
- MI-311 L. Kools, *Essays on wealth, health and data collection*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2018, ISBN 978 94 0281 168 1
- MI-312 S. Voskamp, *Onderwijsovereenkomst. Contractenrechtelijke leerstukken toegepast op de rechtsverhouding tussen school, leerling en ouders in het primair en voortgezet bekostigd onderwijs*, (diss. Leiden), Den Haag: Boom juridisch 2018, ISBN 978 94 6290 585 6
- MI-313 S. van der Hof e.a. (red.), *Recht uit het hart*, (liber amicorum W. Hins), Amsterdam: Ipskamp Printing 2018, ISBN 978 94 028 1310 4
- MI-314 D. Kong, *Civil Liability for Damage caused by Global Navigation Satellite System*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2018
- MI-315 T.B.D. van der Wal, *Nemo condicit rem suam. Over de samenloop tussen de rei vindicatio en de condictio*, (diss. Leiden), Den Haag: Boom juridisch 2019, ISBN 978 94 6290 609 9
- MI-316 R. Zandvliet, *Trade, Investment and Labour: Interactions in International Law*, (diss. Leiden), Amsterdam: Ipskamp Printing 2019
- MI-317 M. de Jong-de Kruijf, *Legitimiteit en rechtswaarborgen bij gesloten plaatsingen van kinderen. De externe rechtspositie van kinderen in gesloten jeugdhulp gezien vanuit kinder- en mensenrechten*, (diss. Leiden), Den Haag: Boom juridisch 2019, ISBN 978 94 6290 600 6